

ทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คณะวิทยาการจัดการ
ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ

ปริญญาโท

ของ

นันทิษา ผิวงาม

๒๕ พ.ค. 2540

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

มีนาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คณะวิทยาการจัดการ
ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ

บทคัดย่อ

ของ

นันทิษา ผิวงาม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

มีนาคม 2540

บทคัดย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คณะวิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ ที่เป็นจริงและที่คาดหวัง 4 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินผลการเรียน และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ตัวแปรอิสระได้แก่ เพศ ชั้นปี สาขาวิชาเอก สถาบัน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น จำนวน 214 คน เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 สถาบันราชภัฏเลย สถาบันราชภัฏอุดรธานี สถาบันราชภัฏสกลนคร และสถาบันราชภัฏมหาสารคาม เครื่องมือเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ได้รูปแบบสอบถามคืนมา 213 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.53 การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดย หาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. นักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง อยู่ในระดับปานกลาง มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง อยู่ในระดับมากที่สุด
2. นักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง อยู่ในระดับปานกลาง มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง อยู่ในระดับมาก
3. นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง อยู่ในระดับปานกลาง มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง อยู่ในระดับมาก
4. นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคาม มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง อยู่ในระดับปานกลาง มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง อยู่ในระดับมาก
5. นักศึกษาสถาบันราชภัฏทั้ง 4 แห่ง มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง อยู่ในระดับปานกลาง มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง อยู่ในระดับมาก ยกเว้นนักศึกษาศาสนาสถาบันราชภัฏเลย มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง อยู่ในระดับมากที่สุด
6. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
7. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

✓ 8. นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9. นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

10. นักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

11. นักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

12. นักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

13. นักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

STUDENTS' PERCEPTION OF TEACHING BEHAVIORS OF INSTRUCTORS OF FACULTY
OF MANAGEMENT SCIENCE IN INSTITUTE OF RAJABHAT
IN THE NORTHERN ISAN UNITED COLLEGE

AN ABSTRACT

BY

NANTIYA PHIEWNGAM

Presented in partial fulfilment of the requirements for
the Master of Education degree in Business Education
at Srinakharinwirot University

March 1997

The purposes of the research were to investigate and compare the opinions of the students' in Faculty of Management Science in Institute of Rajabhat in the Northern Isan United College concerning the real and the expected of teaching behaviors of instructors in 4 aspects : lesson planning, teaching, evaluation, and teacher-student interaction. Sex, year, major subjects and institute were treated as independent variables. The sample consisted of 214 Business Administration and Management major subject third and fourth year students in the first semester of 1996 academic year in Institute of Rajabhat Loie, Institute of Rajabhat Udon Thani, Institute of Rajabhat Sakorn Nakorn and Institute of Rajabhat Mahasarakham. The instrument used for collecting data were rating scale questionnaires. Ninety nine percent of questionnaires were returned. The analysis of the data was done by the calculation of mean, standard deviation, t-test and F-test

The results of the study are as the following :

1. Students in Institute of Rajabhat Loie have their opinions concernig the real teaching behaviors of instructors in the moderate level and the expected teaching behaviors of instructors in the highest level.

2. Students in Institute of Rajabhat Udon Thani have their opinions concerning the real teaching behaviors of instructors in the moderate level and the expected teaching behaviors of instructors in the high level.

3. Students in Institute of Rajabhat Sakorn Nakorn have their opinions concerning the real teaching behaviors of instructors in the moderate level and the expected teaching behaviors of instructors in

the high level.

4. Students in Institute of Rajabhat Mahasarakham have their opinions concerning the real teaching behaviors of instructors in the moderate level and the expected teaching behaviors of instructors in the high level.

5. Student in all Institute of Rajabhat have their opinions concerning the real teaching behaviors of instructors in the moderate level and the expected teaching behaviors of instructors in the high level but student in the Institute of Rajabhat Loie have their opinions concerning in the expected teaching behaviors of instructors in the highest level.

6. The male and female students' opinions concerning the real teaching behaviors of instructors are not different at the significant level of .05

7. The male and female students' opinions concerning the expected teaching behaviors of instructors are not different at the significant level of .05

8. The third and fourth year students' opinions concerning the real teaching behaviors of instructors are different at the significant level of .05

9. The third and fourth year students' opinions concerning the expected teaching behaviors of instructors are not different at the significant level of .05

10. The Business Administration and Management students' opinions concerning the real teaching behaviors of instructors are not different at the significant level of .05

11. The Business Administration and Management students' opinions concerning the expected teaching behaviors of instructors are different

at the significant level of .05

12. The opinions of the students in each institute concerning the real teaching behaviors of instructors are different at the significant level of .05

13. The opinions of the students in each institute concerning the expected teaching behaviors of instructors are different at the significant level of .05

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชา เอกซุรกิจศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(อาจารย์จุงใจ แสงพันธ์)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุจินดา โกวิทยานนท์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์จุงใจ แสงพันธ์)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุจินดา โกวิทยานนท์)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชา เอกซุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริฎา พูลสุวรรณ)

วันที่ มีนาคม พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อย เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างอึ้งจาก อาจารย์จุงใจ แสงพันธ์ุ ประธานกรรมการปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุจินดา โทวิทธานนท์ กรรมการ และรองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ต่องานวิจัยนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัฒนา สุวรรณไตรย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์สมมาลี สมพงษ์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมจิตต์ รัตนอุดมโชค ที่ได้ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือในการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก คณะบดีคณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏเลย คณะบดีคณะวิทยาการจัดการสถาบันราชภัฏอุดรธานี คณะบดีคณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสกลนคร และคณะบดีคณะวิทยาการจัดการสถาบันราชภัฏมหาสารคาม อาจารย์อวิศดา อินทาศรี รวมทั้งนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการทั้ง 4 แห่งที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

นันทิยา ผิวางาม

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	สมมติฐานในการวิจัย.....	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	แนวคิดเกี่ยวกับการสอน.....	8
	องค์ประกอบของการสอน.....	9
	กระบวนการสอน.....	14
	การเตรียมการสอน.....	15
	การดำเนินการสอน.....	16
	การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน.....	19
	วิธีการสอน.....	21
	เทคนิคการสอนวิชาชีพ.....	23
	ลักษณะการสอนที่ดี.....	25
	บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ.....	30
	ลักษณะครูที่ดี.....	32
	การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการสอน.....	35
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการสอน.....	40
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	49
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	52
	วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล.....	53

บทที่	หน้า
วิธีจัดการเท่ากับข้อมูล.....	54
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	108
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	108
กลุ่มตัวอย่าง.....	108
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	108
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	109
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	109
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	109
อภิปรายผล.....	111
ข้อเสนอแนะ.....	122
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย.....	122
บรรณานุกรม.....	123
ภาคผนวก.....	131
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	142

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากร จำแนกตามเพศ ชั้นปี สาขาวิชาเอก และสถาบัน.....	50
2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ชั้นปี สาขาวิชาเอก และสถาบัน.....	51
3 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนและสมบูรณ์.....	54
4 แสดงระดับทัศนคติของนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย ที่มีต่อพฤติกรรมการสอน ที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง.....	61
5 แสดงระดับทัศนคติของนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย ที่มีต่อพฤติกรรมการสอน ที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง เป็นรายชื่อ.....	62
6 แสดงระดับทัศนคติของนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี ที่มีต่อพฤติกรรมการสอน ที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง.....	67
7 แสดงระดับทัศนคติของนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี ที่มีต่อพฤติกรรมการสอน ที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง เป็นรายชื่อ.....	68
8 แสดงระดับทัศนคติของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร ที่มีต่อพฤติกรรมการสอน ที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง.....	73
9 แสดงระดับทัศนคติของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร ที่มีต่อพฤติกรรมการสอน ที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง เป็นรายชื่อ.....	74
10 แสดงระดับทัศนคติของนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคาม ที่มีต่อพฤติกรรมการสอน ที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง.....	80
11 แสดงระดับทัศนคติของนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคาม ที่มีต่อพฤติกรรมการสอน ที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง เป็นรายชื่อ.....	81
12 แสดงระดับทัศนคติของนักศึกษาทุกสถาบัน ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง จำแนกตามสถาบัน.....	87
13 แสดงระดับทัศนคติของนักศึกษาทุกสถาบัน ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง จำแนกตามสถาบัน.....	88
14 เปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ที่มีต่อพฤติกรรมการสอน ที่เป็นจริง.....	89

ตาราง	หน้า
15	เปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาและนักศึกษาหญิง ที่มีต่อพฤติกรรมการสอน ที่คาดหวัง..... 90
16	เปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอน ที่เป็นจริง..... 91
17	เปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอน ที่คาดหวัง..... 92
18	เปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง..... 93 ✓
19	เปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง..... 94 ✓
20	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อพฤติกรรมการสอน ที่เป็นจริง จำแนกตามสถาบัน..... 95
21	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน ที่มีพฤติกรรมการสอน ที่เป็นจริง ด้านการเตรียมการสอน เป็นรายคู่..... 97
22	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน ที่มีต่อ พฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ด้านการดำเนินการสอน เป็นรายคู่..... 98
23	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน ที่มีต่อ พฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ด้านการประเมินผลการเรียน เป็นรายคู่..... 99
24	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน ที่มีต่อ พฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เป็นรายคู่..... 100
25	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน ที่มีต่อ พฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง รวมทุกด้าน เป็นรายคู่..... 101
26	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อพฤติกรรมการสอน ที่คาดหวัง จำแนกตามสถาบัน..... 102
27	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน ที่มีต่อ พฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ด้านการเตรียมการสอน เป็นรายคู่..... 104

ตาราง

หน้า

28	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน ที่มีต่อ พฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ด้านการดำเนินการสอน เป็นรายคู่.....	105
29	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน ที่มีต่อ พฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ด้านการประเมินผลการเรียน เป็นรายคู่.....	106
30	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน ที่มีต่อ พฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง รวมทุกด้าน เป็นรายคู่.....	107

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 องค์ประกอบพื้นฐานของกระบวนการสอน.....	10
2 แสดงรูปแบบการสอนทั่วไป.....	13

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อสถาบันราชภัฏ
ชั้นแทน วิทยาลัยครู ซึ่งเรียกว่า "พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538" (ราชกิจจานุเบกษา.
2538 : 1)

การจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาเป็นไปเพื่อการพัฒนากำลังคน ซึ่งนับว่ามีความสำคัญยิ่ง เพราะคุณภาพของคนที่ใช้ในภาระกิจต่าง ๆ ของประเทศนั้นเป็นผลมาจากการสร้างศักยภาพด้วยการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษานั้นเอง หากคุณภาพการจัดการเรียนการสอนสูง ส่อมจะสามารถสร้างศักยภาพของผู้จบการศึกษาสูงตามไปด้วย หรือในทางกลับกันหากคุณภาพการจัดการเรียนการสอนต่ำ ส่อมจะทำให้ศักยภาพของผู้จบการศึกษาต่ำไปด้วย (สาธิต จ่าปาทอง. 2531 : 1)

การที่สถาบันอุดมศึกษาจะสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพได้นั้น จำเป็นต้องมีกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนนับว่าเป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนดังกล่าวนี้ บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์มีหลายประการ ตัวอย่างเช่น วิเคราะห์ตัวป้อนของกระบวนการเรียนการสอน กำหนดจุดประสงค์ กำหนดเนื้อหาวิชา การดำเนินการสอน การประเมินผลการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ให้มากที่สุด (ชาญชัย อินทรประวัตติ. 2523 : 22-23) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของวิจิตร ศรีสอาน (2524 : 33) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนเป็นของคู่กัน เมื่อกล่าวถึงด้านการเรียนการสอนก็เห็นที่นักศึกษาคิดว่าเรียนอย่างไรจึงจะดีที่สุด ส่วนด้านการสอนก็เห็นที่ตัวอาจารย์และวิธีสอน ดังนั้นจึงอยู่ที่ว่าจะจัดการเรียนการสอนอย่างไรจึงจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งในแง่ทฤษฎีทางการศึกษาคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์เป็นปฏิสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการเรียน-การสอนเสมอ และองค์ประกอบที่ทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนประการหนึ่ง นอกเหนือไปจากความสนใจและตั้งใจของผู้เรียนแล้วก็คือวิธีสอนและประสบการณ์ในการสอนของอาจารย์

ในเรื่องคุณภาพของอาจารย์เป็นเรื่องที่ซับซ้อนและยากที่จะประเมินด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่งได้ โดยปกติมักจะพิจารณาจากคุณวุฒิทางการศึกษาและตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์แต่ละคน ซึ่งไม่เพียงพอ คุณวุฒิทางการศึกษาและตำแหน่งทางวิชาการเป็นเพียงดัชนีหนึ่งเท่านั้น ยังมีดัชนีอีกหลายประการ เช่น ความสามารถในการสอน การถ่ายทอดความรู้ ความรับผิดชอบต่องาน คุณภาพและศักยภาพในการผลิตและเผยแพร่งานวิจัย เป็นต้น (สฤฎญา สุวรรณาคินทร์. 2537 : 31)

การศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์อาจทำได้หลายทาง ไอโอนนีส์ (Ioannis. 1968 : 25) ได้เสนอแนวทางซึ่งสามารถจะนำไปใช้ในการศึกษาพฤติกรรมในห้องเรียน 4 แนวทางด้วยกันคือ

1. ศึกษาจากรายงานการประเมินของผู้บริหารหรือศึกษานิเทศก์
2. จากการสังเกตของผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ
3. จากรายงานโดยตัวผู้สอนเอง
4. จากการประเมินของผู้เรียน

ไอโอนนีส์ได้อธิบายต่อไปว่า ในแต่ละวิธีมีข้อดีและข้อเสียไปคนละทางแล้วแต่ละจุดมุ่งหมาย โอกาส และความสะดวกในการใช้ วิธีที่นับว่าใช้ได้ผลดีประการหนึ่งคือ การหาข้อมูลจากการใช้ผู้เรียนเป็นผู้สังเกต และประเมินพฤติกรรมการสอนของผู้สอน เพราะผู้เรียนเป็นผู้ใกล้ชิดและมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการปฏิบัติงานสอนของผู้สอน

การศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์โดยประเมินจากทัศนคติและความคาดหวังของผู้เรียนจะช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการสอนของอาจารย์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะในกระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญไม่น้อยกว่าผู้สอนหรือเนื้อหาวิชาที่สอน ดังนั้นจึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญแก่ทัศนคติและความคาดหวังของผู้เรียนด้วย เพราะทัศนคติและความคาดหวังของผู้เรียนจะเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ให้ผู้สอนเห็นสภาพการสอนของตนเองที่เป็นอยู่ และทำให้ผู้สอนทราบว่าพฤติกรรมการสอนของตนสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้เรียนหรือไม่ เพื่อจะนำไปพัฒนา ปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (อมร ไกรดิษฐ์. 2535 : 2)

สำหรับสถาบันราชภัฏ ได้มีการปรับปรุงและเปิดสอนสาขาวิชาชีพอื่นนอกจากวิชาชีพครู ในปี พ.ศ. 2528 ซึ่งสาขาวิชาชีพที่เปิดสอนคือ สาขาศิลปศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์

โดยมีคณะวิทยาการจัดการทำหน้าที่สนองนโยบายการผลิตบัณฑิตสาขาศิลปศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย สาขาบริหารธุรกิจ และสาขาการจัดการทั่วไป ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพประเภท บริหารธุรกิจ ลักษณะวิชาส่วนใหญ่จะเป็นการเรียนทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และการฝึกปฏิบัติจริง ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างมาก ในการที่จะถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนได้ เข้าใจและสามารถปฏิบัติได้จริง เพื่อสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เรื่องของการสอน การกำหนดเนื้อหาวิชาที่สอน การใช้สื่อการสอน ตลอดจนการวัดผลและ ประเมินผลทางการเรียน ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี ซึ่ง ในความเป็นจริงแล้วครูผู้สอนวิชาชีพประเภทบริหารธุรกิจส่วนใหญ่ นั้น มักจะศึกษาทางด้าน วิชาชีพธุรกิจมาโดยตรง มิได้มีความรู้ ทักษะทางด้านการสอนหรือวิชาชีพครูมาก่อน จึงทำให้ เกิดปัญหาในด้านการสอนหรือการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน ทำให้ไม่เป็นที่ตามจุดมุ่งหมาย ที่สถาบันการศึกษาต้องการ (สมศิริ แทนปิ่น. 2535 : 2) การประเมินพฤติกรรมการสอน นับว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาอาจารย์ เพื่อให้มีประสิทธิภาพ และได้ผลอย่างแท้จริงนั้นจะต้อง มีการประเมินอย่างเป็นระบบระเบียบที่เชื่อถือได้ และผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นเสมือน กระจุกเงาที่สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ทำให้รู้ข้อดีและข้อบกพร่องเพื่อที่จะ ได้นำส่วนที่ไม่ดีไปปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2530 : 221-223)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นอาจารย์ในสถาบันราชภัฏสกลนคร สหวิทยาลัย อีสานเหนือ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาก্ষณะของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการ พัฒนาการเรียนการสอนในโอกาสต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาก্ষณะของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริง และที่คาดหวัง ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ
 2. เพื่อเปรียบเทียบที่สนของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริง และที่คาดหวัง ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ
- คามตัวแปร เพศ ชั้นปี สาขาวิชาเอก สถาบัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาอาจารย์และเป็นการกระตุ้นให้ อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ เกิดความคิดริเริ่ม ที่จะปรับปรุงตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนที่เหมาะสมต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของ อาจารย์ที่เป็นจริงและที่คาดหวัง ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ ในการวิจัยครั้งนี้ จำกัดเฉพาะพฤติกรรมการสอน 4 ด้าน คือด้าน การเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินผลการเรียน และด้าน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี สาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ คือ สถาบันราชภัฏเลย สถาบันราชภัฏอุดรธานี สถาบันราชภัฏสกลนคร และสถาบันราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 428 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี สาขา บริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 ในสถาบันราชภัฏเลย สถาบันราชภัฏอุดรธานี สถาบันราชภัฏสกลนคร และสถาบันราชภัฏ มหาสารคาม จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 50 จากจำนวนประชากรทั้งหมด แล้วจึง สุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ ชั้นปี สาขาวิชาเอก และสถาบัน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบแบ่งชั้น

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของนักศึกษา ประกอบด้วย
 - 1.1 เพศ
 - 1.2 ชั้นปี

1.3 สาขาวิชาเอก

1.4 สถาบันราชภัฏ

2. ตัวแปรตามคือ ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ 4 ด้าน ตามที่เป็นจริงและที่คาดหวัง ประกอบด้วย ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินผลการเรียน และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทักษะ หมายถึง ความคิดเห็นที่ได้จากกระบวนการรับรู้ทางหูและทางตาของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ซึ่งเป็นผลรวมของพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ไม่เจาะจงเฉพาะการสอนในชั่วโมงใดชั่วโมงหนึ่ง ในการวิจัยหมายถึง ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คณะวิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัย อีสานเหนือ ทั้ง 4 ด้าน

2. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี สาขาบริหารธุรกิจ และสาขาการจัดการทั่วไป ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 คณะวิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ

3. อาจารย์ หมายถึง ข้าราชการครูทำหน้าที่สอนนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ และสาขาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ

4. ชั้นปี หมายถึง ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4

5. สาขาวิชาเอก หมายถึง สาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป

6. พฤติกรรมการสอน หมายถึง การแสดงออกซึ่งกิริยาอาการ ท่าทีของอาจารย์ ที่นักศึกษาสามารถสังเกตได้จากการสอนแต่ละครั้ง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จำแนกพฤติกรรมการสอนออกเป็น 4 ด้าน

6.1 ด้านการเตรียมการสอน หมายถึง การที่ผู้สอนสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนพร้อมทั้งชี้แจงแผนการเรียนการสอน การจัดห้องเรียน การเตรียมอุปกรณ์การสอน เอกสาร ตำรา และวัสดุประกอบการสอนได้เหมาะสมสอดคล้องกัน

6.2 ด้านการดำเนินการสอน หมายถึง ความสามารถของผู้สอนที่เสนอสาระของบทเรียนได้เหมาะสม จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม นำเอาประสบการณ์ในชีวิต

ประจำวันมาประกอบการเรียนการสอน เปรียบเทียบ ออกตัวอย่างในการอธิบายให้นักศึกษา
เข้าใจ และการตั้งคำถามชวนให้ผู้เรียนคิด

6.3 ด้านการประเมินผลการเรียน หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมการสอน
ที่ผู้สอนใช้พิจารณาวัดและตัดสินผลการเรียนอย่างมีหลักเกณฑ์ มีความยุติธรรม เพื่อเป็นประโยชน์
ต่อผู้เรียนและปรับปรุงการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

6.4 ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่าง
อาจารย์ต่อนักศึกษา สภาพที่ทำให้เกิดความอบอุ่น ความเป็นกันเอง การให้นักศึกษาแสดง
ความคิดเห็น ให้คำแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษาพิเศษเพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษา
ที่มีพื้นฐานอ่อน

7. พฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง หมายถึง การแสดงออก กิจกรรม วิธีการที่อาจารย์
แต่ละคนใช้หรือปฏิบัติในการสอนที่ปรากฏแก่นักศึกษา

8. พฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง หมายถึง การแสดงออก กิจกรรม วิธีการที่นักศึกษา
คาดหวังว่า ถ้าอาจารย์นำมาใช้ในการสอน แล้วจะทำให้การเรียนของนักศึกษาบังเกิดผลดี
ยิ่งขึ้น

9. สถาบันราชภัฏ หมายถึง สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในกลุ่มสหวิทยาลัย
อีสานเหนือ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง สถาบันราชภัฏเลย
สถาบันราชภัฏอุดรธานี สถาบันราชภัฏสกลนคร และสถาบันราชภัฏมหาสารคาม

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง แตกต่างกัน
2. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง แตกต่างกัน
3. นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง
แตกต่างกัน
4. นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง
แตกต่างกัน
5. นักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ และสาขาการจัดการทั่วไป มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอน
ที่เป็นจริง แตกต่างกัน

6. นักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ และสาขาการจัดการทั่วไป มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง แตกต่างกัน
7. นักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบันมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง แตกต่างกัน
8. นักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบันมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง แตกต่างกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารัฐนี้ ได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการสอน องค์ประกอบของการสอน กระบวนการสอน วิธีการสอน เทคนิคการสอนวิชาชีพ ลักษณะการสอนที่ดี
2. บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ
3. ลักษณะครูที่ดี
4. การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอน

1. แนวคิดเกี่ยวกับการสอน

ในเรื่องเกี่ยวกับการสอน ได้มีผู้ศึกษาและให้ความหมายไว้หลายประการ ดังนี้

ชม ภูมิภาค (2516 : 155) ได้กล่าวถึงความหมายของการสอนว่า การสอน คือ การกระทำของครูเพื่อให้นักเรียนเกิดผลตามความมุ่งหมายที่การศึกษาได้วางไว้ วิธีการดำเนินการสอนย่อมแตกต่างกันไปแล้วแต่จุดมุ่งหมายที่จะให้เกิดอะไรในตัวผู้เรียน

ชาญชัย อินทรประวัติ (2523 : 9-10) ได้ให้ความหมายของการสอนว่า การสอน คือ การจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งในเรื่องการสอนนั้นจะมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ครู นักเรียน และวิธีสอน

การสอนเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่มีผู้สอนเป็นผู้กระทำ แต่ความหมายของการสอนแตกต่างกันไปตามความเชื่อ ตามแนวพฤติกรรมนิยม (Behavioristic) หรือ ตามทฤษฎีของ สกินเนอร์ (B.F. Skinner) หมายถึงเทคนิควิธีที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยการ จัดแรงเสริม เทคนิคนี้จะคำนึงถึงพฤติกรรมหนึ่งจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอีกพฤติกรรมหนึ่ง เป็นการให้แรงเสริมในทางบวก และหลีกเลี่ยงการลงโทษ หรือการควบคุมในทางลบ สำหรับ แนวความคิดของ จอห์น ดีวีย์ (John Dewey) การสอน คือการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีอิสระในการตัดสินใจ ใช้สติปัญญาของตนอย่างเต็มที่ที่จะกระทำโดยการจัดให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ต่าง ๆ มีโอกาสได้เลือกตัดสินใจในกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง รวมทั้งจะต้องเป็นประสบการณ์ที่ท้าทายสติปัญญาของผู้เรียนด้วย การสอนตามแนวนี้จะสอดคล้องกับการสอนตามแนวทางของ

คาร์ล โรเจอร์ส (Carl Rogers) คือเป็นการเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ครูมีหน้าที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ (จินตนา อุณพันธ์. 2527 : 11)

บารุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กินาวงศ์ (2527 : 145) ได้ให้ความหมายของการสอนว่าเป็นกระบวนการที่ครูพยายามสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียน ในอันที่จะแนะนำให้เด็กเรียนมีกิจกรรมในการแก้ปัญหา ทั้งเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล โดยการใช้เทคนิคที่ต่างกันออกไปตามความเหมาะสมของเด็กและสถานการณ์ทั่วไป

จากความหมายที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่า การสอนเป็นกิจกรรมร่วมที่ผู้สอนและผู้เรียนสร้างปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และนำผลจากการเรียนรู้มาพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

องค์ประกอบของการสอน

สมสุข ชีระพิจิตร (2527 : 18-20) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาไว้ดังนี้

1. บทบาทของผู้สอน ครูจะมีประสิทธิภาพในการสอน ขึ้นอยู่กับความเข้าใจในหน้าที่ของตน ในอันที่จะพัฒนาเสริมสร้างความคิด บุคลิกภาพ ความรู้ในวิชาชีพ และประการสำคัญคือ มีศิลปะในการที่จะสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

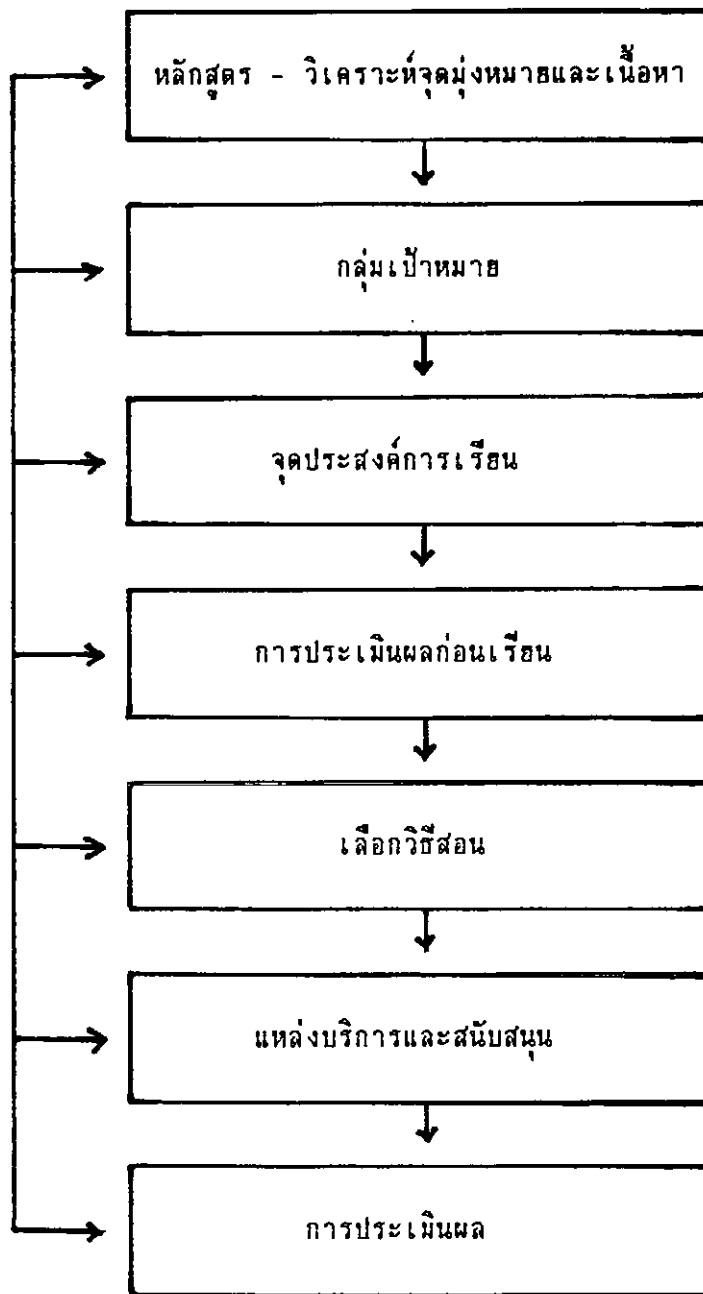
2. บรรยากาศในการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งแวดล้อมทุก ๆ อย่าง ซึ่งจะมีผลต่อการเรียนการสอน ซึ่งประกอบขึ้นจากหลายส่วน มิได้มาจากส่วนใดส่วนหนึ่ง

3. ความเหมาะสมของประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้แก่ผู้เรียน การสอนจะมีประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อประสบการณ์ที่จัดให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน และความสามารถตลอดจนทักษะ วุฒิภาวะและความสนใจของผู้เรียน

4. ธรรมชาติของการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งในอันที่จะทำให้การสอนในระดับอุดมศึกษามีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาควรจะทราบถึงธรรมชาติของการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2529 : 79-83) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบพื้นฐานของกระบวนการสอนไว้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการสอน
2. เนื้อหาวิชา
3. วิธีการสอน
4. สื่อการเรียนการสอน
5. การวัดผลและประเมินผล



ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบพื้นฐานของกระบวนการสอน

1. การศึกษาหลักสูตร เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องกระทำทุกครั้งก่อนจะวางแผนการสอน เพื่อจะช่วยให้ผู้สอนเห็นภาพว่าจะจัดและดำเนินการสอนอย่างไร และจะปรับแก้ส่วนใดเพื่อให้สาระการเรียนรู้ทันต่อสภาพแวดล้อมทางสังคมขณะนั้น

2. การศึกษากลุ่มเป้าหมาย ผู้สอนจะต้องตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความถนัด สติปัญญา เจตคติต่อวิชาชีพ และลักษณะการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้สอนจะได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ตรงกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ทราบว่าเมื่อผู้เรียนเรียนจบบทเรียนแล้ว จะเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ด้านความรู้ (Cognitive Domain)

3.2 ด้านทักษะ (Psychomotor Domain)

3.3 ด้านเจตคติ (Affective Domain)

การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับนโยบายของสถาบัน การกำหนดกิจกรรมจะต้องเหมาะสมกับผู้เรียนและสามารถปฏิบัติได้

4. การประเมินผลก่อนเรียน เป็นการทดสอบความพร้อมของผู้เรียนก่อนทำการสอนเพื่อจะได้นำไปปรับการสอนให้ดำเนินไปตามแผนที่วางไว้

5. การเลือกวิธีสอน จำแนกวิธีสอนได้ 7 แบบ และเทคนิคการสอน 10 วิธี คือ

1. วิธีสอนแบบบรรยาย
2. วิธีสอนโดยการสนทนา
3. วิธีสอนแบบสาธิต
4. วิธีสอนแบบแก้ปัญหา
5. วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน
6. วิธีสอนแบบอุปนัย
7. วิธีสอนแบบนิรนัย

ส่วนเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ ของพระพุทธเจ้าแบ่งได้เป็น 10 วิธีดังนี้

1. ใช้ภาษาง่าย ๆ
2. ใช้วัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น
3. ตีความหมาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดเปรียบเทียบกับตามไปด้วย

4. การให้คำจำกัดความ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้เป็นอย่างดี ตามลำดับ
ขั้นตอน

5. การยกตัวอย่างอุปมาอุปไมย

6. การใช้อารมณ์ขันให้ผู้เรียนสนุกสนานเพลิดเพลิน

7. การพูดชักใจ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสติขึ้นเสียก่อนจะได้มีสมาธิ และเกิดปัญญาได้

8. การใช้วาจาจากล่าวตักเตือน เพื่อให้ผู้เรียนสำนึกแล้วเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียน

ใหม่

9. การตอบปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนซักถามปัญหาที่ตนไม่เข้าใจ

10. การใช้ไหวพริบปฏิภาณในการโต้ตอบ

6. แหล่งบริการและสนับสนุน ได้แก่ งบประมาณ เครื่องมือ วัสดุฝึก เวลาที่ใช้สอนอาคาร
สถานที่ เป็นต้น

7. การประเมิน^{ผล} เพื่อตรวจสอบผลการสอนที่ดำเนินไปนั้น บรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่
การประเมินแต่ละครั้ง ผู้สอนจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้แน่นอนว่าจะประเมิน
อะไร เช่น การตัดสินได้ตก หรือเพื่อทำการปรับปรุงการเรียนการสอน

สุพิน บุญช่วงศ์ (2530 : 13) อธิบายถึงองค์ประกอบของการสอนว่ามีความหมายได้หลาย
อย่าง แต่จุดมุ่งหมายปลายทางของการสอน คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อมุ่ง
หวังให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบคือ ครู นักเรียน และสิ่งที่จะสอน

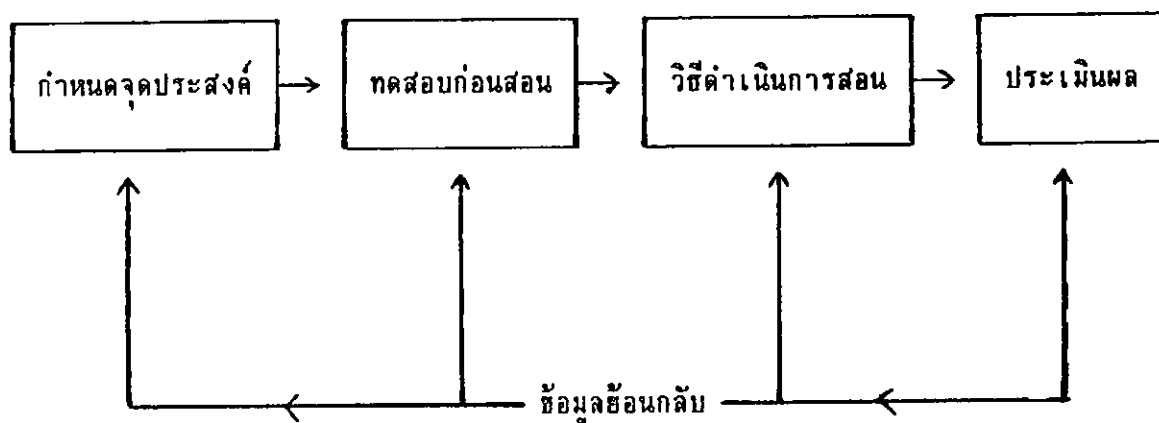
1. ครู เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการสอน ฉะนั้นครูควรจะเป็นบุคคลที่มีความรู้
และความสามารถ พร้อมทั้งมีบุคลิกภาพที่ดี

2. นักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเท่ากับครูผู้สอน ทั้งครูและนักเรียนต้องร่วมมือกันเพื่อ
ช่วยให้นักเรียนการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จโดยสะดวก

3. สิ่งที่จะสอน ได้แก่ เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ซึ่งครูจะต้องจัดเนื้อหาวิชาให้มีความสัมพันธ์กัน
มีความน่าสนใจ เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น รวมทั้งสภาพสิ่งแวดล้อมของการเรียนการสอน

จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบทั้งสามอย่างนี้มีความสัมพันธ์กัน เพราะเป็นกระบวนการที่แยกกัน
ไม่ได้ จะต้องดำเนินการควบคู่กันไปตลอดเวลา

นอกจากองค์ประกอบของการสอนแล้ว รูปแบบของการสอนก็เป็นสิ่งที่ช่วยให้อาจารย์สามารถดำเนินการสอนได้อย่างเหมาะสม โคลเบลอร์ เบคเกอร์ และไมล์ (สจ๊วต บัญชุงศ์. 2530 : 12-14 ; อ้างอิงมาจาก Kibler, Becker and Miles 1973 : 17) ได้กำหนดรูปแบบของการสอนทั่วไปตามลำดับขั้นตอนดังนี้



ภาพประกอบ 2 แสดงรูปแบบการสอนทั่วไป

1. กำหนดจุดประสงค์ (Objective) ต้องสอดคล้องกับหลักสูตรและกำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ทั้งนี้เพราะจะทำให้สามารถประเมินผลตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ได้โดยง่าย การกำหนดจุดประสงค์ที่ชัดเจนเท่ากับกำหนดทิศทางเป้าหมายไว้อย่างแจ่มชัด ทำให้ไม่เกิดความสับสนแก่ครู และนักเรียนด้วย
2. ทดสอบก่อนสอน (Pre-Assessment) เพื่อที่จะได้ทราบว่านักเรียนมีพื้นฐานความรู้มากน้อยเพียงใด และยังช่วยครูจัดกลุ่มนักเรียนให้เข้ากลุ่มตามระดับพื้นฐานและความสามารถของนักเรียนได้เป็นอย่างดี
3. วิธีดำเนินการสอน (Instruction Procedures) ผู้สอนจะต้องกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้บรรลุถึงความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้โดยสะดวก รวมทั้งนำเอาหลักการสอนต่าง ๆ มาใช้ เช่น การจูงใจ การฝึกหัด การแสดงผลก้าวหน้าของการเรียนตลอดจนเลือกวิธีสอนต่าง ๆ ที่เหมาะสม มาใช้สอนด้วย

4. การประเมินผล ครูผู้สอนจะต้องทำการประเมินประสิทธิภาพการสอนของตนโดยถือเอานักเรียนส่วนมากเป็นเกณฑ์ว่าสามารถถึงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใดแล้วนำผลการประเมินไปปรับปรุงความมุ่งหมายของการสอน เพื่อให้ผลการสอนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

5. ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) หลังจากประเมินผลแล้ว สิ่งที่ได้จากการประเมินจะนำไปใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอนทุกขั้นตอน นับตั้งแต่จุดประสงค์ การทดสอบก่อนสอน การดำเนินการสอน เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนต่าง ๆ

สาขหุด จ่าปาทอง (2531 : 1-9) ได้เสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาไว้ 5 ประการดังนี้

1. แผนระยะยาว เนื่องจากภารกิจด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นภารกิจหลัก จึงจำเป็นต้องเตรียมการก่อนภารกิจอื่น เพื่อให้ผู้สอนได้มีโอกาสเตรียมตัวได้นานพอที่จะทำให้การสอนมีคุณภาพ เนื่องจากมีเวลาเพียงพอในการเตรียมการสอน รวมทั้งเตรียมการสอนระหว่างผู้สอนเพื่อให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้มีความรู้ เจตคติ และทักษะที่กลมกลืนและเต็มทีในแต่ละภาคเรียน
2. วิธีสอน เป็นศาสตร์และเป็นศิลปะผู้มีศิลปะการสอนสูงจะประสบผลสำเร็จในการสอนภายหลังจากเตรียมการสอนมาแล้ว ผู้สอนควรมีอารมณ์ขันไม่ก้าวร้าว และซ่มมากกว่าติชวชิให้การสอนมีสภาพที่ดีขึ้น
3. ทฤษฎีและปฏิบัติ การเตรียมการสอนจำเป็นต้องมีกิจกรรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
4. การวัดผล ส่วนใหญ่จะวัดด้านเนื้อหาความรู้ ทางด้านจริยธรรมควรให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมอย่างเป็นระบบ จะชวชิให้การวัดผลด้านนี้เป็นที่ประจักษ์มากขึ้น

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ถือเป็นจุดสุดซอดของกระบวนการผลิตคนในระบบการศึกษา ถือเป็นขั้นสุดท้ายที่จะพัฒนาคนให้เป็นคนมีคุณธรรม ความรู้และความสามารถสูง ก่อนที่คนเหล่านั้นจะออกไปเป็นกำลังของประเทศชาติสืบต่อไป แต่การดำเนินการนั้น สถานศึกษาจะต้องมีมาตรฐานการบริหารที่สูง ที่สนับสนุนกระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป

กระบวนการสอน

กระบวนการสอนเป็นงานที่มีขั้นตอนชัดเจน และงานในแต่ละขั้นตอนมีความสำคัญในตัวของมันเอง ชำญชัย อินทรประวัตติ และพวงเพ็ญ อินทรประวัตติ (2533 : 23) กล่าวว่า กระบวนการสอนมี 3 ขั้นตอน คือ

1. การเตรียมการสอน
2. การดำเนินการสอน
3. การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน

การเตรียมการสอน

การเตรียมการสอนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การเตรียมการสอนเป็นการคิดวางแผนล่วงหน้าอย่างรอบคอบว่าควรจะทำกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร แล้วดำเนินการสอนตามแผนงานที่ได้วางไว้ การเรียนการสอนที่ขาดการเตรียมการสอนจึงเป็นไปได้โดยขาดคุณภาพ ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรได้วางไว้อย่างกว้างเกี่ยวกับการกำหนดทิศทาง ระดับและขนาด ให้ผู้สอนทราบว่าจำเป็นต้องปลูกฝังอบรมสิ่งสอนนักศึกษาให้เจริญงอกงามในด้านใด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องนำหลักสูตรมาปรับขยายให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของชุมชน และความต้องการของท้องถิ่น และเพื่อความสะดวกในการใช้จำเป็นต้องนำหลักสูตรมาจัดทำกรวางแผนการสอนหรือเตรียมการสอน

สำหรับความหมายของการเตรียมการสอน มีนักศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สมบัติ แสงรุ่งเรือง (2524 : 90) ให้ทัศนะเกี่ยวกับการเตรียมการสอนว่าเป็นการเตรียมความพร้อมในการสอน เป็นการเตรียมครู เตรียมบทเรียน เตรียมนักเรียนเตรียมอุปกรณ์ เตรียมสภาพแวดล้อมอื่น ๆ เช่น การจัดห้องเรียน การเตรียมบรรยากาศในห้องเรียน เป็นต้น

ไพฑูรย์ สีนลาวัฒน์ (2524 : 157) ได้กล่าวไว้ว่า การเตรียมการสอน หมายถึงกิจกรรมในการคิดและทำของครูก่อนที่จะเริ่มดำเนินการสอนในวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมาย การคัดเลือกเนื้อหา การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนและการประเมินผล

บารุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กินาวงศ์ (2527 : 77) ได้ให้ความหมายของการเตรียมการสอนว่า เป็นการวางแผนการสอนล่วงหน้า เป็นการเตรียมตัวครูผู้สอนโดยการบันทึกการสอน การเตรียมสื่อการสอน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จากความหมายที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้สรุปได้ว่า การเตรียมการสอน เป็นการกำหนดหรือวางแผนในการสอนไว้ล่วงหน้าก่อนทำการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

การเตรียมการสอนเป็นงานที่มีประโยชน์ ทำให้ผู้สอนทราบว่ากิจกรรมการเรียน

การสอนที่จะต้องปฏิบัติอย่างชัดเจนในขณะทำการสอน แล้วยังมีประโยชน์ด้านอื่น ๆ อีกมากมาย ดังที่ สมบัติ แสงรุ่งเรือง (2524 : 91) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเตรียมการสอนไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้ครุมีความมั่นใจ
2. ช่วยให้นักเรียนเกิดความเลื่อมใส ศรัทธาในตัวครูยิ่งขึ้น
3. ช่วยให้การสอนของครูไม่เกิดความสับสน
4. เป็นหลักฐานว่านักเรียนได้เรียนอะไรไปบ้างแล้ว

สุพิน บุญชูวงศ์ (2532 : 126) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเตรียมการสอนไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้ครุมีเวลาในการเตรียมสื่อการสอน
2. ช่วยให้ผู้ครุมีความรอบคอบเกี่ยวกับการเลือกความมุ่งหมายหรือกิจกรรมการสอน
3. นำไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอน เพราะสามารถวิเคราะห์ข้อบกพร่องหรือปัญหา

ต่าง ๆ ที่ผ่านมาได้

4. ช่วยให้ผู้ครุมีความมั่นใจในการสอน
5. ช่วยสนองความต้องการของผู้เรียน
6. ช่วยให้เกิดประสิทธิภาพการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กัน
7. ช่วยให้การประเมินผลมีประสิทธิภาพ

บำรุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กินาวงศ์ (2527 : 77) กล่าวถึงประโยชน์ของการเตรียมการสอนสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้ครุมีความพร้อมและมีความมั่นใจในการสอน
2. ช่วยให้ผู้ครุมีความเข้าใจในหลักการ จุดมุ่งหมาย สำระสำคัญของหลักสูตร ขอบข่ายของ

เนื้อหาที่จะสอน

3. ช่วยให้ผู้ครุทราบถึงความคิดรวบยอดของวิชานั้น ๆ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดผลและการประเมินผลล่วงหน้า

4. ช่วยให้การสอนเป็นไปตามลำดับขั้น

จากประโยชน์ที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การเตรียมการสอนมีประโยชน์ทั้งตัวครุผู้เรียน และผู้บริหาร ดังนั้นตัวครุ และผู้บริหารควรวัดความสำคัญการเตรียมการสอนเพราะจะทำให้การสอน บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่ได้กำหนดไว้

การดำเนินการสอน

การดำเนินการสอน มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเป็นการนำแผนการสอนซึ่งได้เตรียม

ไว้มาปฏิบัติ ผู้สอนต้องใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ นับตั้งแต่การใช้เทคนิคการสอน การใช้อุปกรณ์ การสอน การวัดผลและการประเมินผล ให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ของรายวิชานั้น ๆ และผู้เรียน เกิดการเรียนรู้มากที่สุด

ไพฑูริย์ สินลาวัฒน์ (2524 : 176-185) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการดำเนินการสอนไว้ ดังนี้

1. การดำเนินการสอนในชั่วโมงแรก เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะผู้เรียนมีความตั้งใจ และอยากรู้จักทั้งผู้สอนและวิชาที่เรียน ผู้สอนจึงควรได้แนะนำตนเอง ทำความรู้จักผู้เรียน และแนะนำวิชาที่เรียนด้วย มีการแจกโครงร่างวิชาเรียน พร้อมทั้งอธิบายและเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะ

2. การดำเนินการสอนในครั้งต่อ ๆ ไป มีความสำคัญเช่นกัน การเริ่มต้นสอนแต่ละชั่วโมง ควรทบทวนครั้งก่อนด้วยเพื่อความต่อเนื่อง และช่วยให้ดำเนินการสอนในแต่ละครั้งน่าสนใจ ควรเปิดโอกาสให้ซักถาม และจับบทเรียนในแต่ละครั้งอย่างมีข้อคิดและข้อสรุปที่ดี

ควรดำเนินการสอนในชั่วโมงแรกหรือชั่วโมงต่อไป จะได้ผลดีเมื่อครูผู้สอนมีความรู้ในเรื่อง กฎของการสอนและกฎของการเรียนที่สำคัญดังนี้

1. ทำการสอนให้เหมาะสมกับความเจริญเติบโตของผู้เรียน
2. ควรคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียนไว้ล่วงหน้า และจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนทดลองทำ ถ้าทำไม่ถูกต้องก็ปรับปรุง
3. ควรให้ผู้เรียนได้ทราบผลของการกระทำของตนเองในทันที และถ้าผู้เรียนกระทำสิ่งใดแล้วได้รับผลเป็นที่พอใจ ผู้เรียนจะอยากทำสิ่งนั้นซ้ำอีก
4. ควรคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน และไม่แสดงให้ผู้เรียนรู้สึกว่าตนแตกต่างกับคนอื่น
5. ผู้สอนจะต้องรู้จักจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ และผู้เรียนจะต้องมีความสนใจ มีความมุ่งมั่น และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนนั้น
6. ประสบการณ์เรียนรู้ที่ดี จะต้องให้ผู้เรียนใช้ประสาทสัมผัสหลายด้านด้วยกัน หรืออย่างน้อยก็ต้องใช้ประสาทสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่งที่เหมาะสม

การดำเนินการสอนเป็นการนำเอารูปแบบการสอนต่าง ๆ มาใช้ในการสอน เนื่องจาก รูปแบบการสอนแต่ละแบบมีวิธีการดำเนินการสอนแตกต่างกัน (ชาญชัย อินทรประวัตติ และพวงเพ็ญ อินทรประวัตติ. 2533 : 26) แต่ไม่ว่าจะใช้รูปแบบการสอนใด ๆ การดำเนินการสอนโดยสรุปมี

4 ชั้นตอน คือ

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นการจัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนที่ช่วยกระตุ้น หรือทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียนนั้น ๆ ได้มากที่สุด โดยกิจกรรมที่นำเข้าสู่บทเรียนจะต้องสอดคล้องกับกิจกรรมการสอน เวลาที่ผู้สอนจะใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียน อาจประกอบด้วยกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

- 1.1 ทบทวนเรื่องที่เรียนไปแล้ว
- 1.2 การสนทนาเกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไปที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่สอน
- 1.3 การตัดข่าวจากหนังสือพิมพ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่สอน
- 1.4 การใช้สไลด์ แผ่นใส ภาพยนตร์ หรืออุปกรณ์การสอนอย่างอื่น
- 1.5 การสร้างสถานการณ์จำลองหรือการแสดงบทบาทจำลอง
- 1.6 การให้ผู้เรียนได้ร่วมแก้ปัญหาบางอย่าง
- 1.7 การให้ผู้เรียนเล่าประสบการณ์ของตน

2. ชี้นำสอน เป็นการจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิด การแก้ปัญหาทักษะทางกายหรือทางเจตคติ ตรงตามจุดประสงค์ของบทเรียนหรือจุดประสงค์ปลายทางซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในบทเรียนนั้น ๆ เวลาที่ใช้ในขั้นนี้จะมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ทั้งหมด นอกจากการสอนผู้สอนจะดำเนินการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ควบคู่กันไป

3. ชี้นำสรุป เป็นการรวบรวมย่อความเพื่อความสะดวกแก่การจดจำ และการจดบันทึก การสรุปจะกระทำทันทีที่การสอนเสร็จสิ้น เป็นการสรุปแนวคิดและสาระสำคัญของการสอนในบทเรียนนั้น ๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในสาระสำคัญ เป็นการชี้ให้เห็นความสำคัญในเรื่องราวที่สอนอาจกระทำโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ร่วมกันสรุปบทเรียน

4. ชี้นำประเมินผล เป็นการดำเนินการปฏิบัติตามแผนการประเมินการเรียนรู้อันของผู้เรียนที่กำหนดไว้ในการเตรียมการสอน ซึ่งอาจประเมินขณะสอนโดยการสังเกต อภิปรายการรายงานผล การตอบคำถาม สังเกตจากการสรุปบทเรียนโดยผู้เรียน การทำแบบฝึกหัดและการประเมินผลหลังจากการสอน ตรวจผลการทำแบบฝึกหัด สังเกตการเล่นเกมน

การประเมินผลหลังการเรียนการสอนเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงไปตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้เพียงใด การประเมินผลหลังการเรียนการสอน ควรประเมินว่าผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ความเข้าใจ และทัศนคติในเรื่องที่เรียนมากน้อยเพียงใด

การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอนไว้ดังนี้

อนันต์ ศรีโสภกา (2520 : 3) ได้กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง การกำหนดตัวเลขหรือลักษณะเข้ากับสิ่งของหรือเหตุการณ์ที่เป็นไปตามกฎ

บุญชม ศรีสะอาด (2520 : 2) ได้ให้ความหมายของการวัดผลว่า เป็นกระบวนการใด ๆ ที่จะให้ได้ว่าซึ่งปริมาณจำนวนหนึ่ง อันมีความหมายแทนขนาด สมรรถภาพ นามธรรม ซึ่งนักเรียนคนนั้นมีอยู่ในตัวเอง ดังนั้นการกระทำใด ๆ ที่สามารถกำหนดสัญลักษณ์หรือตัวเลขให้กับสิ่งหนึ่งเพื่อให้รู้ว่าสิ่งนั้นมีอยู่เท่าไร ถือว่าเป็นการวัดผล

บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2521 : 5) ให้ทัศนะเกี่ยวกับการวัดผลว่า เป็นกระบวนการที่กำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ให้กับสิ่งของ บุคคล หรือเหตุการณ์อย่างมีหลักเกณฑ์หรือเป็นการแปลงคุณลักษณะจากสิ่งที่จะวัดนั้นให้มีปริมาณมาน้อย

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 13) ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาไว้ว่าเป็นกระบวนการในการกำหนดหรือหาจำนวนปริมาณ อันดับหรือรายละเอียดของคุณลักษณะหรือพฤติกรรมความสามารถของบุคคล โดยใช้เครื่องมือเป็นหลักในการวัด

รุ่งทิวา จักรกร (2527 : 196) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง การกำหนดค่าตัวเลขให้กับสิ่งของหรือเหตุการณ์หรือพฤติกรรมมนุษย์ ที่เป็นไปหรือปฏิบัติตามกฎ จึงมีลักษณะเป็นปรนัย (Objective) และเป็นวิทยาศาสตร์ เป็นสิ่งที่สังเกตและวัดได้

การวัดผลและการประเมินผล เป็นสิ่งที่จะต้องควบคู่กันไป นักการศึกษาได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการประเมินผลไว้ดังนี้

อนันต์ ศรีโสภกา (2520 : 3) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า เป็นกรรมวิธีของการจัดวางแผนการเก็บรวบรวม และการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ

บุญชม ศรีสะอาด (2520 : 2) ให้ทัศนะเกี่ยวกับการประเมินผลว่าเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวัดผลหรือการทดสอบมาวินิจฉัย ตีคุณค่า หรือชี้ขาดเป็นผลสรุปว่า มีคุณภาพสูงหรือต่ำมากน้อยแค่ไหน

บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2521 : 6) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่าเป็นกระบวนการที่ทำต่อจากการวัดผล แล้ววินิจฉัยตัดสิน การสรุปคุณค่าที่ได้จากการวัดอย่างมีกฎเกณฑ์

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 13) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่าเป็นกระบวนการตัดสินใจ ตีราคา ลงสรุปเพื่อพิจารณาความเหมาะสม หรือหาค่าของคุณลักษณะและพฤติกรรม เช่นผลการเรียน ผลการปฏิบัติ โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดที่ได้จากการวัดเป็นหลัก และใช้วิจารณ์พิจารณาประกอบการพิจารณา

รุ่งทิวา จักรกร (2527 : 197) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การนำผลที่ได้จากการทดสอบหรือการวัดผลมาสรุปตีค่าคุณภาพเป็นอย่างไรบ้าง อย่างมีหลักเกณฑ์

สมบัติ แสงรุ่งเรือง (2524 : 133) กล่าวว่า การประเมินผลการศึกษาหมายถึง กระบวนการที่ครูนำทุก ๆ รายการที่ทราบจากการวัดไปใช้ในการวินิจฉัย ตีราคากำหนดคุณค่า และชี้ขาด เป็นผลสรุปว่านักเรียนคนนั้นมีคุณภาพสูงหรือต่ำสอบได้หรือสอบตก

จากที่กล่าวข้างต้น การวัดผลและการประเมินผลการเรียนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการเรียนการสอน เพราะการวัดผลและการประเมินผลการเรียนเป็นส่วนสำคัญที่ใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอน ผู้เรียน หลักสูตรจึงนับได้ว่าการวัดผลและการประเมินผลการเรียน เป็นกระบวนการหนึ่งที่ใช้ควบคุมคุณภาพทางการศึกษา

รุ่งทิวา จักรกร (2527 : 199-201) แบ่งกระบวนการประเมินผลออกเป็นดังนี้

1. การประเมินผลแบบอิงกลุ่ม การประเมินผลแบบนี้เชื่อว่าบุคคลมีความแตกต่างกัน ฉะนั้นการประเมินผลแบบนี้จึงยึดถือคนส่วนใหญ่หรือกลุ่มใหญ่ในการเปรียบเทียบ โดยพิจารณาจากคะแนนของแต่ละคนกับคะแนนของคนอื่นภายในกลุ่ม

2. การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ ถือว่าเนื้อหาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ ดังนั้นผู้เรียนควรจะสามารถเรียนรู้ให้ได้ และเกณฑ์ขั้นต่ำที่ยอมรับว่าผู้เรียนได้เรียนรู้แล้วคือร้อยละ 80 ของเนื้อหาที่ได้เรียนรู้

ความสำคัญของการวัดผลและการประเมินผลการเรียน มีผู้ให้ทัศนะไว้ดังนี้

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 13) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดผลและการประเมินผล การเรียนไว้ดังนี้

1. ด้านการเรียนการสอน มีประโยชน์ต่อผู้เรียนคือ ทำให้ผู้สอนทราบระดับความสามารถของผู้เรียน ทำให้สามารถแก้ไขข้อบกพร่อง และได้รับการสอนซ่อมเสริม ส่วนประโยชน์ของผู้สอนคือ ทำให้ผู้สอนทราบความก้าวหน้าของการสอนและคุณภาพของการสอน

2. ด้านแนะแนว ช่วยวินิจฉัยความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน รู้สาเหตุต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาการเรียน ตลอดจนช่วยสำรวจความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

3. ด้านการบริหาร ช่วยให้เห็นข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน

4. ด้านการวิจัย ทำให้มองเห็นปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการสอนที่ควรจะศึกษาหาความจริง เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและทำให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับใช้วิเคราะห์ผลในกระบวนการวิจัย

สุพิน บุญชูวงศ์ (2530 : 244) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการประเมินผลว่า เพื่อเป็นประโยชน์ในด้านต่าง ๆ คือ

1. ด้านตัวนักเรียน ทำให้นักเรียนทราบความสามารถของตนเองว่ามีจุดเด่นจุดด้อยอย่างไร

2. ด้านครูและฝ่ายบริหารโรงเรียน ช่วยในการคัดเลือกประสิทธิภาพ วิธีสอนและแบบทดสอบที่ดี ทำให้ครูใช้กิจกรรมได้เหมาะสม นอกจากนี้การประเมินผลยังช่วยให้ทราบทัศนคติ ค่านิยม ทัศนคติของผู้เรียน เพื่อนำมาใช้ในการแนะแนวการศึกษา และช่วยในด้านการศึกษา บริหารการเรียนการสอน

วิธีการสอน

วิธีสอนมีความสำคัญมาก นักวิชาการบางท่านถือว่า วิธีสอนมีความสำคัญยิ่งกว่าเนื้อหาความรู้ (Content) ที่ต้องสอนจริง ที่เป็นเช่นนี้เพราะความรู้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอแต่กระบวนการสอน วิธีการสอนไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก วิธีสอนหากจำแนกออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 3 แบบเท่านั้น คือ

1. วิธีสอนแบบถือครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Centered Method) ครูเป็นผู้สอนผู้ถ่ายทอดความรู้ เป็นผู้วางแผนการสอน ควบคุมเนื้อหา วัตถุประสงค์ และดำเนินการทุก ๆ วิธีเพื่อต้องการให้เด็กมีความรู้ ส่วนใหญ่ครูจะใช้วิธีบรรยายให้เด็กจดเนื้อหาสั้น ๆ ที่สำคัญและกำหนดให้อ่านหนังสือประกอบ เป็นวิธีสอนแบบปาฐกถา

2. วิธีสอนแบบถือนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Pupil Centered Method) ได้แก่ให้นักเรียนเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นผู้วางแผนบทเรียน ดำเนินการค้นคว้าหาความรู้สรุปผลออกเป็นกฎเกณฑ์ ครูเพียงผู้แนะแนวไปสู่การค้นคว้า และอุปกรณ์จนนักเรียนได้ทราบ ได้แก่ วิธีสอนแบบโครงการ แบบทดลอง แบบหน่วย และแบบสอนเฉพาะตัว

3. วิธีสอนแบบครูและนักเรียนร่วมกันในการจัดบทเรียน วางแผน ค้นคว้าหาความรู้สรุปออกมาเป็นความรู้ การสอนแบบนี้ถือเอากลุ่มเป็นหลัก เน้นการทำงานกลุ่ม (เกษม สุขหอม บำรุง กลัดเจริญ และทอง เรือง อมรัชกุล ม.ป.ป. : 179-183)

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2524 : 53-113) สรุปถึงวิธีการสอนในระดับอุดมศึกษา มี 4 แบบคือ

1. การสอนแบบบรรยาย หมายถึง การสอนที่ผู้สอนพูด บอก เล่า หรืออธิบายเนื้อหา เรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้เรียนฟังไม่ว่าจะเป็นเวลาสั้นยาวเพียงใด โดยที่ผู้สอนเป็นฝ่ายเตรียมการ ศึกษา ค้นคว้า เรื่องต่าง ๆ มาแล้ว ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับผลการค้นคว้านั้นโดยทั่วไปมักจะเป็นการสื่อ ความหมายทางเดียว คือจากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน โดยผู้เรียนจะมีโอกาสมีส่วนร่วมในกิจกรรมการ เรียนการสอนน้อยนอกจากนั่งฟัง จดและเตรียมตัวไว้สอบ

2. การสอนแบบอภิปราย คือการที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการคิด พิจารณา วิเคราะห์ วิจารณ์สิ่งที่เรานั้น แล้วเสนอสิ่งที่พิจารณานั้นต่อผู้สอนหรือผู้เรียนด้วยตนเอง แล้วผู้สอนหรือผู้เรียน ก็จะช่วยกันให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมแลกเปลี่ยนกัน

3. การสอนแบบฝึกปฏิบัติ หมายถึง การสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดสอบความรู้หรือ เนื้อหาที่เรียนไป ได้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ด้วยตนเอง ได้ประยุกต์เนื้อหากับสภาพจริงได้ฝึกฝนและ ลงมือทำตามความรู้ที่เรียนไปนั้น

4. การสอนแบบให้การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง หมายถึง การสอนที่มีจุดเน้นสำคัญที่ตัว ผู้เรียนจะต้องมีอิสระในการเรียนรู้ และกำหนดการศึกษาด้วยตนเอง เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การ สอนเป็นรายบุคคล

จินตนา สุขุมมาก (2530 : 191-211) ได้อธิบายถึงวิธีสอนแบบต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. วิธีสอนแบบบรรยาย หมายถึงการสอนที่ครูได้เตรียมการศึกษาค้นคว้า ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทเรียนที่จะสอนจากตำราเรียน หนังสือเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนแหล่งวิชาความรู้อื่น ๆ มา เป็นอย่างดี เพื่อนำมาบรรยายให้นักเรียนฟัง

2. วิธีสอนแบบอนุสัย (The Deductive Method) เป็นการสอนให้นักเรียนได้รู้หลัก กฎเกณฑ์ นิยาม ทฤษฎี โดยทั่วไปเสียก่อน แล้วจึงนำมาทำการพิสูจน์ให้เห็นความจริง

3. วิธีสอนแบบอุปนัย (The Inductive Method) สอนจากตัวอย่างไปหากฎเกณฑ์ หลักการข้อเท็จจริงหรือข้อสรุป

4. วิธีสอนแบบสาธิต เป็นการทำให้ดูเป็นตัวอย่าง เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหาวิชานั้น ๆ เป็นอย่างดี

5. วิธีสอนแบบทดลอง เป็นวิธีการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการค้นพบโดยวิธี การปฏิบัติในห้องทดลอง นักเรียนจะได้ประสบการณ์ โดยการสังเกตและทดลอง

6. วิธีสอนแบบโครงการ (Project Method) เป็นวิธีสอนที่มุ่งให้นักเรียนทำกิจกรรมที่ เป็นปัญหาตามสภาพความจริงในชีวิตประจำวัน และใช้วิสัยในการสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นมา

เน้นที่ผลงานของนักเรียนซึ่งกระทำออกเป็นผลสำเร็จ

7. วิธีสอนแบบนาฏการ (Dramatization) หมายถึง การแสดงสมมุติเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยผู้แสดงบทหรือร้องตามบทที่ผู้เขียนเอาไว้ ได้แก่ การสอนนาฏศิลป์ ลิเก โขน

จากแนวความคิดเกี่ยวกับวิธีสอนของนักวิชาการหลายท่าน สรุปได้ว่า วิธีสอนที่ดีที่สุดไม่มีผู้สอนไม่สามารถใช้วิธีสอนเพียงวิธีเดียวได้ทุกวิชา ไม่ว่าจะ เป็นวิธีสอนวิธีใดก็ตาม ซึ่งวิธีสอนแต่ละวิธีมีจุดเด่นในตัวของมันเอง ครูที่ดีไม่ควรยึดวิธีสอนเพียงวิธีเดียว

เทคนิคการสอนวิชาชีพ

ชนิด พิวนิม (2527 : 47-48) ได้กล่าวถึงเทคนิคการสอนในระดับอุดมศึกษาไว้ 2 ประการดังนี้

1. วิธีเสนอเนื้อหาวิชาการ มีดังนี้

1.1 ท่าที ไม่ควรเดินไปมาหรือเคาะไม้ไปด้วย

1.2 น้ำเสียง ควรจะสังเกตหรือถามคนอยู่หลังสุดได้ยินหรือไม่ หากจำเป็นควรใช้

ไมโครโฟน

1.3 ไม่ควรใช้ประโยคทำนองนี้ในการสอน เช่น "ต้องขอภัยด้วยนะที่ตัวอักษรเล็กเกินไปข้างหลังคงอ่านไม่ออก" หรือ "ตารางที่แสดงนี้ไม่ได้ตั้งใจให้อ่านทั้งหมด"

1.4 พยายามหลีกเลี่ยงบรรยากาศที่มืดมัว เพราะจะทำให้ผู้ฟังเกิดการง่วงนอนได้ ดังนั้นจึงไม่ควรฉายสไลด์นานเกินไป การใช้แผ่นใสจะช่วยให้ดีกว่า

1.5 พุดคำหรือประโยคใหม่ ๆ ซ้ำ ๆ เพราะจะช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจและจำได้ดีขึ้น

1.6 มองผู้ฟังและมองไปที่หัว ๆ ห้อย อย่าพูดกับกระดานดำ หรือหน้าต่าง

2. วัสดุอุปกรณ์และการใช้ในการสอนที่สำคัญ ๆ ได้แก่ กระดานดำและชอล์ก สไลด์ หรือภาพนิ่ง แผ่นใส เทป ภาพยนตร์ วีดีโอ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

การเรียนการสอนสาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป มีวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ บัณฑิตที่ผลิตออกไปสู่ตลาดแรงงานจะต้องผ่านกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดทักษะทางวิชาชีพ ดังนั้นผู้สอนจำเป็นต้องมีเทคนิคการสอนวิชาชีพ เพื่อถ่ายทอดวิชาความรู้ภาคปฏิบัติ ซึ่งเทคนิคการสอนวิชาชีพได้มีนักการศึกษาได้ให้ข้อเสนอไว้ดังนี้

สำหรับการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดทักษะทางวิชาชีพนั้น พิสิฐ เมธากัทธ และธีระพล เมธิกุล (2529 : 130-141) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ควรใช้วิธีการสาธิตให้ผู้เรียนดูและมอบหมาย

งานให้ทำด้วยตนเองโดยใช้ใบกำหนดงาน แต่อย่างไรก็ตาม ก็ไม่ได้หมายความว่าเทคนิคหรือวิธีสอนอื่น ๆ จะไม่มีความจำเป็นเสียทีเดียว และเนื้อหาสาระของแต่ละคน ดังนั้นจึงไม่สามารถบอกได้ว่าเทคนิคหรือวิธีสอนแบบใดดีที่สุด ครูผู้สอนควรพิจารณาปรับปรุงวิธีสอนของบทเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสอนตามที่ต้องการได้สำหรับเทคนิคการสอนวิชาชีพโดยทั่วไปจะแบ่งวิธีสอนออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ วิชาภาคทฤษฎีและวิชาภาคปฏิบัติ

1. วิชาภาคทฤษฎี ควรใช้วิธีก่อให้เกิดแนวความคิดในการแก้ปัญหาหรือค้นคว้าหาคำตอบเอง เพราะวิธีนี้จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้กับเทคนิคหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ที่ผู้เรียนไปประกอบวิชาชีพ วิธีสอนที่ครูผู้สอนเป็นผู้ให้แก่ผู้เรียน อาจจะไม่สามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองได้ดี ทั้งนี้เพราะขาดการฝึกฝน การแก้ปัญหาด้วยตนเองขณะเรียนอยู่

2. วิชาภาคปฏิบัติ การเรียนการสอนภาคปฏิบัตินั้นผู้สอนจะต้องอธิบายให้ฟังพร้อมทั้งทำการสาธิตโดยที่ผู้เรียน ฟัง ดู สังเกต และลงมือปฏิบัติ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ควบคุมดูแลช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ภาษาได้ขอบเขตที่กำหนดเอาไว้ จะไม่บอกทุก ๆ อย่าง จะให้ผู้เรียนค้นคว้าเองจะรับแก้ปัญหาให้คำปรึกษาเฉพาะเหตุการณ์ที่จำเป็นจริง ๆ เท่านั้น เทคนิคอย่างหนึ่งในการเลือกวิธีการสอนภาคปฏิบัติทำได้โดยพิจารณาวัตถุประสงค์ของบทเรียน เพราะจากการพิจารณาวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของบทเรียนก็พอจะกำหนดวิธีสอนให้แน่ชัดลงไป

วิธีการสอนภาคปฏิบัติแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการสอน ครูผู้สอนทำหน้าที่เตรียมอธิบายลักษณะงานที่จะมอบหมายให้นักเรียนเตรียมวิธีกระตุ้นเร้าให้นักเรียนสนใจ
2. ครูเป็นผู้สาธิตให้ดู ครูสาธิตถึงวิธีการทำงานให้นักเรียนทำอย่างถูกต้อง พร้อมอธิบายด้วยคำพูดที่ชัดเจน นักเรียนเป็นผู้สังเกต
3. นักเรียนทดลองทำ โดยมีครูคอยดูแลให้ความช่วยเหลือ และแนะแนวทางที่ถูกต้อง
4. นักเรียนลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง ๆ เมื่อผ่านการทดลองแล้วครูให้นักเรียนลงมือปฏิบัติโดยครูเป็นผู้กำหนดชิ้นงาน ควบคุมคุณภาพหรือตรวจให้คะแนนงานชิ้นนั้น ๆ (บุญศักดิ์ ใจจงกิจ. 2519 : 147-148)

การสอนภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการสำหรับสาขาวิชาชีพนั้นมีรูปแบบการสอนดังนี้

1. แบบบรรยายก่อนการปฏิบัติ ผู้สอนเป็นผู้อธิบายทฤษฎีให้ผู้เรียนได้เข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติ
2. แบบสาธิตการทำงานก่อนการปฏิบัติ ผู้สอนสาธิตการทำงานให้ผู้เรียนเข้าใจและปฏิบัติตาม

3. แบบปฏิบัติโดยตรง ใช้สำหรับผู้เรียนที่เคยปฏิบัติมาแล้ว เป็นการเรียนต่อเนื่องกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว

4. แบบปฏิบัติและอภิปรายกลุ่ม เป็นการติดตามผลจากผู้เรียนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงข้อดีและข้อเสียของทักษะที่ฝึก รวมทั้งการวิจารณ์เสนอแนะในรูปแนวประยุกต์ต่อไปด้วย

5. แบบปฏิบัติและเขียนรายงาน เป็นการติดตามผลการปฏิบัติและจัดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรสามารถนำมาอ้างอิงได้ในอนาคต

6. แบบปฏิบัติการสอนสำเร็จรูป เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งในปัจจุบันนิยมใช้มากขึ้น

7. แบบปฏิบัติในรูปโครงการ (Project Method) โดยผู้สอนทำหน้าที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบต่องานของตนและของหมู่คณะ ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้วยตนเอง (ไพโรจน์ ตรีวัฒนกุล, 2521 : 102-103)

ลักษณะการสอนที่ดี

การสอนที่ดีทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียน เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนมีเทคนิควิธีสอนที่น่าสนใจ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็ว และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ลักษณะการสอนที่ดีมีนักวิชาการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้

ชมเพลิน จันทร เรื่องเพ็ญ (2519 : 39) ได้กล่าวถึงลักษณะการสอนที่ดีตามความคิดเห็นของผู้เรียน ไว้ดังนี้คือ ผู้สอนให้คำอธิบายชัดเจน เข้าใจถึงความรู้สึกและปัญหาของผู้เรียน มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน เสนอบทเรียนเป็นลำดับขั้นตอน เตรียมการสอนดี หุคเสียงดังฟังชัด ให้โอกาสนักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียน สอนเร็วหรือช้าตามความต้องการของนักศึกษา มีอารมณ์ขัน และเขียนกระดานชัดเจน

การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์เป็นสิ่งที่น่าสนใจว่าจะใช้อะไรเป็นตัววัด มีรายงานการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มากมายทั้งในและต่างประเทศ ผลการวิจัยมีความแตกต่างกันทั้งในลักษณะประเด็นที่ใช้วัด และรายละเอียดแต่ละประเด็นที่ใช้วัด ทั้งนี้อาจเนื่องจากความแตกต่างกันในตัวบุคคลที่ประเมิน ในสาขาวิชาที่ต่างกัน และวิธีสอนที่ต่างกัน จากรายงานการวิจัยทั้งในและต่างประเทศพอสรุปสอดคล้องกันว่าต้องประเมิน 8 ประการดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2530 : 27-29)

1. บุคลิกลักษณะของอาจารย์ วัดจากลักษณะท่าทาง การพูดจา จริงใจ สนใจเอาใจใส่ต่อการเรียนการสอน และต่อนักศึกษา ความเป็นกันเอง ความเป็นผู้นำ เป็นต้น

2. ความสามารถทางวิชาการ ต้องมีความรู้ในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี คุณได้จากความถูกต้องชัดเจนของเนื้อหาวิชาที่สอน ความทันสมัยในเนื้อหา การค้นคว้าหาความรู้ใหม่ การสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ และการยอมรับของผลงานทางวิชาการ เป็นต้น

3. เจตคติต่อวิชาที่สอน คุณได้จาก ความสนใจ เอาใจใส่ กระตือรือร้น และชวนชวนหาความรู้ในเนื้อหาที่สอนอยู่เสมอ ติดตามผลงานทางวิชาการในวิชาที่สอน เป็นต้น

4. เจตคติของอาจารย์ต่อนักศึกษา ซึ่งวัดได้จากพฤติกรรมที่แสดงความเห็นอกเห็นใจ นักศึกษา มีความปรารถนาดีต่อนักศึกษา มีการกล่าวชมเชย สนับสนุนให้กำลังใจ เป็นต้น

5. ความสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษา โดยแสดงความเป็นกันเองกับนักศึกษา ในขณะที่เด็วกันนักศึกษาก็ให้เกียรติ เคารพ เชื่อฟัง การช่วยเหลือนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียนทั้งทางด้านวิชาการและกิจกรรมพิเศษ เป็นต้น

6. เทคนิคการสอน อาจารย์ที่สอนดีต้องมีเทคนิคการสอนที่เข้าใจนักศึกษา ทำให้นักศึกษาเข้าใจง่ายและรวดเร็วด้วย ประเมินได้จากประเด็นที่เกี่ยวกับ การบอกจุดมุ่งหมายของการสอน การเตรียมการสอน การเรียงลำดับเนื้อหาที่สอน ความชัดเจนของการสอน ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ การอธิบายและยกตัวอย่าง เป็นต้น

7. การใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ประเมินเกี่ยวกับความสามารถในการใช้อุปกรณ์ได้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ความพอเพียงของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ การจัดกิจกรรมพิเศษ การทัศนศึกษา นอกสถานที่ การฉายภาพยนตร์ สไลด์ แผนภูมิ รูปภาพ ของจริง เป็นต้น

8. การวัดและประเมินผลการเรียน ประเมินจากความชัดเจนของการวัด และการประเมินผลการเรียน คุณภาพของข้อสอบ ความรู้ของอาจารย์เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน ความยุติธรรมในการให้คะแนน การทำงาน ความรวดเร็วในการตรวจและรายงานผลการสอน เป็นต้น

อาร์มสตรอง (Armstrong, 1973 : 51-55) ได้เสนอบทความเรื่อง การประเมินการปฏิบัติงานของครูที่มีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. มีการเตรียมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. พัฒนาการสอนของตนเองอยู่เสมอ
3. มีเทคนิคการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ
4. นำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน
5. กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมการเรียนการสอน
6. เข้าใจและนำหลักการเรียนรู้มาใช้ในการเรียนการสอน

7. เสริมสร้างประชาธิปไตยในห้องเรียน
8. ปรับปรุงกิจกรรมในห้องเรียนให้เหมาะสมกับสภาพสังคม
9. ปรับปรุงตนเองให้เข้าได้กับสภาพของกลุ่มผู้เรียน
10. ช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาในการเรียนและปัญหาอื่น ๆ
11. จัดกิจกรรมและสภาพการเรียนให้ส่งเสริมลักษณะพฤติกรรมที่พึงประสงค์
12. ช่วยเหลือผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จ
13. พัฒนาตนเองด้านความรู้และสติปัญญาอยู่เสมอ
14. มีความรู้และใช้เทคนิคการวัดผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน รวมทั้งมีการประเมินผลการสอนของตนเองอยู่เสมอ
15. มีเทคนิควิธีสอนพิเศษแก่ผู้เรียนที่เรียนได้เร็ว
16. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวเองได้
17. ช่วยคลายความวิตกกังวลในเรื่องการเรียนให้กับผู้เรียน
18. ติดต่อกับผู้ปกครองกรณีที่มีปัญหา เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน
19. ศึกษาถึงประวัติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
20. ให้คำปรึกษา แก้ปัญหา รวมทั้งชี้แนะผู้เรียนที่ด้อยทักษะในการทำงาน

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2528 : 38-41) ได้อธิบายถึงเกณฑ์การสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพิจารณาการสอนของครู โดยมีทักษะการเรียนรู้อันเป็นเกณฑ์ซึ่งประกอบด้วย

1. การสอนที่แจ่มแจ้ง ครูจะต้องมีการเตรียมการสอนให้พร้อมในเรื่อง ความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชา ทบทวนกระบวนการเรียนการสอนอยู่เสมอ วางแผนบทเรียนให้คำแนะนำนักเรียนได้ชัดเจน และใช้วัสดุอุปกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. มีความกระตือรือร้นสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้สนุก ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย
3. เน้นในเรื่องงาน ครูจะต้องทำตัวเหมือนนักธุรกิจ กระฉับกระเฉง ใช้เวลาว่างที่มีอยู่ให้ได้ประโยชน์เต็มที่ในการฝึกทักษะใหม่ ๆ ในการสอนจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมาย และให้คำจำกัดความที่ชัดเจน
4. กลยุทธ์การสอน ครูจะใช้กลยุทธ์ในการสอนแบบต่าง ๆ ตามระดับของผู้เรียน
5. มีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน โดยเห็นว่านักเรียนมีคุณค่าและศักดิ์ศรี ให้โอกาสนักเรียนประเมินตัวครู เข้าใจนักเรียน และมีความยุติธรรมเสมอต้นเสมอปลาย

6. ใช้คำถามที่น่าสนใจ โดยส่งเสริมให้นักเรียนตั้งคำถามและมีส่วนร่วมในการคิดแก้ปัญหา
วิธีอ วรชใหญ่ (2529 : 77-78) ได้กล่าวถึงลักษณะการสอนที่ดีในระดับอุดมศึกษาว่าควร
ประกอบด้วยลักษณะต่อไปนี้

1. การสร้างบรรยากาศที่ดีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้การจัดการเรียน
การสอนเป็นไปด้วยดี
2. รู้จักกลุ่มเป้าหมายก่อนที่จะพบผู้เรียน
3. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมในชั้นเรียน เช่นให้ผู้เรียนกำหนดจุดประสงค์
ในการเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. ควบคุมชั้นเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้พร้อมทั้งให้ความสนใจกับผู้เรียน
เป็นรายบุคคล
5. รักษาระดับการสอนที่ดีไว้ โดยมีการประเมินการสอนของตนเองแล้วนำมาปรับปรุง
การสอนให้ดีขึ้น

6. แจ้งผลการเรียนให้นักเรียนทราบเป็นระยะ

7. แต่งกายสุภาพ มีอารมณ์ขัน

สุทิน บุญชูวงศ์ (2530 : 10-11) ได้สรุปถึงลักษณะการสอนที่ดีไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนด้วยการปฏิบัติจริง พร้อมทั้งส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม
2. มีการจูงใจผู้เรียนโดยการให้รางวัล การลงโทษ การสอบ
3. มีการใช้สื่อการสอน ได้แก่ สื่อโสตทัศนวัสดุต่าง ๆ เพื่อสร้างความสนใจและ
เข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น
4. มีกิจกรรมให้นักเรียนทำหลายอย่างเพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน
5. ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิดอยู่เสมอ ด้วยการซักถามหรือให้แสดงความคิดเห็น
6. มีการส่งเสริมความคิดริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน เป็นต้นทำให้
ประคิดขุสิ่งใหม่ ๆ
7. มีการส่งเสริมการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย โดยการเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดง
ความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
8. มีการให้ความสนใจก่อนลงมือทำการสอน
9. มีการประเมินผลตลอดเวลา โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น สังเกต ซักถาม
นอกจากวิธีสอนที่ดีแล้ว การสร้างบรรยากาศทางการเรียนการสอนของอาจารย์ก็มีความ

สำคัญ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนได้ ดังที่ โรโมน (Romine. 1974 : 138-143) ได้สำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา คณะวิชาต่าง ๆ ผลการศึกษาปรากฏว่า บรรยากาศในการสอนที่ดีทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบสำคัญที่ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีของการสอน ประกอบด้วย

1. ด้านบุคลิกภาพของผู้สอน ได้แก่ ผู้สอนมีความกระฉับกระเฉง มีความกระตือรือร้น มีอารมณ์ขัน มีความสนใจในวิชาที่ตนเองสอน
2. ด้านการจัดเตรียมการสอน โดยมีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงจุดมุ่งหมายในการเรียนในรายวิชาที่ตนเองสอน รวมทั้งแนะนำหนังสืออ่านประกอบการเรียน
3. ด้านผลการสอนที่ผู้เรียนได้รับ เช่น ผู้เรียนได้รับประโยชน์สมความตั้งใจจากวิชาที่ผู้เรียนเลือก และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนเสมอ
4. ด้านการดำเนินการสอน พยายามได้อย่างชัดเจน ใช้คำถามชี้แจงให้นักเรียนคิดและช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน โดยจัดสอนพิเศษเป็นกลุ่ม
5. ด้านการประเมินผลและการเสริมแรงทางการเรียน เช่น เมื่อตรวจรายงานหรือข้อสอบเสร็จเรียบร้อยแล้วควรแจ้งให้ผู้เรียนทราบผลทันทีโดยมีเหตุผลประกอบการประเมิน เพื่อทำให้นักเรียนหมดข้อสงสัย

นอกจากลักษณะการสอนที่ดี รวมทั้งเกณฑ์ในการประเมินเพื่อพิจารณาประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์แล้ว ปัญหาในการสอนระดับอุดมศึกษาก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลต่อการผลิตบุคลากรเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน ดังที่ รุจีร์ กู่อาระ (2531 : 72-74) ได้กล่าวถึงปัญหาการสอนในระดับอุดมศึกษาและแนวทางแก้ไขไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้ (70-76)

1. ผู้เรียน เป็นองค์ประกอบที่สัมพันธ์โดยตรงกับปัญหาการสอน การขาดคุณลักษณะบางประการของผู้เรียน ทำให้การเรียนการสอนไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร คุณลักษณะดังกล่าว ได้แก่
 - 1.1 ระดับสติปัญญาและความถนัดทางการเรียน
 - 1.2 องค์ประกอบทางสรีระร่างกายภายนอก ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของผู้เรียน
 - 1.3 บุคลิกภาพและอุปนิสัยส่วนตัว ทักษะคิดต่ออาจารย์ผู้สอน และต่อสถาบัน
 - 1.4 สภาพทางบ้าน ฐานะทางเศรษฐกิจ
2. ผู้สอน ผู้สอนจะต้องมีความรู้และเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ นำหลักจิตวิทยามาใช้ในการเรียนการสอน อาจารย์บางคนเป็นผู้มีความรู้แต่ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักศึกษาได้

เป็นการยากที่จะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และมีปัญหาการขาดแรงจูงใจในการทำงาน เนื่องจากตลาดแรงงานให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า ทำให้เกิดการขาดแคลนอาจารย์ในบางสาขาวิชา นอกจากนี้การวัดผลและการประเมินผล จะใช้วัดความรู้ ความจำจากตำรามากกว่าจะวัดในด้าน การแก้ปัญหาหรือพฤติกรรมอื่น ๆ ที่สูงกว่าความรู้ความจำ

3. การจัดระบบการบริหารงานในสถาบัน การจัดการส่วนที่เป็นปัญหาในการสอน ได้แก่
 - 3.1 แรงจูงใจในการทำงาน ได้แก่ขวัญและกำลังใจในการทำงาน สวัสดิการ เป็นต้น
 - 3.2 อำนวยความสะดวกในการจัดห้องเรียนและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เหมาะสม
 - 3.3 การจัดสรรงบประมาณของแต่ละสถาบัน การบริหารการเงิน ฯลฯ

แนวทางแก้ไข มีดังนี้

1. ควรปรับปรุงวิธีการสอบคัดเลือกผู้เข้าเรียนสถาบันอุดมศึกษา โดยให้มีการสอบความถนัดในวิชาชีพ
2. ควรปรับปรุงวิธีรับอาจารย์ใหม่ ตลอดจนการประเมินผลการสอนของอาจารย์และสามารถนำประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์มาใช้ในการประเมินตำแหน่งทางวิชาการการพิจารณาเงินเดือนเพื่อจูงใจให้อาจารย์หันมาปรับปรุงการสอนของตนให้มากขึ้น
3. ทุกสถาบันควรมีหน่วยงานรับผิดชอบในการพัฒนาอาจารย์ทั้งในด้านการเสริมความรู้ ประสบการณ์ ผักกักตะในการสอน การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม รวมทั้งการให้ความรู้ในด้านการวัดผลและประเมินผลที่ถูกต้อง
4. สถาบันควรจัดสรรงบประมาณในการบริการทางวิชาการให้อาจารย์ การพัฒนาห้องสมุด รวมทั้งจัดหาหนังสือที่ทันสมัยอยู่เสมอ

2. บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ

บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาคือ งานสอน งานเขียนตำรา งานวิจัย งานให้คำปรึกษา และงานบริการวิชาการแก่สังคม บทบาทของอาจารย์ได้รับการให้ความสำคัญแตกต่างกันไปตามแต่ละสถาบัน สาขาวิชา และแม้แต่ตัวอาจารย์เอง ซึ่งคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จ การศึกษาออกไปจะเป็นเครื่องบ่งชี้หรือสะท้อนให้เห็นถึงว่าอาจารย์ได้แสดงบทบาทแต่ละอย่างนั้นครบถ้วนสมบูรณ์ประการใด (สฤทธิญา สุวรรณาคินทร์, 2537 : 31-32) นอกจากนี้ หน้าที่ของอาจารย์ คือคนที่ประกอบอาชีพชั้นสูง เพื่อทำหน้าที่พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสังคมโดยกระบวนการศึกษาอบรม ในฐานะผู้ฝึก ผู้แนะนำ ผู้ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาแก่คนเพื่อสร้างให้คนเป็นคนดี

พลเมืองดี ประพฤติในสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น (ระพี สาคริก. 2529 : 4)
 สาขาสอน จำปาทอง (2529 : 21-27) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ไว้ 3
 ประการดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ต่อตนเอง จะต้องมีความเชื่อมั่นในอาชีพครู ปรับปรุงตนเองให้ทันสมัย อยู่เสมอ มีความคิดเป็นของตนเอง ประพฤติตนอยู่ในกรอบศีลธรรมและประกอบอาชีพสุจริต
2. บทบาทต่อนักเรียน เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่ม เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ฝึกนักเรียนให้ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น เคารพกฎของสังคม เคารพเสียงส่วนใหญ่ ศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้ได้รับความไว้วางใจจากศิษย์ พยายามค้นหาความสนใจและความถนัดของนักเรียนแต่ละคนเพื่อหาทางส่งเสริมแนะนำทางเลือก ในการประกอบอาชีพ รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมประจำใจ

3. บทบาทต่อสังคม ทำหน้าที่ปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตย นำผลวิจัยที่ได้ศึกษามาพัฒนา บ้านเมือง รวมทั้งพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สุขภาพอนามัย สนับสนุนนิสิตนักศึกษาให้ทำประโยชน์ ต่อสังคมโดยการออกค่าอาสาพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น และเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม

เนื่องจากสภาวะแวดล้อมผลักดันให้อาจารย์ต้องเป็นผู้บริหาร เป็นนักวิจัย เป็นที่ปรึกษา หัวหน้างานเอกชน รับผิดชอบต่อวิชาชีพหลายประการด้วยกัน มิได้มีหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น จึงต้องมีคุณลักษณะที่จะเอื้อต่อการปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์คือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง ชีวิตประจำวันในวิทยาลัยครูมีลักษณะที่เอื้ออำนวยให้อาจารย์ ผู้สอนทำงานแบบไม่กระตือรือร้น อาจารย์ควรมีอุดมการณ์ในการทำงาน ควรตื่นตัวไม่หาความรู้ใหม่ ในสาขาของตนอยู่เสมอ พัฒนาการสอนให้ดีขึ้นเป็นลำดับ และควรระลึกว่าอิทธิพลของตนเองมีผล กระทบกระเทือนต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก
2. ความรับผิดชอบต่อสาขาวิชาที่ตนเองสอน ศึกษาค้นคว้าหาวิชาความรู้ในสาขาของตนจาก แหล่งวิชาการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวารสารและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รวมทั้งงานวิจัยที่ผู้รู้ได้ค้นคว้าไว้ การ ค้นพบความรู้ด้วยตนเองโดยการทบทวนวิจัยและเผยแพร่สิ่งที่ค้นพบสู่สาธารณะจะทำให้อาจารย์มีความรู้ ความสามารถที่ทันสมัยอยู่เสมอ
3. ความรับผิดชอบต่อผู้ร่วมงาน อาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยครูอยู่ในฐานะที่เป็นสมาชิกของ สังคมนักวิชาการ นอกจากเป็นผู้ให้บริการแล้ว ยังมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ และร่วมมือกับสมาชิก ในสังคม เพื่อร่วมงาน ภาระของอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยครูมิได้สิ้นสุดลงพร้อมกับการหมดชั่วโมง สอนในวันหนึ่ง ๆ แต่หากยังต้องทำหน้าที่ช่วยในการวางนโยบาย ตลอดจนการดำเนินงานต่าง ๆ

ในสถาบันอีกด้วย

4. ความรับผิดชอบในด้านการบริหาร อาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยครูมีส่วนในความรับผิดชอบงานบริหาร กำหนดนโยบายทัศนคติในเรื่องต่าง ๆ ของวิทยาลัย การร่วมมือกับผู้บริหารจะช่วยให้ นักบริหารและนักวิชาการเข้าใจซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี และก่อให้เกิดบรรยากาศการบริหารงานเชิงประชาธิปไตยในวิทยาลัย

5. ความรับผิดชอบต่อนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนต้องรับผิดชอบในการช่วยให้นักศึกษามีพัฒนา- การทางด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคมและจิตใจ ผลการสอนของอาจารย์ผู้สอนทำให้นักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ เช่น มีความรู้กว้างขวางและลึกซึ้ง มีความสามารถในการหาความรู้ใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาและเพิ่มความรู้ พอใจในความสำเร็จและเชื่อมั่นในความ สามารถของตน มีความมานะพยายามเข้าใจในคุณค่าของการเป็นพลเมืองดีด้วย (อรุณ ปรีดีฉิลก. 2523 : 6-7)

ครูมีบทบาทเปรียบเสมือนวิศวกรสังคม เพราะครูคือนายช่างใหญ่ที่ใช้วิธีการโดยอาศัยทฤษฎี วิชาชีพครู เพื่อสร้างสังคมและบุคคลให้มีความเจริญออกมา ด้านร่างกาย สังคมอารมณ์และจิตใจ นอกจากนี้ครูยังทำหน้าที่วางรากฐานให้แก่สังคมในการดำรงชีวิต การอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน วาง รากฐานขนบธรรมเนียมประเพณี การเมือง การปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตย การฝึกอบรม คุณลักษณะที่ดีของไทย วางรากฐานอาชีพให้กับประชากรในท้องถิ่น วางรากฐานความมั่นคงในชาติ และวางรากฐานบุคคลให้เป็นนักคิด นักปฏิบัติ

เมื่อครูรับบทบาทเป็นวิศวกรสังคม ครูจำเป็นต้องแสวงหาและพัฒนาความรู้ของตนอยู่เสมอ โดยวิธีนำตนเองเข้าไปสู่การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ในระดับท้องถิ่นและระดับชาติเพื่อร่วมกับ องค์การของรัฐและเอกชนในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมร่วมกัน (วิทยาลัยครูสวนสุนันทา. ม.ป.ป. : 7-8)

3. ลักษณะครูที่ดี

คุณลักษณะของครูที่ดีเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบัน การศึกษา อุตสาหกรรม ความสามารถ ความสนใจ และโครงสร้างทางร่างกายเป็นคุณลักษณะที่จำเป็น ในการเสริมสร้างการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ

คุณสมบัติของผู้สอนในระดับอุดมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ เข้าใจธรรมชาติของกระบวนการ การศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อสามารถที่จะจัดกิจกรรมหรือเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา

และผู้เรียนที่กำลังจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในภายภาคหน้า มีความรู้และประสบการณ์เป็นอย่างดีในสาขาที่ตนเองสอนและยังจะต้องสนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวเนื่องไปในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้ที่มองโลกอย่างกว้างขวาง ควรจะเป็นผู้ที่มีความสังเกตและเป็นผู้ที่มีความคิดในสาขาวิชาอื่นอีกด้วย รวมทั้งยอมรับว่าตนเองเป็นเพียงบุคคลหนึ่งซึ่งมีพัฒนาการในการเรียนรู้เพื่อปฏิบัติงานของตนให้ได้สูงที่สุดที่สามารถทำได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น (สมสุข ชีระนิจิตร. 2527 : 20)

สาโรช บัวศรี (2515 : 14-15) ได้กำหนดสมรรถภาพในการเป็นครู ไว้ให้นักเรียนฝึกหัดครูยึดเป็นแนวทางปฏิบัติ 5 ประการ ซึ่งแต่ละประการนักเรียนฝึกหัดครูต้องสามารถปฏิบัติได้เป็นอย่างดี คือสอนและอบรม แนะนำและปกครอง ทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน มีสัมพันธภาพอันดีกับชุมชน และสามารถเป็นครูขึ้นอาชีพได้

เจียรนัย พงษ์ศิวาภิธ (2528 : 18-20) ได้สรุปคุณสมบัติ 4 ประการที่ทำให้ครูมีประสิทธิภาพ ไว้ดังนี้

1. มีความรู้ในเรื่องทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้และพฤติกรรมของมนุษย์ ครูควรมีความรู้ทางจิตวิทยา มนุษยวิทยา สังคมศาสตร์ ภาษาศาสตร์ และรู้เรื่องระเบียบวินัยต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. มีทัศนคติที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และมนุษย์สัมพันธ์อย่างแท้จริง

3. มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน

4. มีเทคนิคและความชำนาญทางการสอน ครูที่มีประสิทธิภาพการสอนจะขาดเทคนิคและความชำนาญทางการสอนไม่ได้ ขณะครูสอนจะต้องหาประสบการณ์ จากการฝึกสอนเพื่อจะได้ทราบความแตกต่างระหว่างบุคคล นำมาใช้ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

บุคคลที่ประกอบอาชีพครู ควรมีความรัก ความเมตตา และความปรารถนาดีต่อนักเรียน อุทิศตนเองและเวลาเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เติบโตและพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ครูที่ดีจะต้องทำการสอนที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของนักเรียน อีกทั้งสามารถให้บริการแนะแนวด้านการเรียนการสอนและรักษาสุขภาพอนามัย บริหารการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป (สิริพร ทิพย์คง. 2536 : 84-89) อาจารย์ผู้สอนจะต้องมีการพัฒนาคุณลักษณะทางด้านวิชาการและด้านจิตใจของตน ความสำคัญในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนที่มีความเป็นอาจารย์อย่างแท้จริง คือ คิดอย่างอาจารย์ ทำอย่างอาจารย์ ดำเนินชีวิตอย่างอาจารย์ ชื่อสัตย์สุจริต

มีเมตตา กรุณา เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการสอน การดำรงชีวิต ความประพฤติ ความสามารถ นำเอาความรู้ทางวิชาการความรู้ทางจิตวิทยา ความรู้ทางการประเมินผล กิริยามารยาท การพูดจา การแต่งกายบุคลิกลักษณะ ออกมาใช้พร้อม ๆ กันในการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติ การยึดมั่นและศรัทธาในตัวอาจารย์ผู้สอน (ปรีชา เศรษฐีธร. 2530 : 8-10)

สมบัติ แสงรุ่งเรือง (2524 : 185-186) ได้กล่าวถึงลักษณะของครูที่ดีตามคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้ 7 ประการคือ

1. ทำตัวให้เป็นที่ยรักของศิษย์และบุคคลทั่วไป
2. เป็นบุคคลที่มีความหนักแน่น มีจิตใจมั่นคงกอร์ปด้วยความรู้ นำเอาพร
3. เป็นผู้มีความประพฤติอันดีงาม
4. เป็นผู้มีความมานะ มีความเฉลียวฉลาดในการพูด
5. มีความอดทนต่อถ้อยคำ โดยมีเจตนาดีเป็นที่ตั้ง
6. สอนจากง่ายไปหายาก
7. แนะนำลูกศิษย์ในทางที่ดี

เฉลียว บุรีภักดี และคณะ (2520 : 367-369) ได้สรุปผลจากการวิจัย ลักษณะของครูที่ดี 8 ด้านดังนี้

1. ด้านคุณธรรมและความประพฤติ มีความเที่ยงตรงซื่อสัตย์สุจริต ตรงต่อเวลารับผิดชอบในหน้าที่การงาน วางคนเหมาะสม และรู้จักประเมินผลและปรับปรุงตนเอง
2. ด้านบุคลิกลักษณะ มีความศรัทธาในอาชีพครู ยึดมั่นในวิชาชีพ สุภาพอ่อนโยน
3. ด้านการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย ยึดมั่นในสถาบันชาติศาสนาและพระมหากษัตริย์ รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน รู้จักประหยัด
4. ด้านการสอน มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร รู้ถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา แห่งชาติ ใช้ภาษาได้ถูกต้อง สอนให้เด็กรู้จักคิด เลือกสื่อการสอนได้เหมาะสม
5. ด้านมนุษยสัมพันธ์ สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี เข้าใจในความแตกต่างของเด็ก เชื่อมโยงคำสั่งของผู้บังคับบัญชา และร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียน
6. ด้านการอบรมและแนะแนว การเป็นตัวอย่างที่ดี มีเหตุผล เข้าใจเด็ก มีระเบียบวินัย สามารถควบคุมนักเรียนให้ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบ
7. ด้านวิชาการ การค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ นำเอาความคิดและเทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ มาใช้ รวมทั้งมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา

8. ด้านสุขภาพทางกายและจิตใจ ป้องกันโรคติดต่อ งดสิ่งเสพติด กล้าเผชิญกับความจริง
 ลักษณะอาจารย์ในอุดมคติของนิสิตปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจาก
 ผลการวิจัยของ อุกุมพร ทองอุไทย (2530 : 96-97) พบว่า ความคิดเห็นของนิสิตในด้านการ
 เรียนการสอนของอาจารย์มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่ออาจารย์ในอุดมคติและต้องการอาจารย์
 ที่มีลักษณะต่าง ๆ ตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการเตรียมการสอนดี มีความปรารถนาดีต่อ
 นิสิตทั้งในและนอกห้องเรียน มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่ทันสมัยกว้างขวางและถูกต้อง ใช้ตัวอย่าง
 เปรียบเทียบและความจริงใจในการอธิบายได้เหมาะสม บรรยายเรื่องที่เกี่ยวข้อต่าง ๆ แม้ว่าจะ
 นอกเหนือเนื้อหาวิชาก็ตาม ผลการวิจัยยังพบว่า ลักษณะการสอนที่ดีของอาจารย์ในอุดมคติของนิสิต
 ระดับบัณฑิตศึกษา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ใช้ตัวอย่างเปรียบเทียบและความเป็นจริง
 ในการอธิบายได้อย่างเหมาะสม มีการเตรียมการสอนดี มีความสนใจและสนุกกับการสอน ให้
 ความคิดใหม่ ๆ แก่นิสิต เพิ่มความสนใจให้กว้างขวางออกไป จูงใจให้นิสิตทำงานอย่างดีที่สุด

จากทัศนะของนักการศึกษาที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะครูที่ดีนั้นจะต้องเป็นผู้มี
 ความรู้ดี ขวนขวายหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีเทคนิคในการสอนน่าสนใจ ให้คำปรึกษากับศิษย์
 ได้ดีทั้งในเรื่องเรียนและเรื่องส่วนตัว มีความประพฤติดีเป็นแบบอย่างที่ดี มีความเป็นประชาธิปไตย
 ปรับปรุงการสอนให้เหมาะกับสภาพแวดล้อมได้ดี

4. การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการสอน

พฤติกรรมของครู เป็นเรื่องซึ่งบ่งถึงความสามารถของครูในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ โดยเฉพาะ
 เฉพาะพฤติกรรมในชั้นเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดในการเรียนการสอน และส่งผลถึงคุณภาพ
 การศึกษาโดยตรง โดยเฉพาะครูตามคาดหวังของหลักสูตรมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533
 จะต้องเลือกวิธีสอนต่าง ๆ อย่างตรงจุดมุ่งหมาย และเหมาะสมกับสภาพการเรียน ซึ่งมีแนวดำเนินการ
 ดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นว่านักเรียนทุกคนเรียนรู้ได้ ถ้าครูจัดประสบการณ์อย่างเหมาะสม
2. วิเคราะห์หาจุดที่จะพัฒนาของนักเรียนโดยการเปรียบเทียบความสามารถที่ควรจะเป็น
 และความสามารถที่เป็นอยู่เพื่อกำหนดความสามารถที่จะพัฒนาของเด็กทั้งชั้นและเป็นรายบุคคล
3. แสวงหา คัดเลือก วิธีการพัฒนาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถที่จะพัฒนา
4. ลงมือปฏิบัติการสอนด้วยกลวิธีหลากหลาย ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงมากกว่าฟังและ
 อ่านเพียงอย่างเดียว

5. ตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อหาทางเร่งและปรับปรุงความก้าวหน้าของนักเรียน

6. นำผลงานของนักเรียนไปเสนอในที่ประชุมต่าง ๆ อย่างภาคภูมิใจ (กรมวิชาการ 2533 : 14)

ในการประเมินพฤติกรรมการสอนหรือประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์นั้น ผู้ที่มีหน้าที่ประเมินมีหลายกลุ่มด้วยกันตามที่เสนอของไพฑูริย์ สีนลาวัฒน์ (2525 : 198-201) ปรากฏว่าสอดคล้องกับทัศนะของ บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ และอุทุมพร ทองอุไทย โดยผู้ทำหน้าที่ประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ คือ

1. อาจารย์ผู้สอน เป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการสอนและการปรับปรุงการสอน เพราะถ้าอาจารย์ผู้สอนเข้าใจและรู้จักตัวเองดีพอ และตระหนักที่จะทำสิ่ง ๆ ขึ้นไป การสอนก็จะดีขึ้นไปเอง การประเมินโดยตัวผู้สอนเอง จะต้องขจัดอคติให้หมดไป ไม่มีความลำเอียงจึงจะได้ผลการประเมินที่เชื่อถือได้

2. จากเพื่อนร่วมงาน ซึ่งเป็นผู้ที่เข้าใจในการทำงานเป็นอย่างดี แต่ในทางปฏิบัติไม่ค่อยได้ใช้ อาจจะเป็นเนื่องจากมีความเกรงใจกัน อีกทั้งผู้ประเมินจะต้องเปิดใจให้กว้างยอมรับคำติชม เพื่อที่จะนำไปปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น

3. จากผู้บังคับบัญชาหรือผู้ว่าจ้าง โดยปกติการประเมินจากผู้บังคับบัญชาจะเป็นการประเมินเกี่ยวกับความดีความชอบ ส่วนในเรื่องวิธีสอนนั้นไม่ได้ติดตามอย่างใกล้ชิด อาจทำให้การประเมินไม่ครบถ้วนเท่าที่ควร

4. จากผลการสอบ ถ้าการสอนมีประสิทธิภาพ ตั้งจุดมุ่งหมายชัดเจน ดำเนินการสอนเหมาะสม มีการประเมินผลที่ชัดแล้ว แสดงว่าผลการสอนมีประสิทธิภาพ

5. จากนักศึกษา เพราะเป็นบุคคลที่รู้เห็น เข้าใจ และติดต่อกันอยู่ตลอด คือตัวอาจารย์กับนักศึกษาเท่านั้น กิจกรรมในห้องเรียนผู้เรียนเป็นผู้รับผลโดยตรง การให้ผู้เรียนประเมินจึงเป็นเรื่องที่ดี

การประเมินพฤติกรรมการสอน โดยการประเมินจากทัศนะและความคาดหวังของผู้เรียน จะช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการสอนของอาจารย์ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะอาจารย์ผู้สอนจะดำเนินการสอนให้บรรลุผล ทำให้เกิดพัฒนาการขึ้นแก่พฤติกรรมของผู้เรียนได้มากน้อยเพียงใดนั้น จะขึ้นอยู่กับความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังของผู้เรียน และพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ดังนั้นจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญและศึกษาจากทัศนะและความคาดหวังของผู้เรียน

ด้วย เพราะทัศนคติและความคาดหวังของผู้เรียนจะเป็นข้อมูลย้อนกลับให้เห็นสภาพการสอนของ
อาจารย์ที่เป็นอยู่ ว่าสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้เรียนหรือไม่ (ทองคณ หงษ์พันธ์. 2525 : 2)

โรเซ็นไชน์ และเฟอร์สท (ฮนต์ ชุ่มจิต. 2535 : 34-35 ; อ้างอิงมาจาก
Rosenshine B. and N.F. Furst. 1971) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของครูที่มีผลต่อการเรียน
ของนักเรียน 11 ประการดังนี้

1. ความสามารถในการทำให้เข้าใจได้อย่างรวบรัดชัดเจน และสามารถที่จะจัดระบบงาน
ได้อย่างดี
2. ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงวิธีการให้สอดคล้องกับลักษณะของวัสดุอุปกรณ์และ
เครื่องมือในการสอนที่นำมาใช้ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงหนังสือตำราให้เหมาะสม
3. ความกระตือรือร้น ลักษณะของการเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลงระดับเสียงเวลาพูด
และอื่น ๆ
4. ความสนใจในภาระหน้าที่ หรือมีลักษณะเหมือนนักธุรกิจ พฤติกรรมของครูมุ่งไปที่
ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
5. ให้โอกาสแก่นักเรียนเพื่อการเรียนรู้ พฤติกรรมของครูช่วยในการแนะนำให้นักเรียน
ใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องมีการทดสอบในภายหลัง
6. ใช้ความคิดเห็นของนักเรียน รับรองความคิดเห็นของนักเรียน หรือมีการชมเชยความ
คิดของนักเรียน
7. ใช้วิธีการวิพากษ์วิจารณ์หรือแสดงอาการไม่พอใจ การไม่ยอมรับ การให้คำแนะนำ
หรือการแสดงเหตุผลของการใช้อำนาจ (เกี่ยวข้องกับผลผลิตของนักเรียนในทางลบ)
8. ใช้ลักษณะของการเสนอความคิดเห็น รวมทั้งการแสดงพฤติกรรมตามที่กำหนดและชี้แจง
การเปลี่ยนแปลงภายในบทเรียน
9. ชนิดของคำถามที่ครูใช้ เป็นคำถามในระดับต่ำหรือระดับสูง จำแนกชนิดของคำถามให้
เหมาะสมตามสิ่งของ สถานที่ เหตุผล และวิธีการ
10. การได้ถามหรือการตอบสนองต่อคำถามของนักเรียน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียน
มีความกระตือรือร้น
11. ระดับความยากของการสอน รวมทั้งพฤติกรรมของครูที่ให้คำชี้แนะวัสดุอุปกรณ์ซึ่งนักเรียน
จำเป็นต้องมี และการปฏิบัติการณ์ที่มีมาตรฐานสูงเป็นสิ่งสำคัญ

จากการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู ซึ่งไรอัน และคนอื่น ๆ (วรรณภา วิไลรัตน์. 2528 : 11-12; อ้างอิงมาจาก Ryan and others. 1960 : 82) ได้รวบรวมพฤติกรรมของครูที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ ดังนี้

<u>พฤติกรรมที่ดี</u>	<u>พฤติกรรมที่ไม่ดี</u>
- เตรียมการสอนเป็นอย่างดี	- ไม่เตรียมการสอน
- ให้ความสำคัญอย่างแจ่มชัด	- ให้ความสำคัญอย่างคลุมเครือ
- มีการยึดหยุ่นถ้าการสอนไม่เป็นไปตามแผน	- ต้องสอนตามแผน
- ใช้อุปกรณ์การสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนสนใจ	- ใช้วัสดุและวิธีสอนที่ไม่น่าสนใจ
- ใช้การสาธิตและการอธิบายช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างแจ่มแจ้ง	- การสาธิตและอธิบายไม่ชัดเจน
- สนใจนักเรียนและกิจกรรมของชั้นเรียน	- ไม่สนใจในตัวนักเรียนและกิจกรรมของชั้นเรียน
- สนับสนุนให้นักเรียนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและประเมินผลด้วยตนเอง	- ไม่ให้โอกาสนักเรียนทำงานและประเมินผลด้วยตนเอง
- ยอมรับว่านักเรียนสามารถทำงานหากทำได้	- ไม่เชื่อในความสามารถของผู้เรียน
- ยอมรับในความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน	- ไม่เชื่อในความสามารถของผู้เรียน
- ช่วยเหลือปัญหาส่วนตัวของนักเรียนเท่า ๆ กับปัญหาของการเรียน	- สนใจเฉพาะด้านการเรียนของนักเรียน
- ยกย่องชมเชยผู้ที่ทำงานดี	- ไม่มีการยกย่องหรือปรับปรุงผู้เรียนให้ดีขึ้น
- ส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียน	- บั่นทอนกำลังใจนักเรียน
- มีความเข้าใจนักเรียน	- ขาดความเมตตากรุณา
- แสดงความเป็นเพื่อนและสุภาพต่อนักเรียน	- ไม่ให้ความสนิทสนมกับนักเรียน
- ไม่ลำเอียงหรือสนใจเฉพาะนักเรียนบางคน	- ลำเอียง สนใจเฉพาะนักเรียนบางคน

<u>พฤติกรรมที่ดี</u>	<u>พฤติกรรมที่ไม่ดี</u>
- ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ใช้ความคิดของตนเองเป็นใหญ่
- ให้ความช่วยเหลือนักเรียนด้วยความเต็มใจ	- ให้ความช่วยเหลือนักเรียนอย่างเสียไม่ได้
- มีระเบียบวินัยดี	- ทำอะไรตามใจชอบ
- คำนึงอยู่เสมอ	- ทำทางเหงาหงอย เบื่อหน่าย
- ร่าเริง	- อารมณ์ไม่ดี เห็นทุกอย่างเสีร่าไปหมด
- ควบคุมตัวเองได้ ไม่ผิดหวังง่าย	- ควบคุมตัวเองไม่ได้ โกรธง่าย
- มีอารมณ์ขัน	- เคร่งขม
- ยอมรับเมื่อทำงานผิด	- ไม่ยอมรับความผิดของตน
- มีความอดทน	- ท้อแท้ อ่อนแอ

เกจ (Gage. 1978 : 34) ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับภาระกิจและพฤติกรรมของครูซึ่งอาจจะมีความสำคัญต่อนักเรียนไว้ดังนี้

1. ครูควรมีระเบียบกฎเกณฑ์ที่ทำให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง โดยที่ไม่ต้องมีการตรวจสอบจากครู
2. ครูควรมีการเคลื่อนไหวไปรอบ ๆ ห้องเรียนบ่อย ๆ
3. มอบหมายงานที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน โดยครูไม่ต้องให้คำแนะนำ
4. ครูควรมีการทำตารางกิจกรรมในแต่ละวันให้นักเรียนได้ทราบว่า จะทำอะไรที่ไหน
5. ในการคัดเลือกนักเรียนเพื่อตอบปัญหา ครูควรเรียกชื่อนักเรียนก่อนการตั้งคำถาม ซึ่งเป็นวิธีการที่มั่นใจว่านักเรียนทุกคนได้รับโอกาสที่จะตอบคำถามเท่ากัน
6. ในการตั้งคำถามเพื่อถามนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ ควรตั้งคำถามให้เด็กกลุ่มนี้มีโอกาสตอบคำถามได้ถูกต้องเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียน
7. ในระหว่างการสอนการอ่านในกลุ่ม ครูควรให้ผลป้อนกลับสั้น ๆ จำนวนมากที่สุดและกำหนดกิจกรรมที่ครูเดินไปพบนักเรียนได้อย่างรวดเร็ว

แฟลนเดอร์ (Flanders. 1970 : 13-14) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนในห้องเรียน โดยสร้างเครื่องมือสำหรับบันทึกพฤติกรรมการสอนทางวาจาระหว่างครูและนักเรียน แฟลนเดอร์

ได้แบ่งพฤติกรรมของครู 8 ประเภท พฤติกรรมนักเรียน 2 ประเภท การสังเกตตามระบบของ แพลนเดอรันั้น ได้แบ่งพฤติกรรมของครูออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. พฤติกรรมทางตรง หมายถึง พฤติกรรมที่ครูเป็นผู้แสดงฝ่ายเดียว นักเรียนต้องปฏิบัติตามครู ได้แก่ ครูบรรยาย ครูสั่งการ หรือแนะนำแนวทาง ครูวิจารณ์หรือใช้อำนาจตัดสิน
2. พฤติกรรมทางอ้อม หมายถึง พฤติกรรมที่ครูใช้อิทธิพลทางอ้อม คือ ครูตอบสนองความรู้สึก หรือการกระทำของนักเรียน ได้แก่ ครูยอมรับความรู้สึกของนักเรียน ครูยกย่องชมเชยหรือกระตุ้นให้นักเรียนมีกำลังใจ ครูยอมรับหรือใช้ความคิดเห็นของนักเรียน ครูถามเพื่อให้นักเรียนตอบ

ส่วนพฤติกรรมของนักเรียน ได้แก่ นักเรียนพูด หรือตอบสนองคำถามของครูโดยนักเรียนเป็นผู้เริ่มก่อน

นอกจากนั้นแพลนเดอรัได้พัฒนาวิธีการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ เพื่อวัดประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ เรียกว่า แบบวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาในห้องเรียนโดยอาศัยข้อสมมุติฐานเบื้องต้นที่ว่า

1. พฤติกรรมทางวาจาเป็นพฤติกรรมหลักของการเรียนการสอน และมีลักษณะเป็นกิริยาโต้ตอบระหว่างอาจารย์กับนักเรียน
2. พฤติกรรมของอาจารย์ในชั้นเรียนเป็นตัวแทนของพฤติกรรมโดยส่วนรวมของอาจารย์
3. ในชั้นเรียน นอกจากจะมีพฤติกรรมทางวาจาทั้งในส่วนที่เป็นของอาจารย์ และส่วนที่เป็นของนักเรียน ยังมีสภาวะของความเงียบ หรือการหยุดชะงักลงชั่วคราวในระหว่างที่มีการเรียนการสอน ฉะนั้นจึงรวมเอาความเงียบหรือความสับสนที่เกิดขึ้นเข้าไว้เพื่อความสมบูรณ์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอน

กรีนวูด และคนอื่น ๆ (Greenwood and others. 1974 : 141-143) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา จากการประเมินของอาจารย์ นิสิต และผู้บริหาร กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มประเมินข้อความ 85 ข้อ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 7 ระดับ ผลการศึกษาพบว่ามืองค์ประกอบเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ 8 องค์ประกอบคือ ความสามารถในการสอน วิธีการสอนที่ทันสมัย ความรับผิดชอบ ความเป็นกันเองของนิสิต การยอมรับฟังความคิดเห็นของนิสิตมีเทคนิคการวัดผล มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ และเข้าใจปัญหาของนิสิต

ประสงค์ แสงแก้ว (2521 : 54-56) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครูลำปาง ตามทัศนคติและความคาดหวังของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยอาจารย์ 61 คน และนักศึกษา 610 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นการประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ตอนที่ 2 เป็นการประเมินพฤติกรรมการสอนที่ควรจะใช้ตามที่นักศึกษาคาดหวังผลการศึกษาสรุปลงได้ดังนี้

1. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามทัศนคติและความคาดหวังของนักศึกษาแต่ละด้าน ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามความคาดหวังของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามทัศนคติของนักศึกษา

2. นักศึกษากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แตกต่างไปจากนักศึกษากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักศึกษากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกต่างกัน มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครูลำปางแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกต่างกัน มีความคาดหวังต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วรพรวดี มีลำพอง และปรีชา นิลแก้ว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2522 : 330-331) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์วิทยาลัยครูเชียงใหม่กลุ่มตัวอย่างคืออาจารย์ที่สอนในระดับ ป.กศ., ป.กศ.สูง และปริญญาตรี สังกัดในสาขาวิชาต่าง ๆ 12 สาขาวิชา จำนวน 136 คน โดยใช้แบบสอบถามทั่วไปของ บีนวดี จิระนรานุรักษ์ ผลการศึกษาสรุปลงได้ดังนี้

1. อาจารย์ในวิทยาลัยส่วนรวมมีพฤติกรรมการสอนทั่วไปในแต่ละด้านเป็นปริมาณต่างกัน และส่วนมากมีปริมาณสูงกว่าเกณฑ์ปานกลาง แสดงว่าอาจารย์มีพฤติกรรมการสอนทั่วไปค่อนข้างดี พฤติกรรมการสอนด้านที่ดีที่สุดคือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ส่วนพฤติกรรมการสอนที่อาจารย์มีปริมาณน้อยที่สุดคือ ด้านการประเมินผลการสอนและการเรียน

2. วิธีสอนที่อาจารย์แทบทุกสาขาวิชาใช้มากที่สุดคือ วิธีสอนแบบบรรยาย แต่เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมภายหลัง ซึ่งอาจารย์ส่วนมากใช้วิธีสอนได้สอดคล้องกับความต้องการของ

นักศึกษา

3. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงทุกระดับชั้นประเมินพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์ไม่แตกต่างกัน แสดงว่าการประเมินพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์ โดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมินนั้นไม่ขึ้นอยู่กับเพศและระดับชั้นเรียน

✓ กัทธา วิชรินทร์พร (2524 : 204-206) ได้สำรวจความคิดเห็นและความต้องการของนักศึกษาด้านพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และศึกษาพฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยของอาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวง จากการประเมินของนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันเรื่อง เพศ วิชาเอก พื้นฐานการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 25 คน และนักศึกษาจำนวน 1,629 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาทุกกลุ่มประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ไปในทางบวกเป็นส่วนมาก และข้อที่นักศึกษาประเมินทางบวกสูงสุดตรงกันในทุกกรณี ได้แก่ ความยุติธรรม การเตรียมเนื้อหา และมีความรู้ในวิชาที่จะสอน การเปรียบเทียบและยกตัวอย่างในการอธิบาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน การอธิบายให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งเมื่อมอบหมายงานให้ทำการใช้กระดาษดำประกอบการสอนอย่างเหมาะสม การให้ความไว้วางใจผู้เรียน และการซักถามผู้เรียนในขณะที่สอน

✓ 2. นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน ประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในด้านการใช้บุคลิก และเพทภูบายต่าง ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน และมีความเป็นกันเองกับผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกต่างกัน ประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในด้านมีวิธีสอนหรือกิจกรรมหลายแบบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างระดับกัน ประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในด้าน การเตรียมเนื้อหาและมีความรอบรู้ในวิชาที่จะสอนเป็นอันดับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. เพศ อายุ วุฒิ และประสบการณ์การสอนของอาจารย์มีผลต่อพฤติกรรมการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. นักศึกษาต้องการให้อาจารย์มีพฤติกรรมที่ดีในด้านบุคลิกภาพ การสอน ความรู้มนุษยสัมพันธ์ และมีคุณธรรมและความประพฤติดี

อยู่สุข ท้าไร่ (2524 : 104-113) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยของอาจารย์สอนวิชาภาษาไทยของอาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลาง ตามความคิดเห็นและความต้องการของ

นักศึกษาในด้านพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลางจากการประเมินของนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ วิชาเอก พื้นฐานการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยจำนวน 23 คน นักศึกษา จำนวน 1,673 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทุกกลุ่มประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ไปในทางบวกเป็นส่วนมาก และข้อที่นักศึกษาประเมินตรงกันได้นัก มีความยุติธรรม เตรียมเนื้อหาและมีความรู้ในวิชาที่สอน การเปรียบเทียบและยกตัวอย่างในการอธิบาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน การอธิบายให้เข้าใจอย่างแจ่มชัดเพื่อมอบหมายงานให้ทำ การใช้กระดานดำประกอบการสอนอย่างเหมาะสม การให้ความไว้วางใจผู้เรียน และการซักถามผู้เรียนในขณะที่สอน แต่พฤติกรรมเรื่อง การตรวจให้คะแนนผลงานนักศึกษาประเมินผลออกมาทางลบ นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาต้องการให้อาจารย์มีคุณสมบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน ด้านคุณลักษณะส่วนตัวด้านแรงจูงใจโดยที่นักศึกษามีเพศ และพื้นฐานการศึกษาต่างกัน วิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ไปในทำนองเดียวกัน ส่วนนักศึกษาที่มีวิชาเอกต่างกัน จะวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์แตกต่างกัน

เดือนใจ เกตุษา (2525 : 54) ได้วิจัยเรื่องประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ตามความเห็นของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า ประสิทธิภาพในการสอนของอาจารย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงทั้งทางด้าน การเตรียมการสอนและการวัดผลด้านความสามารถทางการสอน ด้านความรับผิดชอบในการสอน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และด้านเนื้อหาวิชา อยู่ในระดับสูงกว่าระดับปานกลาง ประสิทธิภาพในการสอนรวมทุกด้านของอาจารย์ที่สอนวิชาปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 ไม่แตกต่างกัน

นิโลบล นิมกัณฐรัตน์ และดร. หาดูตระกูล (2526 : 193-198) ได้ศึกษาพฤติกรรม การสอนทั่วไปของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้นแบบสอบถามวัด พฤติกรรมการสอนทั่วไป กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ สังกัด 9 ภาควิชา จำนวน 90 คน และนักศึกษาที่เรียนกับอาจารย์ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,778 คนผลการวิจัยพบว่า อาจารย์โดยส่วนรวมของคณะศึกษาศาสตร์ มีพฤติกรรมการสอนทั่วไปด้านลักษณะส่วนตัวมากที่สุด และด้านการประเมินผลการสอนและการเรียนมีน้อยที่สุด

ทินกร ปันธิโก (2526 : 35) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครู หมู่บ้านจอมบึงจากทัศนคติของครูประจำการ ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศ และคณะวิชาต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นครูประจำการที่เข้ารับการอบรมที่วิทยาลัยครู หมู่บ้านจอมบึงจำนวน 620 คน เครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมการสอนเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ช่วงคะแนน

ผลการศึกษาพบว่า

1. ครูประจำการที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง ต่ำ มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ทั้งในแต่ละด้านและโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ครูประจำการหญิงและชายมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการเสนอเนื้อหาในการสอน และด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการเตรียมการสอน นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ครูประจำการที่ศึกษาคณะวิชาครุศาสตร์ คณะศึกษามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ทั้งในแต่ละด้านและโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

มาฉพ ภาษิตวิไลธรรม (2527 : 233) ได้ศึกษาพฤติกรรมการที่คาดหวังและเป็นจริงในการให้การอบรมครูประจำการ โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูประจำการกลุ่มผู้บริหาร วิทยาลัยและกลุ่มอาจารย์ รวมทั้งสิ้น 237 คน ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการที่เป็นการให้การอบรมครูประจำการของอาจารย์วิทยาลัยครู ยังมีข้อบกพร่องในด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความประพฤติ วิธีการให้การอบรมและการใช้สื่อ ผู้วิจัยได้ศึกษาพบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจสาระสำคัญของโครงการ ขาดความรู้เรื่องจิตวิทยาผู้ใหญ่ วิธีการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ และการให้การศึกษอบรมโดยใช้สื่อประกอบ

ฉวีวรรณ เหมนาถ (2528 : 69) ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนวิชาชีพครู ของอาจารย์วิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง ที่ปฏิบัติจริง และที่นักศึกษาต้องการให้อาจารย์ปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2527 ที่เรียนวิชาชีพครู ในวิทยาลัยครูจันทระเกษม วิทยาลัยครูสวนสุนันทา วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาจำนวน 380 คน โดยใช้แบบสอบถามทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนวิชาชีพครูของอาจารย์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับคะแนน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนวิชาชีพครูของอาจารย์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อวิเคราะห์รายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมการสอน ด้านการมอบหมายงาน และด้านแรงจูงใจและเสริมแรงทางการเรียน นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกต่างกัน มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนวิชาชีพครูของอาจารย์ที่

ปฏิบัติจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการเตรียมการสอน ด้านการเสนอเนื้อหา ด้านการใช้อุปกรณ์การสอน ด้านการมอบหมายงาน ด้านการจูงใจและเสริมแรงทางการเรียน ด้านปฏิสัมพันธ์และการช่วยเหลือผู้เรียน และด้านการวัดและประเมินผล ส่วนด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนไม่มีความแตกต่างกัน

3. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง วิชาเอกที่ศึกษาที่ต่างกัน มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนวิชาชีพรู ที่ต้องการให้อาจารย์ปฏิบัติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนวิชาชีพรูของอาจารย์ ที่ปฏิบัติจริงและที่นักศึกษาต้องการให้ปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

วรรณภา วิไลรัตน์ (2528 : 61-64) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลิตศึกษา ตามทัศนคติของนิสิตภาคสมทบ ปีการศึกษา 2527 กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคสมทบ คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 380 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ช่วงคะแนน เกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ 5 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการเตรียมการสอนและการดำเนินการสอน ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน จากผลการศึกษาพบว่า

1. นิสิตภาคสมทบ มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์โดยส่วนรวมสูงกว่าเกณฑ์ปานกลาง ด้านการเตรียมการสอนและการดำเนินการสอน ด้านการจูงใจและเสริมแรงทางการเรียน ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

✓ 2. นิสิตภาคสมทบชายและหญิง มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

3. นิสิตที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียนการสอน และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

4. นิสิตวิชาเอกผลิตศึกษา สุขศึกษา ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษามีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ในด้านคุณลักษณะส่วนตัวไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ นิสิตมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ยรรยง มีสติ (2531 : 57-60) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย

ตามการรับรู้ของนักศึกษา ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือและสหวิทยาลัยอีสานใต้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต หลักสูตร 2 ปี วิชาเอกภาษาไทย จำนวน 129 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ช่วงคะแนน สำหรับวัดพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ 9 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง รับรู้ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านการประเมินผลการเรียนการสอนและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. นักศึกษาที่เคยเรียนวิชาเอกภาษาไทยมาก่อน กับนักศึกษาที่ไม่เคยเรียนวิชาเอกภาษาไทยมาก่อนมีการรับรู้ต่อพฤติกรรมการสอน ของอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยในแต่ละด้านและเฉลี่ยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. นักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาเอกภาษาไทยด้วยความพึงพอใจ กับนักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาเอกภาษาไทยด้วยความจำเป็น มีการรับรู้ต่อพฤติกรรมการสอน ของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียงด้านเดียว คือด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน

4. ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยทุกด้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเอกภาษาไทยของนักศึกษา

กนกพร ทองสอดแสง (2532 : 62) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์วิชาเอกสุขศึกษา ในวิทยาลัยครู ตามตัวแปร เพศ สาขาวิชาเอก วุฒิ ประสบการณ์สอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกสุขศึกษา จำนวน 21 คน ประชากรที่ใช้ศึกษาเป็นนักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษา สาขาวิชาการศึกษา หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต ชั้นปีที่ 4 จากวิทยาลัยครูนครสวรรค์ อุบลราชธานี สงขลา และรำไพพรรณี จำนวน 80 คน โดยใช้แบบสอบถามพฤติกรรมการสอนทั่วไปของ ปิ่นวดี จิระนรานุรักษ์ ผลการศึกษาพบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกสุขศึกษา ใช้ปริมาณพฤติกรรมการสอนในแต่ละด้านทั้ง 9 ด้าน แตกต่างกัน โดยใช้ด้านคุณลักษณะส่วนตัวมากที่สุด ส่วนอาจารย์ชายและอาจารย์หญิง อาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี อาจารย์ที่เรียนวิชาเอกต่างกัน และอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีพฤติกรรมสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แจ่มจันทร์ กุลวิจิตร (2532 : 96-97) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริงและที่คาดหวังในทัศนะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2531 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่และวิทยาเขตปัตตานี จำนวน 664 คน โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 55 ข้อ

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาในแต่ละคณะและรวมทุกคณะ มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริง อยู่ในระดับปานกลาง มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่คาดหวังอยู่ในระดับสูง
- ✓ 2. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่ปฏิบัติจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่คาดหวัง ไม่แตกต่างกัน
4. นักศึกษาในแต่ละคณะมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่ปฏิบัติจริงกับที่คาดหวัง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. นักศึกษาทุกคณะมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริงกับที่คาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

✓ ประกาศิต จันโทริ (2536 : 130-133) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ อดุสาทรกรรมศิลป์ ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยอีสานเหนือ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา โดยศึกษาจากประชากร ซึ่งได้แก่ ข้าราชการประจำ ตำแหน่งอาจารย์ สังกัดภาควิชาหัตถศึกษาและอดุสาทรกรรมศิลป์ คณะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของวิทยาลัยครูสหวิทยาลัยอีสานเหนือ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 27 คนและศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่นักศึกษาซึ่งกำลังเรียนโปรแกรมวิชาอดุสาทรกรรมศิลป์ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยอีสานเหนือ เป็นนักศึกษาภาคปกติจำนวน 99 คน และบุคลากรประจำการ 150 คน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์อดุสาทรกรรมศิลป์ที่อาจารย์ปฏิบัติในการสอน ตามทัศนะของนักศึกษาภาคปตรีวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางพฤติกรรมที่อาจารย์ใช้ปฏิบัติอันดับหนึ่งคือ ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมของครู ส่วนอันดับสุดท้ายที่อาจารย์ใช้ปฏิบัติคือด้าน การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน ทัศนะของนักศึกษาภาคปกติ ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่ต้องการให้อาจารย์ใช้ปฏิบัติในการสอน เป็นรายด้านและรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทัศนะของนักศึกษาภาคปกติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์อดุสาทรกรรมศิลป์ ที่อาจารย์ใช้ปฏิบัติและที่ต้องการให้อาจารย์ปฏิบัติในการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

บุญสม สุขุมลพงษ์ (2536 : 78-79) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยนักศึกษา จำนวน 70 คน บุคลากรประจำการ จำนวน 29 คน และบัณฑิตวิชาเอกนาฏศิลป์จำนวน 49 คน รวมเป็น

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 148 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 75 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชา เอกนาฏศิลป์ เป็นรายด้านและรวมเก้านด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการเตรียมการสอน นักศึกษาเห็นว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชานาฏศิลป์ อยู่ในระดับมาก นักศึกษาและบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ที่มีพื้นฐานความรู้วิชานาฏศิลป์ต่างกันมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอน วิชาเอกนาฏศิลป์ เป็นรายด้านและรวมเก้านด้านไม่แตกต่างกัน

✓ ประจวบ ทิพย์ปรีชา (2537 : 80-83) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ประจำและ
อาจารย์พิเศษสาขการบริหารธุรกิจและการจัดการทั่วไปในทัศนคติของนักศึกษาวิทยาลัยครูกลุ่มตัวอย่างเป็น
นักศึกษาด้านการบริหารธุรกิจและการจัดการทั่วไป วิทยาลัยครูจะเข็ญเทรา จำนวน 532 คน เป็น
นักศึกษาภาคปกติและนักศึกษา กศ.บป. 432 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของนักศึกษาภาคปกติที่มีต่ออาจารย์ประจำมีพฤติกรรม
การสอนด้านติดตามผลอยู่ในระดับน้อย ส่วนพฤติกรรมด้านอื่นอยู่ในระดับปานกลาง/พฤติกรรมการสอน
ของอาจารย์ประจำ ในทัศนคติของนักศึกษาระดับอนุปริญญาไม่แตกต่างจากทัศนคติของนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี

สรุปจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์นั้น พบว่าพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกันกับการดำเนินการสอน และเป็นตัวกำหนดประสิทธิภาพการสอนของครูประกอบด้วย พฤติกรรมด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์ ด้านการเสริม แรงทางการเรียน ด้านปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษา และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล
4. วิธีจัดกระทำกับข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ศึกษาเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี สาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ ซึ่งประกอบด้วย สถาบันราชภัฏเลย สถาบันราชภัฏอุดรธานี สถาบันราชภัฏสกลนคร และสถาบันราชภัฏมหาสารคามรวมทั้งสิ้น 428 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สุ่มร้อยละ 50 จากประชากรทั้งหมดซึ่งเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี สาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการ-ทั่วไป ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 จำแนกตามเพศ และสถาบัน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ดังรายละเอียดตามตาราง 1 และตาราง 2

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรจำแนกตาม เพศ ชั้นปี สาขาวิชาเอก และสถาบัน

สถาบัน	ชั้นปี	บริหารธุรกิจ		การจัดการทั่วไป		รวม		รวม
		ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
เลย	ปีที่ 3	9	33	-	-	9	33	42
	ปีที่ 4	10	56	-	-	10	56	66
อุดรธานี	ปีที่ 3	-	-	9	36	9	36	45
	ปีที่ 4	-	-	9	42	9	42	51
สกลนคร	ปีที่ 3	10	34	-	-	10	34	44
	ปีที่ 4	10	34	-	-	10	34	44
มหาสารคาม	ปีที่ 3	9	28	13	24	22	52	74
	ปีที่ 4	8	26	2	26	10	52	62
รวม		56	211	33	128	89	339	428
		267		161		428		

ตาราง 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ ชั้นปี สาขาวิชาเอก และสถาบัน

สถาบัน	ชั้นปี	บริหารธุรกิจ		การจัดการทั่วไป		รวม		รวม
		ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
เลข	ปีที่ 3	5	16	-	-	5	16	21
	ปีที่ 4	5	28	-	-	5	28	33
อุตสาหกรรม	ปีที่ 3	-	-	5	18	5	18	23
	ปีที่ 4	-	-	4	21	4	21	25
สกลนคร	ปีที่ 3	5	17	-	-	5	17	22
	ปีที่ 4	5	17	-	-	5	17	22
มหาสารคาม	ปีที่ 3	4	14	7	12	11	26	37
	ปีที่ 4	4	13	1	13	5	26	31
รวม		28	105	17	64	45	169	214
		133		81		214		

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ 4 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินผลการเรียน และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

ลักษณะแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คณะวิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ เช่น ผลงานของแจ่มจันทร์ กุลวิจิตร(2532) ประภาสิต จันทริ(2536) ตลอดจนเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. แยกพฤติกรรมการสอนออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินผลการเรียน และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยอาศัยแนวการศึกษาจากทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อตรวจสอบการใช้ภาษาและข้อความให้ถูกต้องชัดเจน

4. นำแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในด้านแบบสอบถาม จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและความชัดเจนของภาษา ให้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น

5. หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี สาขาวิชาเอกบริหารธุรกิจและสาขาวิชาการศึกษาทั่วไป สถาบันราชภัฏลำปาง จำนวน 43 คน แล้วนำผลที่ได้มาตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ได้

กีธอ)ดรอนเบต (Cronbach)

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.92 *ค่าใกล้เคียง 1*

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถาม

ในการกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนของตัวเลือกแต่ละข้อ ผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนในแต่ละข้อ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบตามความคิดเห็นของตนในแต่ละข้อและประเมินค่าความคิดเห็นดังนี้

- | | | | |
|---|---------|---------------------------|------------|
| 1 | หมายถึง | อาจารย์มีพฤติกรรมด้านนั้น | น้อยที่สุด |
| 2 | หมายถึง | อาจารย์มีพฤติกรรมด้านนั้น | น้อย |
| 3 | หมายถึง | อาจารย์มีพฤติกรรมด้านนั้น | ปานกลาง |
| 4 | หมายถึง | อาจารย์มีพฤติกรรมด้านนั้น | มาก |
| 5 | หมายถึง | อาจารย์มีพฤติกรรมด้านนั้น | มากที่สุด |

ในการแปลผลคะแนนเฉลี่ยทักษะของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำเอาคะแนนเฉลี่ยมาแปลความหมายของคะแนน โดยใช้เกณฑ์ประมาณค่าความคิดเห็นของเบสดี (Best. 1977 : 174)

- | | | | | |
|-----------|-------------|-------------|---------------------------|------------|
| ค่าเฉลี่ย | 1.00 - 1.49 | หมายความว่า | อาจารย์มีพฤติกรรมด้านนั้น | น้อยที่สุด |
| ค่าเฉลี่ย | 1.50 - 2.49 | หมายความว่า | อาจารย์มีพฤติกรรมด้านนั้น | น้อย |
| ค่าเฉลี่ย | 2.50 - 3.49 | หมายความว่า | อาจารย์มีพฤติกรรมด้านนั้น | ปานกลาง |
| ค่าเฉลี่ย | 3.50 - 4.49 | หมายความว่า | อาจารย์มีพฤติกรรมด้านนั้น | มาก |
| ค่าเฉลี่ย | 4.50 - 5.00 | หมายความว่า | อาจารย์มีพฤติกรรมด้านนั้น | มากที่สุด |

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงอธิการบดีสถาบันราชภัฏเลย อธิการบดีสถาบันราชภัฏอุดรธานี อธิการบดีสถาบันราชภัฏสกลนคร และอธิการบดีสถาบันราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังอธิการบดีสถาบันราชภัฏเลย อธิการบดีสถาบันราชภัฏอุดรธานี และอธิการบดีสถาบันราชภัฏมหาสารคาม ทางไปรษณีย์ เพื่อขอความเห็นชอบและขอความร่วมมือให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

3. ติดต่อกับผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นอาจารย์คณะวิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏเลย สถาบันราชภัฏอุดรธานี และสถาบันราชภัฏมหาสารคาม เพื่อช่วยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามตารางแสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้ส่งไปให้ แล้วส่งแบบสอบถามคืนให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ส่วนสถาบันราชภัฏสกลนคร ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกและรับคืนด้วยตนเอง แบบสอบถามที่ ส่งไปมีจำนวนทั้งสิ้น 214 ฉบับ ได้รับคืนและสมบูรณ์ 213 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.53 ของ แบบสอบถามทั้งหมด ดังแสดงไว้ในตามตาราง 3

ตาราง 3 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนและสมบูรณ์

สถาบันราชภัฏ	จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง		จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน		
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ร้อยละ
เลย	10	44	10	44	100.00
อุดรธานี	9	39	8	39	97.92
สกลนคร	10	34	10	34	100.00
มหาสารคาม	16	52	16	52	100.00
รวม	45	169	44	169	99.53

วิธีจัดการทำกับข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด คัดเอาเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ / วัตถุประสงค์ 3 ข้อ
2. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้มาหาค่าทางสถิติ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม

สำเร็จรูป SPSS/PC ของสำนักวิจัย สถาบันราชภัฏสกลนคร

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. ค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย ใช้สูตร (ลิวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทนค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	ΣX	แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

(กานดา พูลลาภทวิ. 2530 : 70-71)

$$S = \sqrt{\frac{n \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S	แทนความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
	ΣX^2	แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\Sigma X)^2$	แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

4. ค่าความแปรปรวน ใช้สูตร (ฉันท สหายศ และอังคณา สหายศ. 2531 : 63)

$$S^2 = \frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ	S^2	แทนความแปรปรวนของคะแนน
	$\sum X^2$	แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

5. ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม โดยใช้สูตร t-test (ชูศรี วงศ์วิเศษ. 2525 : 129)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

โดยมี

$$df = \frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2} \right)^2}{\frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1} \right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{S_2^2}{n_2} \right)^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ	t	แทนค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
	\bar{X}_1	แทนค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
	\bar{X}_2	แทนค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
	S^2_1, S^2_2	แทนค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
	n_1, n_2	แทนค่าจำนวนนักศึกษากลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

6. ทดสอบนัยสำคัญของค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้สูตร F-test (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2525 : 152)

$$F = \frac{MS_u}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทนค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
	MS_u	แทนค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทนค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

ถ้าพบว่าคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรที่ทดสอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการของนิวแมนคูลส์ (Newman-Keuls) ใช้สูตร (Winer. 1971 : 201-218)

$$q = \frac{\bar{T}_{\text{highest}} - \bar{T}_{\text{lowest}}}{MS_{\text{error}}/n}$$

เมื่อ	q	แทนค่าที่ใช้พิจารณาใน q-distribution
	\bar{T}_{highest}	แทนค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มสูง
	\bar{T}_{lowest}	แทนค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มต่ำ
	MS_{error}	แทนค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม
	n	แทนตัวกลางฮาร์โมนิค

7. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach. 1971 : 161)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S^2_i}{S^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทนค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	n	แทนจำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum S^2_i$	แทนผลรวมของค่าความแปรปรวนของแบบสอบถาม เป็นรายข้อ
	S^2	แทนความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามทั้งฉบับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวน (Variance)
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เสนอตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลแสดงระดับทักษะของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง เป็นรายด้านและรายข้อโดยมีค่าสถิติของเบสค์
2. การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิงที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริง
3. การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่คาดหวัง
4. การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริง

5. การเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่คาดหวัง
6. การเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ และสาขาการจัดการทั่วไปที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริง
7. การเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ และสาขาการจัดการทั่วไปที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่คาดหวัง
8. การเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริง
9. การเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่คาดหวัง

1. ข้อมูลแสดงระดับทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง เป็นรายด้านและรายข้อ โดยใช้ค่าสถิติของเบสต์ (Best) ผลการวิเคราะห์ปรากฏในตาราง 4-13

ตาราง 4 แสดงระดับทัศนคติของนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง			ที่คาดหวัง		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านการเตรียมการสอน	3.38	.44	ปานกลาง	4.63	.29	มากที่สุด
ด้านการดำเนินการสอน	3.27	.47	ปานกลาง	4.59	.32	มากที่สุด
ด้านการประเมินผลการเรียน	3.31	.48	ปานกลาง	4.54	.46	มากที่สุด
ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	3.38	.59	ปานกลาง	4.59	.39	มากที่สุด
รวม	3.32	.41	ปานกลาง	4.59	.30	มากที่สุด

จากตาราง 4 แสดงว่านักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงรายด้านและรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวังรายด้านและรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 5 แสดงระดับทักษะของนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง
กับที่คาดหวัง เป็นรายชื่อ

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง		ที่คาดหวัง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านการเตรียมการสอน				
1. ชี้แจงแผนการสอนให้นักศึกษาทราบ อย่างชัดเจน	3.70	.77	4.70	.50
2. กำหนดจุดประสงค์และเนื้อหา ของรายวิชาที่สอนอย่างชัดเจน	3.63	.68	4.70	.50
3. แนะนำพร้อมทั้งเตรียมเอกสาร และตำราที่ใช้ประกอบการเรียน	3.52	.72	4.67	.51
4. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับจุดประสงค์ในวิชาที่สอน	3.39	.66	4.57	.57
5. จัดห้องปฏิบัติการได้เหมาะสมกับ กับการใช้งาน	2.93	.87	4.56	.69
6. เตรียมอุปกรณ์การสอนได้เหมาะสม	3.19	.73	4.54	.61
7. มีเอกสารประกอบการสอนอย่าง เพียงพอ	3.30	.84	4.67	.51
รวม	3.38	.44	4.63	.29

ตาราง 5 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง		ที่คาดหวัง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านการดำเนินการสอน				
8. เนื้อหาของบทเรียนเหมาะสมกับ นักศึกษา	3.57	.72	4.61	.53
9. ใช้วิธีการนำเข้าสู่บทเรียนน่าสนใจ	3.17	.72	4.56	.66
10. ใช้วิธีสอนหลายแบบ เช่น การบรรยาย การอภิปราย	3.48	.82	4.74	.56
11. ใช้อุปกรณ์การสอนได้ดี	3.11	.79	4.48	.69
12. จัดให้มีการศึกษานอกสถานที่	2.19	.80	4.37	.78
13. จัดวิทยากรเหมาะสมกับเนื้อหา รายวิชา	2.93	.84	4.65	.62
14. นักศึกษามีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียน การสอน	3.17	.91	4.57	.60
15. กำหนดงานเหมาะสมกับความสามารถ ของนักศึกษา	3.37	.81	4.59	.50
16. ส่งเสริมนักศึกษาให้ทำงานร่วมกัน	3.44	.88	4.65	.55
17. เปิดโอกาสให้นักศึกษานแสดงความคิด เห็นระหว่างการสอนได้	3.44	.88	4.57	.66
18. เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม นอกเวลาเรียนได้	3.59	.90	4.69	.51

ตาราง 5 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง		ที่คาดหวัง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
19. สอนด้วยความตั้งใจ	3.74	.73	4.76	.43
20. สอนเนื้อหาวิชาครบถ้วนตามแผน การสอน	3.43	.90	4.61	.56
21. อธิบายปัญหาและยอมรับข้อโต้แย้ง ที่มีเหตุผล	3.24	.97	4.63	.52
22. สรุปเนื้อหาสาระสำคัญทุกครั้งที่จบ	3.13	.93	4.54	.64
23. ติดตามงานที่มอบให้นักศึกษาทำ อย่างสม่ำเสมอ	3.24	.89	4.44	.63
รวม	3.27	.47	4.59	.32
<u>ด้านการประเมินผลการเรียน</u>				
24. อธิบายเกณฑ์การประเมินผล ให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า	3.89	.72	4.78	.57
25. มีการประเมินผลนักศึกษา ก่อนการเรียน	3.06	.90	4.46	.61
26. มีการทดสอบย่อยเพื่อประเมินผล การเรียน	3.52	.75	4.59	.71
27. ทบทวนเนื้อหาที่เรียนไปแล้วก่อน ที่จะให้เรียนเนื้อหาบทถัดไป	3.09	.85	4.46	.57
28. มีการซักถามนักศึกษาเพื่อวัดความ เข้าใจในเนื้อหาที่กำลังเรียน	3.09	.90	4.43	.77

ตาราง 3 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง		ที่คาดหวัง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
29. ให้ทำแบบฝึกหัดเพื่อวัดผลการเรียน	3.35	.87	4.46	.66
30. ตรวจงานทุกชิ้นที่มอบให้นักศึกษาทำ	3.35	.80	4.57	.66
31. ใช้วิธีการประเมินผลหลายแบบ	3.09	.92	4.44	.82
32. มีการประเมินผลอย่างยุติธรรม	3.48	.84	4.57	.66
33. แจ้งผลการเรียนให้นักศึกษาทราบ ภายหลังการสอบ	3.19	.97	4.65	.73
รวม	3.31	.48	4.54	.46
<u>ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน</u>				
34. เข้าร่วมกิจกรรมกับนักศึกษา อย่างเป็นกันเอง	3.19	1.01	4.50	.64
35. มีวิธีพูดเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ ในการเรียน	3.20	.88	4.52	.72
36. ให้การอบรมและตักเตือนเกี่ยวกับ ความประพฤติของนักศึกษา	3.31	.86	4.50	.69
37. มีการแนะนำด้านการเรียนและ อาชีพแก่นักศึกษา	3.28	.90	4.59	.66
38. มีความเอื้ออาทรต่อนักศึกษา อย่างเป็นกันเอง	3.30	.84	4.54	.75

ตาราง 5 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง		ที่คาดหวัง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
39. ใช้กวีริยาและวาจาที่สุภาพขณะ ทำการสอน	3.72	.83	4.72	.49
40. เข้าใจและเห็นใจเมื่อนักศึกษา ขอคำปรึกษา	3.67	.85	4.78	.46
รวม	3.38	.59	4.59	.39

จากตาราง 5 แสดงว่านักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง เป็นรายชื่อในด้านการเตรียมการสอน หัวข้อ ซึ่งแผนการสอนให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน ($\bar{X}=3.70$) และการกำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาของรายวิชาที่สอนอย่างชัดเจน ($\bar{X}=3.63$) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้านจะอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.38$) ส่วนพฤติกรรม การสอนที่คาดหวังรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด และรวมรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$)

ระดับพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงด้านการดำเนินการสอน ในหัวข้อ สอนด้วยความตั้งใจ ($\bar{X}=3.74$) และการเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามนอกเวลาเรียนได้ ($\bar{X}=3.59$) อยู่ในระดับมาก แต่ในหัวข้อ การจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.19$) เมื่อพิจารณารวมเป็น รายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.27$) ส่วนพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง หัวข้อ สอนด้วยความ ตั้งใจ ($\bar{X}=4.76$) ใช้วิธีสอนหลายแบบ ($\bar{X}=4.74$) และเปิดโอกาสให้ซักถามนอกเวลาเรียนได้ ($\bar{X}=4.69$) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59$)

ระดับพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงด้านการประเมินผลการเรียน ในหัวข้อ การอธิบาย เกณฑ์การประเมินผลให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า ($\bar{X}=3.89$) และมีการทดสอบย่อยเพื่อการประเมินผล ($\bar{X}=3.52$) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.31$)

ส่วนพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ในหัวข้อ อธิบายเกณฑ์การประเมินผลให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า ($\bar{X}=4.78$) และการแจ้งผลการเรียนให้นักศึกษาทราบภายหลังการสอน ($\bar{X}=4.65$) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$)

ระดับพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน หัวข้อ การใช้กิริยาและวาทะที่สุภาพขณะทำการสอน ($\bar{X}=3.72$) และเข้าใจและเห็นใจเมื่อนักศึกษาขอคำปรึกษา ($\bar{X}=3.67$) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.38$) ส่วนพฤติกรรมการสอนที่คาดหวังรายข้อทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด และรวมรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59$)

ตาราง 6 แสดงระดับทัศนคติของนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง กับที่คาดหวัง

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง			ที่คาดหวัง		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านการเตรียมการสอน	3.61	.43	มาก	4.44	.62	มาก
ด้านการดำเนินการสอน	3.45	.39	ปานกลาง	4.41	.57	มาก
ด้านการประเมินผลการเรียน	3.48	.45	ปานกลาง	4.33	.62	มาก
ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	3.42	.51	ปานกลาง	4.50	.65	มากที่สุด
รวม	3.48	.35	ปานกลาง	4.41	.58	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่านักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานีมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงรายด้านและรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการเตรียมการสอนอยู่ในระดับ

มาก ส่วนที่คะแนนต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง รายด้านและรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 7 แสดงระดับที่คะแนนของนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง กับที่คาดหวัง เป็นรายชื่อ

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง		ที่คาดหวัง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
<u>ด้านการเตรียมการสอน</u>				
1. ชี้แจงแผนการสอนให้นักศึกษาทราบ อย่างชัดเจน	3.85	.62	4.53	.69
2. กำหนดจุดประสงค์และเนื้อหา ของรายวิชาที่สอนอย่างชัดเจน	4.04	.62	4.60	.68
3. แนะนำพร้อมทั้งเตรียมเอกสาร และตำราที่ใช้ประกอบการเรียน	3.74	.71	4.47	.75
4. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับจุดประสงค์ในวิชาที่สอน	3.66	.64	4.36	.74
5. จัดห้องปฏิบัติการได้เหมาะสมกับ กับการใช้งาน	3.23	.76	4.34	.89
6. เตรียมอุปกรณ์การสอนได้เหมาะสม	3.49	.66	4.36	.76
7. มีเอกสารประกอบการสอนอย่าง เพียงพอ	3.26	.85	4.45	.83
รวม	3.61	.43	4.44	.62

ตาราง 7 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง		ที่คาดหวัง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
<u>ด้านการดำเนินการสอน</u>				
8. เนื้อหาของบทเรียนเหมาะสมกับ นักศึกษา	3.70	.55	4.49	.86
9. ใช้วิธีการนำเข้าสู่บทเรียนน่าสนใจ	3.19	.65	4.30	.66
10. ใช้วิธีสอนหลายแบบ เช่น การบรรยาย การอภิปราย	3.98	.74	4.47	.69
11. ใช้อุปกรณ์การสอนได้ดี	3.43	.68	4.45	.77
12. จัดให้มีการศึกษานอกสถานที่	2.09	.88	4.19	.92
13. จัดวิทยากรเหมาะสมกับเนื้อหา รายวิชา	2.98	.92	4.36	.76
14. นักศึกษามีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียน การสอน	3.53	.69	4.34	.81
15. กำหนดงานเหมาะสมกับความสามารถ ของนักศึกษา	3.49	.72	4.19	.77
16. ส่งเสริมนักศึกษาให้ทำงานร่วมกัน	3.81	.77	4.36	.92
17. เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความ คิดเห็นระหว่างการสอนได้	3.70	.69	4.38	.80
18. เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม นอกเวลาเรียนได้	3.62	.82	4.53	.75
19. สอนด้วยความตั้งใจ	3.83	.82	4.62	.68
20. สอนเนื้อหาวิชาครบถ้วนตามแผน การสอน	3.64	.74	4.60	.65

ตาราง 7 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง		ที่คาดหวัง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
21. อธิบายปัญหาและยอมรับข้อโต้แย้ง ที่มีเหตุผล	3.53	.86	4.47	.72
22. สรุปเนื้อหาสาระสำคัญทุกครั้งจบ	3.23	.79	4.38	.80
23. ติดตามงานที่มอบให้นักศึกษาทำ อย่างสม่ำเสมอ	3.51	.78	4.49	.66
รวม	3.45	.39	4.41	.57
<u>ด้านการประเมินผลการเรียน</u>				
24. อธิบายเกณฑ์การประเมินผล ให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า	4.02	.85	4.55	.75
25. มีการประเมินผลนักศึกษา ก่อนการเรียน	2.77	.98	3.98	.97
26. มีการทดสอบย่อยเพื่อประเมินผล การเรียน	3.53	.86	4.26	.74
27. ทบทวนเนื้อหาที่เรียนไปแล้วก่อน ที่จะให้เรียนเนื้อหาบทถัดไป	2.81	.85	4.21	.93
28. มีการซักถามนักศึกษาเพื่อวัดความ เข้าใจในเนื้อหาที่กำลังเรียน	3.40	.65	4.32	.78

ตาราง 7 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง		ที่คาดหวัง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
29. ให้ทำแบบฝึกหัดเพื่อวัดผลการเรียน	3.79	.72	4.43	.68
30. ตรวจงานทุกชิ้นที่มอบให้นักศึกษาทำ	3.79	.78	4.40	.74
31. ใช้วิธีการประเมินผลหลายแบบ	3.40	.80	4.21	.93
32. มีการประเมินผลอย่างยุติธรรม	3.74	.74	4.53	.72
33. แจ้งผลการเรียนให้นักศึกษาทราบ ภายหลังการสอบ	3.51	1.02	4.43	.95
รวม	3.48	.45	4.33	.62
<u>ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน</u>				
34. เข้าร่วมกิจกรรมกับนักศึกษา อย่างเป็นกันเอง	3.32	.84	4.47	.86
35. มีวิธีพูดเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ ในการเรียน	3.13	.74	4.40	.90
36. ให้การอบรมและตักเตือนเกี่ยวกับ ความประพฤติของนักศึกษา	3.51	.69	4.45	.72
37. มีการแนะนำด้านการเรียนและ อาชีพแก่นักศึกษา	3.19	.90	4.43	.90
38. มีความเอื้ออาทรต่อนักศึกษา อย่างเป็นกันเอง	3.19	.82	4.45	.77

ตาราง 7 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง		ที่คาดหวัง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
39. ใช้วิธีการและวาทะที่สุภาพขณะ ทำการสอน	3.98	.74	4.64	.64
40. เข้าใจและเห็นใจเมื่อนักศึกษา ขอคำปรึกษา	3.64	.79	4.66	.64
รวม	3.42	.51	4.50	.65

จากตาราง 7 แสดงว่านักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง เป็นรายชื่อในด้านการเตรียมการสอน หัวข้อ กำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาของรายวิชาที่สอนอย่างชัดเจน ($\bar{X}=4.04$) และชี้แจงแผนการสอนให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน ($\bar{X}=3.85$) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.61$) ส่วนพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง หัวข้อ การกำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาของรายวิชาที่สอนอย่างชัดเจน ($\bar{X}=4.60$) และชี้แจงแผนการสอนให้นักศึกษาทราบ ($\bar{X}=4.53$) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.44$)

ระดับพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงด้านการดำเนินการสอน หัวข้อ ใช้วิธีการสอนหลายแบบ ($\bar{X}=3.98$) สอนด้วยความตั้งใจ ($\bar{X}=3.83$) อยู่ในระดับมาก แต่หัวข้อ การจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่ ($\bar{X}=2.09$) อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.45$) ส่วนพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง หัวข้อ สอนด้วยความตั้งใจ ($\bar{X}=4.62$) และสอนเนื้อหาวิชาครบถ้วนตามแผนการสอน ($\bar{X}=4.60$) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.41$)

ระดับพฤติกรรมสอนที่เป็นจริงด้านการประเมินผลการเรียน หัวข้อ อธิบายเกณฑ์

การประเมินผลให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า ($\bar{X}=4.02$) และให้ทำแบบฝึกหัดเพื่อวัดผลการเรียน ($\bar{X}=3.79$) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.48$) ส่วนพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง หัวข้อ อธิบายเกณฑ์การประเมินผลให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า ($\bar{X}=4.55$) และมีการประเมินผลอย่างยุติธรรม ($\bar{X}=4.53$) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$)

ระดับพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หัวข้อ ใช้กิริยาและวาจาสุภาพขณะทำการสอน ($\bar{X}=3.98$) และเข้าใจและเห็นใจเมื่อนักศึกษาขอคำปรึกษา ($\bar{X}=3.64$) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.42$) ส่วนพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง หัวข้อ เข้าใจและเห็นใจเมื่อนักศึกษาขอคำปรึกษา ($\bar{X}=4.66$) และใช้กิริยาและวาจาที่สุภาพขณะทำการสอน ($\bar{X}=4.64$) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50$)

ตาราง 8 แสดงระดับทัศนคติของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง กับที่คาดหวัง

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง			ที่คาดหวัง		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านการเตรียมการสอน	3.26	.43	ปานกลาง	4.49	.47	มาก
ด้านการดำเนินการสอน	3.09	.44	ปานกลาง	4.36	.37	มาก
ด้านการประเมินผลการเรียน	3.00	.41	ปานกลาง	4.23	.44	มาก
ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	3.04	.58	ปานกลาง	4.50	.41	มากที่สุด
รวม	3.09	.37	ปานกลาง	4.38	.33	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่านักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงรายด้านและรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวังรายด้านและรวมทุกด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 9 แสดงระดับทัศนคติของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง เป็นรายชื่อ

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง		ที่คาดหวัง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านการเตรียมการสอน				
1. มีแผนการสอนให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน	3.70	.51	4.68	.52
2. กำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาของรายวิชาที่สอนอย่างชัดเจน	3.55	.79	4.55	.70
3. แนะนำพร้อมทั้งเตรียมเอกสารและตำราที่ใช้ประกอบการเรียน	3.23	.80	4.45	.70
4. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์ในวิชาที่สอน	3.32	.80	4.30	.79
5. จัดห้องปฏิบัติการได้เหมาะสมกับการใช้งาน	2.84	.83	4.43	.76
6. เตรียมอุปกรณ์การสอนได้เหมาะสม	3.20	.67	4.43	.76
7. มีเอกสารประกอบการสอนอย่างเพียงพอ	2.95	.81	4.57	.70
รวม	3.26	.43	4.49	.47

ตาราง 9 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง		ที่คาดหวัง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
<u>ด้านการดำเนินการสอน</u>				
8. เนื้อหาของบทเรียนเหมาะสมกับ นักศึกษา	3.57	.62	4.64	.57
9. ใช้วิธีการนำเข้าสู่บทเรียนน่าสนใจ	2.80	.79	4.36	.61
10. ใช้วิธีสอนหลายแบบ เช่น การบรรยาย การอภิปราย	3.45	.93	4.27	.85
11. ใช้อุปกรณ์การสอนได้ดี	3.09	.77	4.39	.65
12. จัดให้มีการศึกษานอกสถานที่	1.39	.54	4.16	1.10
13. จัดวิทยากรเหมาะสมกับเนื้อหา รายวิชา	2.45	.93	4.20	.85
14. นักศึกษามีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียน การสอน	3.16	.91	4.14	.67
15. กำหนดงานเหมาะสมกับความสามารถ ของนักศึกษา	3.18	.84	4.20	.73
16. ส่งเสริมนักศึกษาให้ทำงานร่วมกัน	3.05	1.12	4.11	.78
17. เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิด เห็นระหว่างการสอนได้	3.59	.90	4.25	.78
18. เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม นอกเวลาเรียนได้	3.43	.97	4.52	.79
19. สอนด้วยความตั้งใจ	3.77	.89	4.66	.53
20. สอนเนื้อหาวิชาครบถ้วนตามแผน การสอน	3.14	.93	4.59	.58

ตาราง 9 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง		ที่คาดหวัง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
21. อธิบายปัญหาและยอมรับข้อโต้แย้ง ที่มีเหตุผล	3.36	.78	4.43	.59
22. สรุปเนื้อหาสาระสำคัญทุกครั้งที่จบ	2.80	.73	4.61	.58
23. ติดตามงานที่มอบให้นักศึกษาทำ อย่างสม่ำเสมอ	3.25	.84	4.27	.82
รวม	3.09	.44	4.36	.37
<u>ด้านการประเมินผลการเรียน</u>				
24. อธิบายเกณฑ์การประเมินผล ให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า	3.59	.92	4.50	.59
25. มีการประเมินผลนักศึกษา ก่อนการเรียน	2.07	.82	3.64	.92
26. มีการทดสอบย่อยเพื่อประเมินผล การเรียน	3.45	.90	4.30	.82
27. ทบทวนเนื้อหาที่เรียนไปแล้วก่อน ที่จะให้เรียนเนื้อหาบทถัดไป	2.43	.97	4.32	.97
28. มีการซักถามนักศึกษาเพื่อวัดความ เข้าใจในเนื้อหาที่กำลังเรียน	3.20	.82	4.11	.69
29. ให้ทำแบบฝึกหัดเพื่อวัดผลการเรียน	3.09	.86	4.14	.77
30. ตรวจสอบทักซันที่มอบให้นักศึกษาทำ	3.20	.90	4.30	.76

ตาราง 9 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง		ที่คาดหวัง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
31. ใช้วิธีการประเมินผลหลายแบบ	2.59	.84	4.00	.75
32. มีการประเมินผลอย่างยุติธรรม	3.14	.95	4.55	.63
33. แจ้งผลการเรียนให้นักศึกษาทราบ ภายหลังการสอบ	3.27	.90	4.45	.63
รวม	3.00	.41	4.23	.44
<u>ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน</u>				
34. เข้าร่วมกิจกรรมกับนักศึกษา อย่างเป็นกันเอง	2.84	1.06	4.52	.63
35. มีวิธีพูดเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ ในการเรียน	3.02	.88	4.59	.58
36. ให้การอบรมและตักเตือนเกี่ยวกับ ความประพฤติของนักศึกษา	2.98	.76	4.07	.79
37. มีการแนะนำด้านการเรียนและ อาชีพแก่นักศึกษา	2.73	1.09	4.66	.64
38. มีความเอื้ออาทรต่อนักศึกษา อย่างเป็นกันเอง	2.75	.92	4.36	.75

ตาราง 9 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง		ที่คาดหวัง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
39. ใช้วิธีการและวาทะที่สุภาพขณะ ทำการสอน	3.75	.65	4.64	.49
40. เข้าใจและเห็นใจเมื่อนักศึกษา ขอคำปรึกษา	3.23	.91	4.64	.72
รวม	3.04	.58	4.50	.41

จากตาราง 9 แสดงว่านักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงรายชื่อในด้านการเตรียมการสอน หัวข้อ ขันแจงแผนการสอนให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน ($\bar{X}=3.70$) และกำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาของรายวิชาที่สอนอย่างชัดเจน ($\bar{X}=3.55$) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.26$) ส่วนพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง หัวข้อ ขันแจงแผนการสอนให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน ($\bar{X}=4.68$) และมีเอกสารประกอบการสอนอย่างเพียงพอ ($\bar{X}=4.57$) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.49$)

ระดับพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ด้านการดำเนินการสอน หัวข้อ จัดให้มีการศึกษาออกสถานที่ ($\bar{X}=1.39$) อยู่ในระดับน้อยที่สุด และจัดวิทยากรเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.45$) แต่ในหัวข้อสอบด้วยความตั้งใจ ($\bar{X}=3.77$) อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.09$) ส่วนพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง หัวข้อ สอนด้วยความตั้งใจ ($\bar{X}=4.66$) และเนื้อหาของบทเรียนเหมาะสมกับนักศึกษา ($\bar{X}=4.64$) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$)

ระดับพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงด้านการประเมินผลการเรียน ในหัวข้อ ทบทวนเนื้อหา

วิชาที่เรียนไปแล้วก่อนที่จะเรียนเนื้อหาบทถัดไป($\bar{X}=2.43$) และมีการประเมินผลนักศึกษาก่อนการ
เรียน($\bar{X}=2.07$) อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X}=3.00$)
ส่วนพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง หัวข้อ มีการประเมินผลอย่างสุติธรรม($\bar{X}=4.55$) และอธิบาย
เกณฑ์การประเมินผลให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า($\bar{X}=4.50$) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารวม
เป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.23$)

ระดับพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หัวข้อ ใช้กิริยา
และวาจาที่สุภาพขณะทำการสอน($\bar{X}=3.75$) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารวมในรายด้านอยู่ในระดับ
ปานกลาง($\bar{X}=3.04$) ส่วนพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง หัวข้อ มีการแนะนำด้านการเรียนและอาชีพ
แก่นักศึกษา($\bar{X}=4.66$) และใช้กิริยาวาจาที่สุภาพขณะทำการสอน($\bar{X}=4.64$) อยู่ในระดับมาก เมื่อ
พิจารณารวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด($\bar{X}=4.50$)

ตาราง 10 แสดงระดับทักษะของนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคาม ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง เป็นรายด้าน

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง			ที่คาดหวัง		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านการเตรียมการสอน	3.18	.52	ปานกลาง	4.23	.71	มาก
ด้านการดำเนินการสอน	3.09	.51	ปานกลาง	4.17	.67	มาก
ด้านการประเมินผลการเรียน	3.02	.67	ปานกลาง	4.09	.73	มาก
ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน กับผู้เรียน	3.28	.60	ปานกลาง	4.33	.71	มาก
รวม	3.12	.49	ปานกลาง	4.19	.63	มาก

จากตาราง 10 แสดงว่านักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามมีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงเป็นรายด้านและรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวังเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

ตาราง 11 แสดงระดับทัศนคติของนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคาม ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง
กับที่คาดหวัง เป็นรายชื่อ

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง		ที่คาดหวัง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
<u>ด้านการเตรียมการสอน</u>				
1. ชี้แจงแผนการสอนให้นักศึกษาทราบ อย่างชัดเจน	3.43	.82	4.40	.74
2. กำหนดจุดประสงค์และเนื้อหา ของรายวิชาที่สอนอย่างชัดเจน	3.57	.76	4.26	.75
3. แนะนำพร้อมทั้งเตรียมเอกสาร และตำราที่ใช้ประกอบการเรียน	3.16	.82	4.29	.85
4. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับจุดประสงค์ในวิชาที่สอน	3.34	.77	4.25	.87
5. จัดห้องปฏิบัติการได้เหมาะสมกับ กับการใช้งาน	2.81	.92	4.13	1.01
6. เตรียมอุปกรณ์การสอนได้เหมาะสม	2.85	.92	4.12	1.06
7. มีเอกสารประกอบการสอนอย่าง เพียงพอ	3.10	.74	4.16	1.03
รวม	3.18	.52	4.23	.71

ตาราง 11 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง		ที่คาดหวัง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
<u>ด้านการดำเนินการสอน</u>				
8. เนื้อหาของบทเรียนเหมาะสมกับ นักศึกษา	3.40	.93	4.24	.90
9. ใช้วิธีการนำเข้าสู่บทเรียนน่าสนใจ	3.09	.81	4.24	.87
10. ใช้วิธีสอนหลายแบบ เช่น การบรรยาย การอภิปราย	3.40	.79	4.22	.83
11. ใช้อุปกรณ์การสอนได้ดี	2.88	.87	4.09	1.05
12. จัดให้มีการศึกษานอกสถานที่	2.03	1.01	3.91	1.14
13. จัดวิทยากรเหมาะสมกับเนื้อหา รายวิชา	2.62	.95	4.06	1.01
14. นักศึกษามีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียน การสอน	3.15	.90	4.07	.92
15. กำหนดงานเหมาะสมกับความสามารถ ของนักศึกษา	2.97	.75	4.04	.92
16. ส่งเสริมนักศึกษาให้ทำงานร่วมกัน	3.18	.95	4.13	.88
17. เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความ คิดเห็นระหว่างการสอนได้	3.40	.85	4.22	.90
18. เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม นอกเวลาเรียนได้	3.47	.82	4.31	.93
19. สอนด้วยความตั้งใจ	3.35	.81	4.37	.77
20. สอนเนื้อหาวิชาครบถ้วนตามแผน การสอน	3.15	.74	4.13	1.05

ตาราง 11 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง		ที่คาดหวัง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
21. อธิบายปัญหาและยอมรับข้อโต้แย้ง ที่มีเหตุผล	3.29	.81	4.29	.85
22. สรุปเนื้อหาสาระสำคัญทุกครั้งที่จบ	3.01	.74	4.24	.77
23. ติดตามงานที่มอบให้นักศึกษาทำ อย่างสม่ำเสมอ	3.09	1.00	4.22	.90
รวม	3.09	.51	4.17	.67
<u>ด้านการประเมินผลการเรียน</u>				
24. อธิบายเกณฑ์การประเมินผล ให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า	3.50	.89	4.34	.89
25. มีการประเมินผลนักศึกษา ก่อนการเรียน	2.69	.98	4.03	.90
26. มีการทดสอบย่อยเพื่อประเมินผล การเรียน	3.22	1.01	4.04	.98
27. ทบทวนเนื้อหาที่เรียนไปแล้วก่อน ที่จะให้เรียนเนื้อหาบทถัดไป	2.79	.94	4.06	.91
28. มีการซักถามนักศึกษาเพื่อวัดความ เข้าใจในเนื้อหาที่กำลังเรียน	3.16	.89	4.09	.86
29. ให้ทำแบบฝึกหัดเพื่อวัดผลการเรียน	2.91	.94	3.88	.86
30. ตรวจสอบทุกชิ้นที่มอบให้นักศึกษาทำ	3.01	.95	4.10	.93

ตาราง 11 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง		ที่คาดหวัง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
31. ใช้วิธีการประเมินผลหลายแบบ	2.97	.95	3.99	.92
32. มีการประเมินผลอย่างยุติธรรม	3.01	1.00	4.21	.97
33. แจ้งผลการเรียนให้นักศึกษาทราบ ภายหลังการสอบ	3.94	.93	4.21	1.00
รวม	3.02	.67	4.09	.73
<u>ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน</u>				
34. เข้าร่วมกิจกรรมกับนักศึกษา อย่างเป็นกันเอง	3.15	.89	4.29	.85
35. มีวิธีพูดเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ ในการเรียน	3.25	.82	4.41	.83
36. ให้การอบรมและตักเตือนเกี่ยวกับ ความประพฤติของนักศึกษา	3.13	.88	3.99	1.00
37. มีการแนะนำด้านการเรียนและ อาชีพแก่นักศึกษา	3.16	.87	4.35	.84
38. มีความเอื้ออาทรต่อนักศึกษา อย่าง เป็นกันเอง	3.21	.84	4.29	.92

ตาราง 11 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน	ที่เป็นจริง		ที่คาดหวัง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
39. ใช้กิริยาและวาจาที่สุภาพขณะ ทำการสอน	3.53	.83	4.47	.91
40. เข้าใจและเห็นใจเมื่อนักศึกษา ขอคำปรึกษา	3.50	.84	4.51	.92
รวม	3.28	.60	4.33	.71

จากตาราง 11 แสดงว่านักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคาม มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง เป็นรายชื่อในด้านการเตรียมการสอน หัวข้อ กำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาของรายวิชาที่สอนอย่างชัดเจน ($\bar{X}=3.57$) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้านจะอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.18$) ส่วนพฤติกรรมการสอนที่คาดหวังเป็นรายชื่อทุกข้อ อยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$)

ระดับพฤติกรรมสอนที่เป็นจริงด้านการดำเนินการสอน หัวข้อ จัดให้มีการศึกษานอกสถานที่อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.03$) เมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.09$) ส่วนพฤติกรรมสอนที่คาดหวังเป็นรายชื่อ อยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมด ($\bar{X}=4.17$)

ระดับพฤติกรรมสอนที่เป็นจริงด้านการประเมินผลการเรียน หัวข้อ แจ้งผลการเรียนให้นักศึกษาทราบภายหลังการสอบ ($\bar{X}=3.94$) และอธิบายเกณฑ์การประเมินผลให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า ($\bar{X}=3.50$) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.02$) ส่วนพฤติกรรมสอนที่คาดหวังทั้งรายชื่อทุกข้อ อยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$)

ระดับพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หัวข้อใช้วิธีการและ
 วาจาที่สุภาพขณะทำการสอน($\bar{X}=3.53$) เข้าใจและเห็นใจเมื่อนักศึกษาขอคำปรึกษา($\bar{X}=3.50$)
 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X}=3.28$) ส่วนพฤติกรรมการสอน
 ที่คาดหวัง หัวข้อ เข้าใจและเห็นใจเมื่อนักศึกษาขอคำปรึกษา($\bar{X}=4.51$) การใช้วิธีการและวาจาที่สุภาพ
 ขณะทำการสอน($\bar{X}=4.47$)อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารวมเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.33$)

ตาราง 12 แสดงระดับทักษะของนักศึกษาทุกสถาบัน ที่ต้องพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริง จำแนกตามสถาบัน

	เลข		อัตรานี้		สกลนคร		มหาสารคาม		รวม	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
พฤติกรรมการสอน										
ด้านการเตรียมการสอน	3.38	.44	3.61	.43	3.26	.43	3.18	.52	3.34	.49
ด้านค่าเงินการสอน	3.27	.47	3.45	.39	3.09	.44	3.09	.51	3.22	.48
ด้านการประเมินผลการเรียน	3.31	.46	3.48	.45	3.00	.41	3.02	.67	3.19	.58
ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	3.38	.59	3.42	.51	3.04	.58	3.28	.60	3.29	.59
รวม	3.32	.41	3.48	.35	3.09	.37	3.12	.49	3.24	.44

จากตาราง 12 แสดงว่านักศึกษาสถาบันราชภัฏเฉย มีทักษะต้องพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงรายด้านและรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี มีทักษะต้องพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงด้านการศึกษาเตรียมการสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ และรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร มีทักษะต้องพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงรายด้านและรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคาม มีทักษะต้องพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงรายด้านและรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากทุกสถาบัน ทักษะของนักศึกษาที่มต้องพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงเป็นรายด้านและรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 13 แสดงระดับทักษะของนักศึกษาทุกสถาบัน ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง จำนวนตามสถาบัน

พฤติกรรมการสอน	เฉลี่ย		อุตรฐาน		สหกรณ์		มหาสารคาม		รวม	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านการเตรียมการสอน	4.63	.29	4.44	.62	4.49	.47	4.23	.71	4.43	.58
ด้านการดำเนินการสอน	4.59	.32	4.41	.57	4.36	.37	4.17	.67	4.37	.54
ด้านการประเมินผลการเรียน	4.54	.46	4.33	.62	4.23	.44	4.09	.73	4.29	.61
ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	4.59	.39	4.50	.65	4.50	.41	4.33	.71	4.47	.58
รวม	4.59	.30	4.41	.58	4.38	.33	4.19	.63	4.36	.52

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษาสถาบันราชภัฏอุบล มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวังรายด้านและรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด นักศึกษาสถาบันราชภัฏอุตรธานี และนักศึกษาศาสนาบัณฑิตวิทยาลัย มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวังด้าน การเตรียมการสอน ด้านการประเมินผลการเรียน และรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด และนักศึกษาศาสนาบัณฑิตวิทยาลัย มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง รายด้านและรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากทุกสถาบัน นักศึกษามีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ 2 นี้ เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ใน ตาราง 14

ตาราง 14 เปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง

พฤติกรรมการสอน	นักศึกษาชาย		นักศึกษาหญิง		t
	n = 44		n = 169		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการเตรียมการสอน	3.32	.50	3.35	.49	-.35
ด้านการดำเนินการสอน	3.31	.43	3.19	.49	1.39
ด้านการประเมินผลการเรียน	3.30	.50	3.16	.58	1.49
ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	3.44	.55	3.25	.59	1.94
รวม	3.33	.39	3.22	.45	1.47

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงว่า ทักษะของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงโดยส่วนรวม แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทักษะของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ 3 เพื่อต้องการทดสอบสมมติฐานที่ว่านักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิง มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ใน ตาราง 15

ตาราง 15 เปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง

พฤติกรรมการสอน	นักศึกษาชาย		นักศึกษาหญิง		t
	n = 44 /		n = 169 /		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการเตรียมการสอน	4.40	.65	4.44	.58	-.42
ด้านการดำเนินการสอน	4.40	.52	4.36	.55	.38
ด้านการประเมินผลการเรียน	4.26	.53	4.29	.63	-.30
ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	4.43	.56	4.48	.59	-.48
รวม	4.37	.48	4.38	.53	-.11

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่าทักษะของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวังโดยส่วนรวม แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

เมื่อนิยามเป็นรายด้านพบว่า ทักษะของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง รวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ 4 เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 16 ตาราง 16 เปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง

พฤติกรรมการสอน	ชั้นปีที่ 3		ชั้นปีที่ 4		t
	n = 106		n = 107		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการเตรียมการสอน	3.32	.51	3.36	.46	-.66
ด้านการดำเนินการสอน	3.19	.51	3.24	.45	-.87
ด้านการประเมินผลการเรียน	3.16	.64	3.22	.48	-.76*
ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	3.28	.65	3.29	.51	-.15*
รวม	3.22	.48	3.27	.40	-.78* <i>Sig.</i>

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงว่าทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง โดยส่วนรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ด้านการเตรียมการสอน และด้านการดำเนินการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการประเมินผลการเรียน และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ 5 เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 17

ตาราง 17 เปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง

พฤติกรรมการสอน	ชั้นปีที่ 3		ชั้นปีที่ 4		t
	n = 106		n = 107		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการเตรียมการสอน	4.40	.62	4.46	.54	-.83
ด้านการดำเนินการสอน	4.32	.56	4.43	.52	-1.47
ด้านการประเมินผลการเรียน	4.20	.67	4.37	.54	-2.09*
ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	4.40	.64	4.54	.50	-1.73*
รวม	4.32	.55	4.44	.48	-1.74

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงว่า ทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง โดยส่วนรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ด้านการประเมินผลการเรียน และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6. การเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ 6 เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่า นักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไปมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 18

ตาราง 18 เปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง

รวม 71 คน คิดเป็น 51

พฤติกรรมการสอน	บริหารธุรกิจ $n = 133$		การจัดการ $n = 80$		t
	$n = 134$		$n = 79$		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการเตรียมการสอน	3.29	.45	3.43	.54	-1.94
ด้านการดำเนินการสอน	3.17	.46	3.30	.50	-1.94
ด้านการประเมินผลการเรียน	3.16	.52	3.25	.63	-1.01*
ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	3.25	.60	3.35	.56	-1.23
รวม	3.20	.42	3.32	.47	-1.85

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 แสดงว่าทัศนคติของนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงโดยส่วนรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทัศนคติของนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการ-ทั่วไปที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ด้านการประเมินผลการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

7. การเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ 7 เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่า นักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ได้แสดงไว้ในตาราง 19

ตาราง 19 เปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง

พฤติกรรมการสอน	บริหารธุรกิจ		การจัดการ		t
	n = 134		n = 79		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการเตรียมการสอน	4.47	.53	4.36	.66	1.29*
ด้านการดำเนินการสอน	4.42	.46	4.28	.64	1.73*
ด้านการประเมินผลการเรียน	4.34	.54	4.20	.71	1.52*
ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	4.52	.46	4.38	.74	1.48*
รวม	4.43	.43	4.29	.64	1.69*

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 แสดงว่า ทัศนคติของนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทักษะของนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ และสาขา
การจัดการทั่วไป ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

8. การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาที่ต่างสถาบันที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ 8 เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่านักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน
มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ปรากฏในตาราง 20-25

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อพฤติกรรมการสอน
ที่เป็นจริง จำแนกตามสถาบัน

พฤติกรรมการสอน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการเตรียมการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	5.56	1.85	8.70*
	ภายในกลุ่ม	209	44.53	.21	
	รวม	212	50.10		
ด้านการดำเนินการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	4.50	1.50	7.05*
	ภายในกลุ่ม	209	44.48	.21	
	รวม	212	48.96		

ตาราง 20 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการประเมินผล การเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	8.08	2.69	9.48*
	ภายในกลุ่ม	209	59.41	.28	
	รวม	212	67.50		
ด้านปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	3.99	1.33	4.03*
	ภายในกลุ่ม	209	68.97	.33	
	รวม	212	72.96		
รวมพฤติกรรมการสอน ทั้ง 4 ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	3	4.98	1.66	9.59*
	ภายในกลุ่ม	209	36.22	.17	
	รวม	212	41.20		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 แสดงว่านักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบว่านักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริง แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย โดยใช้ q-statistic ตามวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-keuls) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 21-25

ตาราง 21 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทัศนคติของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ด้านการเตรียมการ^๑สอน เป็นรายคู่

สถาบันราชภัฏ	\bar{X}	มหาสารคาม	สกลนคร	เลย	อุดรธานี
		3.18	3.26	3.38	3.61
มหาสารคาม	3.18	-	-	-	-
สกลนคร	3.26	0.08	-	-	-
เลย	3.38	0.20	0.12	-	-
อุดรธานี	3.61	0.43*	0.35*	0.23*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 พบว่า นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี และนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลยกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงด้านการเตรียมการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย และนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ด้านการเตรียมการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 22 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ด้านการดำเนินการสอน เป็นรายคู่

		มหาสารคาม	สกลนคร	เลย	อุดรธานี
สถาบันราชภัฏ	\bar{X}	3.09	3.09	3.27	3.45
มหาสารคาม	3.09	-	-	-	-
สกลนคร	3.09	-	-	-	-
เลย	3.27	0.18	0.18	-	-
อุดรธานี	3.45	0.36*	0.36*	0.18*	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 พบว่า นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี และนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลยกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ด้านการดำเนินการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย และนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ด้านการดำเนินการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 23 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทัศนคติของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน ที่มีต่อพฤติกรรมการสอน
ที่เป็นจริง ด้านการประเมินผลการเรียน เป็นรายคู่

		สกลนคร	มหาสารคาม	เลย	อุดรธานี
สถาบันราชภัฏ					
	\bar{X}	3.00	3.02	3.31	3.48
สกลนคร	3.00	-	-	-	-
มหาสารคาม	3.02	0.02	-	-	-
เลย	3.31	0.31*	0.29*	-	-
อุดรธานี	3.48	0.48*	0.46*	0.17	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 พบว่า นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย
นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคาม
กับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย และนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏ
อุดรธานี มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ด้านการประเมินผลการเรียน แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏ
มหาสารคาม และนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลยกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี มีทัศนคติต่อพฤติกรรม
การสอนที่เป็นจริง ด้านการประเมินผลการเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 24 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทัศนคติของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เป็นรายคู่

		สกลนคร	มหาสารคาม	เลย	อุดรธานี
สถาบันราชภัฏ					
	\bar{X}	3.04	3.28	3.38	3.42
สกลนคร	3.04	-	-	-	-
มหาสารคาม	3.28	0.24*	-	-	-
เลย	3.38	0.34*	0.10	-	-
อุดรธานี	3.42	0.38*	0.14	0.04	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 พบว่า นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคาม นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย และนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันอุดรธานี และนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลยกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 25 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง รวมทุกด้าน เป็นรายคู่

		สกลนคร	มหาสารคาม	เลย	อุดรธานี
สถาบันราชภัฏ	\bar{X}	3.09	3.12	3.32	3.48
สกลนคร	3.09	-	-	-	-
มหาสารคาม	3.12	0.03	-	-	-
เลย	3.32	0.23 [*]	0.20 [*]	-	-
อุดรธานี	3.48	0.39 [*]	0.36 [*]	0.16	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 พบว่า นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาศาสนาบันราชภัฏเลย นักศึกษาศาสนาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาศาสนาบันราชภัฏอุดรธานี นักศึกษาศาสนาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาศาสนาบันราชภัฏเลย นักศึกษาศาสนาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาศาสนาบันราชภัฏอุดรธานี มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง รวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาศาสนาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาศาสนาบันราชภัฏมหาสารคาม และนักศึกษาศาสนาบันราชภัฏเลยกับนักศึกษาศาสนาบันราชภัฏอุดรธานี มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง รวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

9. การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่
คาดหวัง

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ 9 เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่านักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน
มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตาราง
26-30

ตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทักษะของนักศึกษา ที่มีต่อพฤติกรรมการสอน
ที่คาดหวัง จำแนกตามสถาบัน

พฤติกรรมการสอน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการเตรียมการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	4.99	1.66	5.29*
	ภายในกลุ่ม	209	65.80	.31	
	รวม	212	70.79		
ด้านการดำเนินการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	5.36	1.79	6.61*
	ภายในกลุ่ม	209	56.45	.27	
	รวม	212	61.81		
ด้านการประเมินผล การเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	6.30	2.10	6.02*
	ภายในกลุ่ม	209	72.88	.35	
	รวม	212	79.18		

ตาราง 26 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านปฏิสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	3	2.18	.73	2.21
	ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	209	68.70	.33	
	รวม	212	70.88		
รวมพฤติกรรมการสอน ทั้ง 4 ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	3	4.76	1.59	6.41*
	ภายในกลุ่ม	209	51.72	.25	
	รวม	212	56.49		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 26 แสดงว่านักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านประเมินผลการเรียน และรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่านักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวังแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยโดยใช้สูตร q-statistic ตามวิธีของ นิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 27-30

ตาราง 27 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน ที่มีต่อพฤติกรรมการสอน
ที่คาดหวัง ด้านการเตรียมการสอน เป็นรายคู่

		มหาสารคาม	อุดรธานี	สกลนคร	เลย
สถาบันราชภัฏ					
	\bar{X}	4.23	4.44	4.49	4.63
มหาสารคาม	4.23	-	-	-	-
อุดรธานี	4.44	0.21 [*]	-	-	-
สกลนคร	4.49	0.26 [*]	0.05	-	-
เลย	4.63	0.40 [*]	0.19	0.14	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 พบว่านักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี
นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร และนักศึกษาสถาบันราชภัฏ
มหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ด้านเตรียม-
การสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานีกับ
นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร นักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานีกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย และ
นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง
ด้านการเตรียมการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 28 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ด้านการดำเนินการสอน เป็นรายคู่

สถาบันราชภัฏ	\bar{X}	มหาสารคาม	สกลนคร	อุดรธานี	เลย
		4.17	4.36	4.41	4.59
มหาสารคาม	4.17	-	-	-	-
สกลนคร	4.36	0.19	-	-	-
อุดรธานี	4.41	0.24*	0.05	-	-
เลย	4.59	0.42*	0.23	0.18	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 28 พบว่า นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี และนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ด้านการดำเนินการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย และนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานีกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ด้านการดำเนินการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 29 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทัศนคติของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ด้านการประเมินผลการเรียน เป็นรายคู่

สถาบันราชภัฏ	X	มหาสารคาม	สกลนคร	อุดรธานี	เลข
		4.09	4.23	4.33	4.54
มหาสารคาม	4.09	-	-	-	-
สกลนคร	4.23	0.14	-	-	-
อุดรธานี	4.33	0.24	0.10	-	-
เลข	4.54	0.45*	0.31*	0.21	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 29 พบว่า นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลข และนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลข มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ด้านการประเมินผลการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี และนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานีกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลข มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ด้านการประเมินผลการเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 30 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทัศนคติของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบัน ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง รวมทุกด้าน เป็นรายคู่

สถาบันราชภัฏ	\bar{X}	มหาสารคาม	สกลนคร	อุดรธานี	เลข
		4.19	4.38	4.41	4.59
มหาสารคาม	4.19	-	-	-	-
สกลนคร	4.38	0.19	-	-	-
อุดรธานี	4.41	0.22	0.03	-	-
เลข	4.59	0.40*	0.21	0.18	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 30 พบว่า นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลข มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง รวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลข และนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานีกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลข มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง รวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริง และที่คาดหวัง ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริง และที่คาดหวัง ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ ตามตัวแปร เพศ ชั้นปี สาขาวิชาเอก สถาบัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 หลักสูตร 4 ปี สาขาวิชาเอกบริหารธุรกิจ และสาขาการจัดการทั่วไป ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 ในสถาบันราชภัฏเลข สถาบันราชภัฏอุตรธานี สถาบันราชภัฏสกลนคร และสถาบันราชภัฏมหาสารคาม โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 214 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คณะวิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ จำนวน 40 ข้อ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดส่วนตัวของนักศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ แบ่งเป็น 4 ด้านคือ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินผลการเรียน และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน แต่ละข้อคำถามกำหนดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และนำไปหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ซึ่งการคำนวณได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ โดยขอความร่วมมือจากอธิการบดีสถาบันราชภัฏเลย อธิการบดีสถาบันราชภัฏอุดรธานี และอธิการบดีสถาบันราชภัฏมหาสารคาม ส่วนสถาบันราชภัฏสกลนคร ผู้วิจัยได้ทำการแจกและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวนแบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 214 ชุด ได้รับกลับคืนมาและเป็นฉบับที่สมบูรณ์ 213 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.53

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC ของสำนักวิจัย สถาบันราชภัฏสกลนคร โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ
2. ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test
3. ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้ F-test
4. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ เมื่อมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยวิธีการของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls)

นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ประเมินค่าของเบสต์ (Best) เพื่อที่จะทราบถึงระดับทักษะของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง และที่คาดหวัง

= 0.33 เกณฑ์ประเมินค่าของเบสต์ (Best. 1979:174)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. นักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง รายด้านและรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง รายด้านและรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด
2. นักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง รายด้านและรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านด้านการเตรียมการสอน อยู่ในระดับมาก ส่วนทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง รายด้านและรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

พิมพ์ ชัยดี

3. นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ราชด้านและรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ราชด้านและรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

4. นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคาม มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ราชด้านและรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ราชด้านและรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

5. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นราชด้าน พบว่า ทักษะที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นราชด้าน พบว่า ทักษะที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

7. นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นราชด้าน พบว่า ทักษะที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ด้านการประเมินผลการเรียน และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

8. นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นราชด้านพบว่า ทักษะที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ด้านการประเมินผลการเรียนและด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

9. นักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นราชด้านพบว่าทักษะที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ด้านการประเมินผลการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

10. นักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวังแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็น

รายด้านพบว่า ทักษะที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

11. นักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบันมีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทักษะที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง รายด้านและรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

12. นักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบันมีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทักษะที่มีต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน และด้านการประเมินผลการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

1. นักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย นักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร และนักศึกษาศาสนาวิทยาลัยมหาสารคาม มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งหมายความว่านักศึกษาศาสนาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินผลการเรียน และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอมร ไกรดิษฐ์ (2535 : 54) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริงและที่คาดหวังในทักษะของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในภาคใต้ พบว่า นักศึกษาแต่ละสถาบันมีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง แบบรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาในด้านการเตรียมการสอน พบว่าการที่นักศึกษาศาสนาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง มีความเห็นตรงกันในข้อ อาจารย์ชี้แจงแผนการสอนให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน และกำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาของรายวิชาที่สอนอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะอาจารย์คณะวิทยาการศึกษามีการเตรียมการสอน เตรียมอุปกรณ์ สถานที่ และชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมในด้านการสอน จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ได้ง่าย การเตรียมการสอนเป็นการวางแผนล่วงหน้า โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจปัญหาทรัพยากร วิเคราะห์เนื้อหาวิชา วิเคราะห์ผู้เรียน กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้และการประเมินผล (ปัญญา สมบัตินิมิตร. 2531 : 56)

ด้านการดำเนินการสอน พบว่านักศึกษาสถาบันราชภัฏทั้ง 4 แห่ง มีความเห็นสอดคล้องกัน ในข้อจำกัดให้การศึกษานอกสถานที่ อยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก สถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ ซึ่งประกอบด้วยสถาบันราชภัฏเลย สถาบันราชภัฏอุดรธานี สถาบันราชภัฏ สกลนคร และสถาบันราชภัฏมหาสารคาม อยู่ในจังหวัดที่มีสถานประกอบการในเชิงอุตสาหกรรม น้อยมาก จึงทำให้อาจารย์ผู้สอนไม่ได้รับความสะดวกที่จะจัดให้นักศึกษาได้มีโอกาสศึกษานอกสถานที่ ได้ตามความต้องการของนักศึกษา และสาเหตุอีกประการหนึ่งคือ ปัญหาเรื่องการเดินทางไปศึกษา นอกสถานที่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ซึ่งเป็นย่านธุรกิจและอุตสาหกรรม มีปัญหาในเรื่องระยะทาง ที่ไกลมาก และอาจารย์ผู้สอนจะต้องรับผิดชอบนักศึกษาที่เดินทางไปทุกคน จึงทำให้อาจารย์ส่วนใหญ่ ตัดปัญหาดังกล่าว โดยไม่มีการจัดการศึกษานอกสถานที่ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า นักศึกษาสถาบัน ราชภัฏเลย นักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี และนักศึกษาศาสนาวิทยาลัยสกลนคร มีความเห็นว่า อาจารย์สอนด้วยความตั้งใจ อยู่ในระดับมาก ส่วนนักศึกษาศาสนาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความเห็น ในข้อเดียวกัน อยู่ในระดับปานกลาง ค่อนข้างมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสอนเป็นภาระกิจหลัก และสำคัญประการหนึ่งของสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ผู้สอนจัดขึ้น เพื่อนำเอาตัวป้อนซึ่งได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ผู้สอน เนื้อหาวิชา หลักสูตร เครื่องมือ อุปกรณ์ และทรัพยากรอื่น ๆ เกี่ยวกับการ เรียนการสอนมาปฏิสัมพันธ์กัน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพสูง (สัจด์ อุกษานันท์. 2526 : 64) ดังนั้นการที่ผู้สอนมีความตั้งใจ ในการถ่ายทอดความรู้ จะช่วยให้การเรียนการสอน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านการประเมินผลการเรียน นักศึกษาสถาบันราชภัฏทั้ง 4 แห่ง มีความเห็นสอดคล้องกันในข้อ อธิบายเกณฑ์การประเมินผลให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ อาจารย์เห็นว่า การวัดผลและการประเมินผลการเรียนเป็นกระบวนการที่เป็นระเบียบแบบแผน ในการปฏิบัติ จำเป็นต้องมีการวางแผนการดำเนินการอย่างชัดเจน แน่นนอนและรัดกุม การวัดและ การประเมินผลในรายวิชาที่สอน เป็นข้อตกลงที่สำคัญที่นักศึกษาจำเป็นต้องทราบและรับรู้ เป็นทั้ง แบบอย่างและแนวทางที่จะช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนยึดถือปฏิบัติ การวัดผลครั้งใดก็ตาม ถ้าขาด การวางแผนและวิธีการที่ดีแล้วอาจจะได้ผลที่ไม่สมบูรณ์ อีกทั้งยังจะสร้างความกังวลให้แก่ผู้เรียน และไม่ทราบแนวทางปฏิบัติ (พงค์ หรดาล. 2531 : 221) ดังนั้นในขั้นตอนการขึ้นแจ้งแผนการเรียน การสอนตอนต้นของภาคเรียน อาจารย์จึงควรชี้แจงถึงเกณฑ์การประเมินผลการเรียนให้ผู้เรียนได้ทราบ

ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน นักศึกษาสถาบันราชภัฏทั้ง 4 แห่ง มีความเห็น สอดคล้องกันในข้อใช้ภิรยาและวาจาที่สุภาพขณะทำการสอน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษา

พฤติกรรมการสอนของครูซึ่งไร้อัน และคนอื่น ๆ (วรรณ วิไลรัตน์. 2528 : 11-12; อ้างอิงมาจาก Ryan and others. 1960 : 82) ได้กล่าวถึงการศึกษาลักษณะพฤติกรรมการสอนที่ดีของครูประการหนึ่งว่า ครูจะต้องแสดงความเป็นเพื่อนและสุภาพต่อนักเรียน

2. นักศึกษาชั้นราชภัฏเลย มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งหมายความว่า นักศึกษาชั้นราชภัฏเลย มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ด้านการเตรียมการสอนด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินผลการเรียน และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนอยู่ในระดับสูงกว่าพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ซึ่งเป็นไปตามเหตุผลของ เกจ (Gage. 1979 : 29) ที่ว่า เนื่องจากคนในสังคมมีความแตกต่างกัน บุคคลต่าง ๆ ในสังคมจึงพยายามจะเลื่อนฐานะของตนให้สูงขึ้น การศึกษาเป็นการเลื่อนฐานะทางสังคมอย่างหนึ่ง เพราะฉะนั้นบุคคลในวัยเดียวกันจึงมุ่งที่จะให้คนมีความรู้และคุณวุฒิสูงขึ้น ส่วนหนึ่งผู้เรียนจะมุ่งหวังจากตัวผู้สอน ซึ่งเป็นการมุ่งหวังในระดับสูงกว่าผู้สอนปฏิบัติจริง การที่นักศึกษาระดับชั้นราชภัฏเลย คาดหวังต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ อยู่ในระดับสูงกว่าพฤติกรรมการสอนที่อาจารย์ปฏิบัติจริงในปัจจุบัน จึงเป็นผลการศึกษาที่อาจารย์ควรตระหนักถึงและพิจารณาปรับปรุงพฤติกรรมการสอนให้ดียิ่งขึ้น ส่วนนักศึกษาระดับชั้น อุดรธานี นักศึกษาชั้นราชภัฏสกลนคร และนักศึกษาระดับชั้นมหาสารคาม มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง อยู่ในระดับมาก ซึ่งหมายความว่า นักศึกษาชั้นราชภัฏทั้ง 3 แห่ง มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อมร ไกรดิษฐ์ (2535 : 54) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมสอนของอาจารย์ที่เป็นจริงและที่คาดหวัง ในทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในภาคใต้ พบว่า นักศึกษาแต่ละสถาบันมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง แบบรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง และผลการวิจัยของประกาศิต จันโทริ (2536 : 130-133) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมสอนของอาจารย์อุตสาหกรรมศิลป์ ในวิทยาลัยครูสหวิทยาลัยอีสานเหนือ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา พบว่านักศึกษากลุ่มภาคปกติและบุคลากรประจำการที่มีต่อพฤติกรรมสอนที่ต้องการให้อาจารย์ปฏิบัติ เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

3. การที่นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทัศนคติต่อพฤติกรรมสอนที่เป็นจริงและที่คาดหวัง ทั้งรายด้านและรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จวีวรรณ เหมนาถ (2528 : 71) ที่ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมสอนวิชาชั้นครูของอาจารย์วิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทัศนคติต่อพฤติกรรมสอนวิชาชั้นครูของอาจารย์ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงที่ปฏิบัติจริง แตกต่างกันอย่างไม่มี

นัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การอบรมเลี้ยงดูเด็กไทย และการดำรงชีวิตของคนไทยในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปมาก กล่าวคือทั้งชายและหญิง ได้รับการอบรมและเลี้ยงดูคล้ายกัน มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเท่าเทียมกัน และนักศึกษาสถาบันราชภัฏส่วนใหญ่อยู่ในวัยที่มีความกระตือรือร้นที่จะคิดและแสดงออกอย่างเสรี (โสภานรณ ดันตยาคม และสมบัติ วัจนะสาวิภากุล 2522 : 9) ดังนั้นเพศจึงไม่ใช่ตัวแปรที่มีอิทธิพลที่จะทำให้เกิดความแตกต่างทางทัศนคตณ์พฤติกรรม การสอนของอาจารย์คณะวิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏได้

4. นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนคตณ์พฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนคตณ์พฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงด้านการประเมินผลการเรียน และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีโอกาสเรียนกับอาจารย์และมีความใกล้ชิด รวมถึงมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ กับอาจารย์ มากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งพิจารณาจากค่าเฉลี่ยระดับทัศนคตณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะสูงกว่าค่าเฉลี่ยทัศนคตณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ เตือนใจ เกตุษา (2525 : 54) ที่ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ตามความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ตามความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 มีความเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ไม่แตกต่างกัน

5. นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนคตณ์พฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ได้เรียนกับอาจารย์ทุกคนในคณะวิทยาการจัดการเหมือนกัน ซึ่งได้เรียนรู้พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละวิชาเหมือนกัน เป็นผลทำให้มีทัศนคตณ์พฤติกรรมการสอนที่คาดหวังไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เตือนใจ เกตุษา (2525 : 54) พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ตามความเห็นของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 มีความเห็นต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทัศนคตณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนคตณ์พฤติกรรมการสอนที่คาดหวังด้านการประเมินผลการเรียน และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้ตามเหตุผลในข้อ 4

6. นักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป มีทัศนคตณ์พฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาสาขาบริหาร

ธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป ได้รับวิธีการสอนและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมือนกัน จึงมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประสงค์ แสงแก้ว (2521 : 54-56) ที่ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครูลำปาง พบว่า นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกต่างกัน มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทัศนคติของนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ และสาขาการจัดการทั่วไป ด้านการประเมินผลการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาสาขาการจัดการทั่วไปมีระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริงสูงกว่านักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจมีความคาดหวังกับตัวอาจารย์ผู้สอนไว้สูงกว่านักศึกษาสาขาการจัดการทั่วไป เมื่ออาจารย์มีการประเมินผลเหมือนกัน จึงทำให้ระดับทัศนคติของนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจต่ำกว่าระดับทัศนคติของนักศึกษาสาขาการจัดการทั่วไป

7. นักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจและสาขาการจัดการทั่วไป มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของประสงค์ แสงแก้ว (2521 : 54-56) พบว่านักศึกษาที่เรียนวิชาเอกต่างกัน มีความคาดหวังต่อพฤติกรรมสอนของอาจารย์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการวิจัยของฉวีวรรณ เหมนาค (2528 : 69) ที่ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนวิชาชีพครู ของอาจารย์วิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกต่างกัน มีทัศนคติต่อพฤติกรรมสอนที่ต้องการให้อาจารย์ปฏิบัติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากสาขาบริหารธุรกิจมีการเปิดสอนในสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ซึ่งมีทั้งของรัฐบาลและเอกชน ในแต่ละปีมีการผลิตบัณฑิตสาขานี้ออกมาจำนวนมาก ทำให้เกิดการเปรียบเทียบกับคุณภาพของผู้ที่จะจบการศึกษาออกไป ซึ่งมีการแข่งขันกันสูงมาก ส่วนสาขาการจัดการทั่วไปมีการเปิดสอนในบางสถาบันการศึกษาเท่านั้นและวัตถุประสงค์เฉพาะสาขาการจัดการทั่วไป ประการหนึ่งคือ เพื่อให้ผู้ที่จบการศึกษาออกไปประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งแตกต่างจากสาขาบริหารธุรกิจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อผลิตบัณฑิตที่สนองความต้องการของตลาดแรงงาน จึงทำให้นักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ คาดหวังกับอาจารย์ผู้สอนว่านักศึกษาที่จะต้องได้รับความรู้ประสบการณ์จากอาจารย์ผู้สอนในระดับที่สูงกว่านักศึกษาการจัดการทั่วไป

8. นักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบันมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่านักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย นักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร และนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคาม มีทัศนคติ

ต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินผลการเรียน และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมในสถาบันในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน มีผลทำให้นักศึกษามีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริงแตกต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประอรนุช คุณยาธร (2526 : 57) ที่พบว่านักศึกษาที่อยู่คนละสถาบันมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คล้ายกับผลการวิจัยของ อมร ไกรดิษฐ์ (2535 : 57) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริงและที่คาดหวัง ในทัศนคติของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในภาคใต้ พบว่านักศึกษาที่อยู่คนละสถาบัน มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้านการเตรียมการสอน พบว่านักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงแตกต่างกันที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามมีความเห็นว่าอาจารย์มีการชี้แจงแผนการสอน กำหนดจุดประสงค์และเนื้อหารายวิชา แนะนำเอกสารและตำรา กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ จัดห้องปฏิบัติการได้เหมาะสมกับการใช้งาน เตรียมอุปกรณ์การสอนได้เหมาะสม และมีเอกสารประกอบการสอนอย่างพอเพียง อยู่ในระดับน้อยกว่าความคิดเห็นของนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี

นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงด้านการเตรียมการสอนแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครมีความเห็นว่าอาจารย์มีการชี้แจงแผนการสอนให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน กำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาของรายวิชาที่สอนอย่างชัดเจน แนะนำพร้อมทั้งเตรียมเอกสารและตำราที่ใช้ประกอบการเรียน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในวิชาที่สอน จัดห้องปฏิบัติการได้เหมาะสมกับการใช้งาน เตรียมอุปกรณ์การสอนได้เหมาะสม และมีเอกสารประกอบการสอนอย่างเพียงพอ อยู่ในระดับน้อยกว่าความคิดเห็นของนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี

นักศึกษาสถาบันราชภัฏเลยกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงด้านการเตรียมการสอนแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลยมีความเห็นว่า อาจารย์มีการชี้แจงแผนการสอนให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน กำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาของรายวิชาที่สอนอย่างชัดเจน แนะนำพร้อมทั้งเตรียมเอกสารและตำราที่ใช้ประกอบการเรียน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์ในวิชาที่สอน

จัดห้องปฏิบัติการได้เหมาะสมกับการใช้งาน เตรียมอุปกรณ์การสอนได้เหมาะสม และมีเอกสารประกอบการสอนอย่างเพียงพอ อยู่ในระดับน้อยกว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบันเป็นราชคู่ ด้านการดำเนินการสอน พบว่านักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี และนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลยกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี เห็นว่า อาจารย์จัดเนื้อหาของบทเรียนเหมาะสมกับนักศึกษา ใช้วิธีสอนหลายแบบ ส่งเสริมให้นักศึกษาทำงานร่วมกัน เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นระหว่างการสอนได้ เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามนอกเวลาเรียนได้ สอนด้วยความตั้งใจ และสอนเนื้อหาวิชาครบถ้วนตามแผนการสอน อยู่ในระดับมากกว่า นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคาม นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร และนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย

เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบันเป็นราชคู่ ด้านการประเมินผลการเรียน พบว่านักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร กับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร เห็นว่าอาจารย์มีการประเมินผลก่อนการเรียน และทบทวนเนื้อหาที่เรียนไปแล้วก่อนที่จะให้เรียนเนื้อหาบทถัดไป ในระดับน้อย ซึ่งนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลยมีความเห็นในข้อดังกล่าว อยู่ในระดับปานกลาง ในรายชื่อการทดสอบย่อยเพื่อประเมินผลการเรียน นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครเห็นว่าอาจารย์มีพฤติกรรมการสอนในรายชื่อดังกล่าว อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษาสถาบันเลยเห็นว่าอาจารย์มีพฤติกรรมการสอนในนี้ อยู่ในระดับมาก

นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ด้านการประเมินผลการเรียน แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร เห็นว่าอาจารย์มีการประเมินผลนักศึกษาก่อนการเรียน และทบทวนเนื้อหาที่เรียนไปแล้วก่อนที่จะให้เรียนเนื้อหาบทถัดไป อยู่ในระดับน้อย ซึ่งนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานีมีความเห็นในข้อเดียวกัน อยู่ในระดับปานกลาง ในรายชื่อมีการทดสอบย่อยเพื่อประเมินผลการเรียน ให้ทำแบบฝึกหัดเพื่อวัดผลการเรียน ตรวจงานทุกชิ้นที่มอบให้นักศึกษาทำ มีการประเมินผลอย่างยุติธรรมและแจ้งผลการเรียนให้นักศึกษาทราบภายหลังการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี มีความเห็นในรายชื่อดังกล่าว อยู่ในระดับมาก

นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย มีทัศนคติต่อพฤติกรรม การสอนที่เป็นจริง ด้านการประเมินผลการเรียน แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคาม เห็นว่า อาจารย์อธิบายเกณฑ์การประเมินผลให้นักศึกษาทราบ ล่วงหน้า มีการประเมินผลนักศึกษาก่อนการเรียน มีการทดสอบย่อยเพื่อประเมินผลการเรียน ทบทวนเนื้อหาก่อนที่จะเรียนเนื้อหาบทถัดไป ให้ทำแบบฝึกหัดเพื่อวัดผลการเรียน ตรวจงานทุกชิ้น ที่มอบให้นักศึกษาทำ ใช้วิธีการประเมินผลหลายแบบ มีการประเมินผลอย่างยุติธรรม และแจ้ง ผลการเรียนให้นักศึกษาทราบภายหลังการสอบ อยู่ในระดับน้อยกว่า ความคิดเห็นของนักศึกษา สถาบันราชภัฏเลย

นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี มีทัศนคติต่อพฤติกรรม การสอนที่เป็นจริง ด้านการประเมินผลการเรียน แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษา สถาบันราชภัฏมหาสารคามเห็นว่า อาจารย์มีการทดสอบย่อยเพื่อประเมินผลการเรียน ให้ทำแบบ ฝึกหัดเพื่อวัดผลการเรียน ตรวจงานทุกชิ้นที่มอบให้นักศึกษาทำ และมีการประเมินผลอย่างยุติธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานีเห็นว่าอาจารย์มีพฤติกรรมการสอน ในราชข้อดังกล่าวอยู่ในระดับมาก

เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบันเป็นราชคู่ พบว่า นักศึกษาสถาบัน ราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคาม นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับ นักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริงด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน และผู้เรียน แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครเห็นว่า อาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมกับนักศึกษา มีวิสัยทัศน์เพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการเรียน ให้การอบรมและฝึกเตือนเกี่ยวกับความประพฤติของนักศึกษา มีการแนะนำด้านการเรียน และอาชีพแก่นักศึกษา มีความเอื้ออาทรต่อนักศึกษาอย่างเป็นกันเอง เข้าใจและเห็นใจเมื่อนักศึกษาขอคำปรึกษา อยู่ในระดับน้อยกว่าความคิดเห็นของนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคาม และนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย สกเว้นในราชข้อการใช้กิริยาและวาจาที่สุภาพขณะทำการสอน นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครเห็นว่าอาจารย์มีพฤติกรรมการสอนในข้อนี้อยู่ในระดับมากกว่า นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามและนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย

นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี มีทัศนคติต่อพฤติกรรม การสอนที่เป็นจริงด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร มีความเห็นว่า อาจารย์ให้การอบรมและฝึกเตือนเกี่ยวกับความ

อย่างดี จึงเป็นผลทำให้นักศึกษาที่ได้เรียนกับอาจารย์ทั้งสองกลุ่มนี้ มีความคาดหวังในตัวอาจารย์แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้านการเตรียมการสอน พบว่า นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวังแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามมีความเห็นว่า อาจารย์ควรชี้แจงแผนการสอนให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน กำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาของรายวิชาที่สอนอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก ส่วนนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานีมีความเห็นในรายข้อดังกล่าว อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวังด้านการเตรียมการสอน แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคาม มีความเห็นว่า อาจารย์ควรชี้แจงแผนการสอนให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน กำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาของรายวิชาที่สอนอย่างชัดเจน และมีเอกสารประกอบการสอนอย่างเพียงพอ อยู่ในระดับมาก ส่วนนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร มีความเห็นในรายข้อดังกล่าวอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ด้านการเตรียมการสอน แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคาม มีความเห็นว่า อาจารย์ควรชี้แจงแผนการสอนให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน กำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาของรายวิชาที่สอนอย่างชัดเจน แนะนำพร้อมทั้งเตรียมเอกสารและตำราที่ใช้ประกอบการเรียน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์ในวิชาที่สอน จัดห้องปฏิบัติการได้เหมาะสมกับการใช้งาน เตรียมอุปกรณ์การสอนได้เหมาะสม และมีเอกสารประกอบการสอนอย่างเพียงพออยู่ในระดับมาก ส่วนนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย มีความเห็นในรายข้อดังกล่าวอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้านการดำเนินการสอน พบว่า นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวังแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามมีความเห็นว่า อาจารย์ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามนอกเวลาเรียนได้ สอนด้วยความตั้งใจ สอนเนื้อหาวิชาครบถ้วนตามแผนการสอน อยู่ในระดับมาก ส่วนนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุดรธานี มีความเห็นในรายข้อดังกล่าวอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ด้านการดำเนินการสอน แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามมีความเห็นว่า อาจารย์ควรจัดสอนเนื้อหาของบทเรียนเหมาะสมกับนักศึกษา ใช้วิธีการนำเข้าสู่บทเรียนน่าสนใจ มีวิธีสอนหลายแบบ จัดวิทยากรเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา นักศึกษามีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน กำหนดงานเหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษา ส่งเสริมให้นักศึกษาทำงานร่วมกัน เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นระหว่างการสอนได้ เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามนอกเวลาเรียนได้ สอนด้วยความตั้งใจ สอนครบถ้วนตามแผนการสอน อธิบายปัญหาและยอมรับข้อโต้แย้งที่มีเหตุผล และสรุปเนื้อหาสาระสำคัญทุกครั้งที่จบบทเรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลยมีความเห็นในรายชื่อดังกล่าวอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ในด้านการประเมินผลการเรียน พบว่า นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคามมีความเห็นว่า อาจารย์ควรอธิบายเกณฑ์การประเมินผลให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า มีการทดสอบย่อยเพื่อประเมินผลการเรียน ตรวจสอบทุกชิ้นที่มอบให้นักศึกษาทำ มีการประเมินผลอย่างยุติธรรม และแจ้งผลการเรียนให้นักศึกษาทราบภายหลังการสอบ อยู่ในระดับมาก ส่วนนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลยมีความเห็นในรายชื่อดังกล่าวอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครกับนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง ด้านการประเมินผลการเรียน แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนครมีความเห็นว่า อาจารย์ควรมีการทดสอบย่อยเพื่อประเมินผลการเรียน ตรวจสอบทุกชิ้นที่มอบให้นักศึกษาทำ และแจ้งผลการเรียนให้นักศึกษาทราบภายหลังการสอบ อยู่ในระดับมาก ส่วนนักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย มีความเห็นในรายชื่อดังกล่าวอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบันเป็นรายคู่ รวมทุกด้าน พบว่า นักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคาม นักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคาม นักศึกษาสถาบันราชภัฏเลย มีการรับรู้เกี่ยวกับสภาวะต่าง ๆ ของสถาบันแตกต่างกัน ทำให้มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อมร ไกรดิษฐ์ (2535 : 55) ที่พบว่า นักศึกษาที่อยู่ต่างสถาบันมีทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนที่คาดหวัง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริงทั้ง 4 สถาบัน โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นสถาบันราชภัฏในสหวิทยาลัยอีสานเหนือควรพิจารณาปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริงในปัจจุบันทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการประเมินผลการเรียนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อตัวนักศึกษาและประเทศชาติต่อไป
2. ควรมีการวิจัยแบบเจาะลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในสถาบันใดสถาบันหนึ่ง จะได้ผลการวิจัยที่ชัดเจนและนำมาปรับปรุงการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. คณะวิทยาการจัดการควรจัดให้นักศึกษาได้มีโอกาสศึกษาดูงานนอกสถานที่ทั้งในท้องถิ่นและในเขตอุตสาหกรรม เพื่อนักศึกษาจะได้มีโอกาสศึกษาจากสถานประกอบการจริง เป็นการเตรียมความพร้อมการทำงานในอนาคต
4. ควรส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์ให้มีประสิทธิภาพในการสอนมากขึ้น และให้มีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ทุก 2 ปี เพื่อเป็นการสะท้อนถึงการจัดการเรียนการสอนและเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของอาจารย์คณะวิทยาการจัดการต่อไป
5. จัดให้มีการฝึกอบรมในเรื่องเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ ให้อาจารย์คณะวิทยาการจัดการได้นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากอาจารย์คณะวิทยาการจัดการส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาทางวิชาชีพครู ซึ่งอาจจะเป็นผลทำให้อาจารย์ขาดความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีสอนที่เหมาะสมได้
6. ควรจัดทำธนาคารข้อสอบขึ้นในคณะวิทยาการจัดการเพื่อให้อาจารย์ผู้สอนได้สามารถนำไปใช้ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาทักษะของนักศึกษา กศ.บป. ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คณะวิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏ ทั้งระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรีหลักสูตร 2 ปี หลังอนุปริญญา และระดับปริญญาตรีหลักสูตร 4 ปี

מדגמורדרב

บรรณานุกรม

- กนกพร ทองสอนสง. พฤติกรรมของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกศึกษาศาสตร์ในวิทยาลัยครู.
 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 2532. อัดสำเนา.
- กานดา พูลลาภทวี. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : พริตส์เซ็นเตอร์การพิมพ์, 2530.
- เกษม สุธอม บำรุง กลัดเจริญ และทองเวียน อมรัชกุล. ระเบียบวิธีการศึกษาทั่วไป.
 พิชญโลก : วิทยาลัยวิชาการศึกษา พิชญโลก. ม.ป.ป.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. "การวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 กับการศึกษา, "ในเอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ. 2522.
 หน้า 330-334.
- จินตนา สุขมาก. เอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาการศึกษา 2143205 หลักการสอน.
 กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2530.
- จินตนา สุนิพันธ์. การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุดีาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2527.
- แจ่มจันทร์ กุลวิจิตร. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริงและที่คาดหวังในทัศนะของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 สงขลา, 2532. อัดสำเนา.
- เจียรนัย พงษ์ศิวกาภิช. "บทบาทของครู," มิตรครู. 27(9) : 18-21 ; พฤษภาคม 2528.
- ฉวีวรรณ เหมนาค. ทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนวิชาชีพครู ของอาจารย์วิทยาลัยครู
กลุ่มนครหลวง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- เฉลียว บุรีภักดี และคณะ. รายงานผลการวิจัยเรื่องลักษณะของครูที่ดี. โรงพิมพ์กรมตำรวจ,
 2520. อัดสำเนา.
- ชม ภูมิภาค. จิตวิทยาการเรียนการสอน. ไทยวัฒนาพานิช, 2516.
- ชมเพลิน จันทร์เรืองเพ็ญ. "การสอนแบบต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษา, "ครูศาสตร์. 6(39) :
 39 ; พฤษภาคม-มิถุนายน 2519.

- ชาญชัย อินทรประวัตติ. วิธีสอนทั่วไปและการสอนแบบจุลภาค. พิมพ์ครั้งที่ 3 สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2523.
- ชาญชัย อินทรประวัตติ และนางเพ็ญ อินทรประวัตติ. รูปแบบการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2 สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2533.
- ชาญชัย อัจฉินสมาจาร. "การใช้เกณฑ์การสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพิจารณาการสอนของครู," สารพัฒนาหลักสูตร. อันดับที่ 37, เมษายน 2528.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. โรงพิมพ์เจริญผล, 2525.
- เดือนใจ เกตุษา. รายงานการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ตามความเห็นของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2525. อัดสำเนา.
- ทินกร ปันธิโก. การศึกษานวัตกรรมการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง จากทัศนะของครูประจำการ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- ทองคุณ หงส์พันธ์. ทัศนะพื้นฐานและปัจจัยการเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนของนักศึกษา วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2524. บุรีรัมย์ : ศูนย์วิจัยและพัฒนา วิทยาลัยครูบุรีรัมย์, 2525.
- ชนิด ผิวนิยม. "เทคนิคการสอนในระดับอุดมศึกษา," ครูปริทัศน์. 9(5) ; พฤษภาคม 2527.
- นิโลบล นิ่มกิ่งรัตน์ และดร.สุห ชาญตระกูล. "การประเมินพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่," ศึกษาศาสตร์สาร. 10(3-4) : 193-198 ; 2526.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวัดผลและการประเมินผลทางการศึกษา. มหาสารคาม : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2520.
- บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ. "แนวคิดและหลักการประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์," วารสารศึกษศึกษา. 10(39) : 27-29 ; กรกฎาคม-กันยายน 2530.
- บุญสม สุขุมลพวงศ์. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ในสถาบันราชภัฏอุดรธานี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ถ่ายเอกสาร.

บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.

บุญศักดิ์ ใจจงกิจ. เทคโนโลยีและอาชีพศึกษาช่างอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2519.

บำรุง กัดัดเจริญ และฉวีวรรณ กินาวงศ์. วิธีสอนทั่วไป. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2527.

(ประกาศิต จันโทริ. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์อุตสาหกรรมศิลป์ ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยอีสานเหนือ ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา. ปรินทิพานันท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. ถ่ายเอกสาร.

✓ ประจวบ ทิพย์ปรีชา. "พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษสายบริหารธุรกิจและการจัดการ ในทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยครู," วารสารการวิจัยเพื่อการพัฒนา. เล่มที่ 21 : 80-83 ; 2537.

(๕) ประสงค์ แสงแก้ว. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครูลำปางตามทัศนะของนักศึกษา. ปรินทิพานันท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

ประอรนุช ตุลฮาซ. สภาพแวดล้อมทางการศึกษาภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลในทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา. คณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. ปรินทิพานันท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

ปรีชา เศรษฐีธร. การบริหารเพื่อการพัฒนาและองค์ประกอบบางประการ. วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์, 2530.

๙ ปัญญา สมบัตินิมิตร. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์พลศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษาตามการรับรู้ของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.

พงศ์ ทรดาล. การวางแผนการสอนอุตสาหกรรมศึกษาเชิงระบบ. กรุงเทพฯ : คณะวิชาอุตสาหกรรมศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร, 2531.

"พระราชบัญญัติสภาสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538," ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 112 ตอนที่ 4ก.

หน้า 1. 24 มกราคม 2538.

พิสิฐ เมธาภัทร และธีระพล เมธิกุล. ยุทธวิธีการสอนวิชาเทคนิค. กรุงเทพฯ :

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2529.

เพ็ญศรี สุกฤษ์สุวรรณ. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาเอกสหศึกษาในระดับประกาศนียบัตร

วิชาการศึกษาชั้นสูงและปริญาตรีของวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยมหิดล, 2525. อัดสำเนา.

ไพฑูริย์ สีนลาวัฒน์. "การประเมินผลการสอน : หลักและวิธีการปฏิบัติในระดับอุดมศึกษา,"

ในรายงานการประชุมปฏิบัติการเรื่องการประเมินการสอนระดับอุดมศึกษา. 2525.

หน้า 193-201.

—————. การพัฒนาการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2524.

ไพโรจน์ ธีระชนากุล. เทคนิคการสอนอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทอวิธานพานิช, 2521.

ไพลิน นกุลกิจ. "ปัญหาและการวัดผลและการประเมินผลทางการศึกษาพยาบาล," ใน

การสัมมนาวิชาการเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนในวิชาชีพพยาบาล.

: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526. หน้า 28.

ไพศาล หวังพานิช. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทอวิธานพานิช, 2526.

ภัทรา วัชรินทร์พร. ศึกษาพฤติกรรมการสอนภาษาไทยของอาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวง.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524.

มาณฑ ภาษิตวิไลธรรม. "พฤติกรรมที่คาดหวังและเป็นจริงในการให้การอบรมครูประจำการ

ของอาจารย์วิทยาลัยครู," ในการวิจัยด้านการฝึกหัดครูและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ

การฝึกครู. หน้า 233. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2527.

อนงค์ ชุ่มจิต. การพัฒนาคู. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์. 2535.

อรรถอง มีสดี. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยตามการรับรู้ของนักศึกษา

ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือและสหวิทยาลัยอีสานใต้. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ

: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

ระพี สาคริก. "การแสวงหาและพัฒนาเอกลักษณ์ของสถาบันวิชาชีพครู," ใน เอกสาร

สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ. หน้า 4. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู 2529.

อัดสำเนา.

- รุ่งทิวา จักร์กร. วิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2527.
- รุจิรี กุ์สาระ. "ปัญหาการสอนในระดับอุดมศึกษาและแนวทางแก้ไข," ใน รายงานการสัมมนาเรื่องการสอนในระดับอุดมศึกษา. หน้า 70-76. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัยและสมาคมสถาบันการศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, 2531.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักและวิธีวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : บริษัท ศิริพร จำกัด, 2531.
- วรรณ วิไลรัตน์. การศึกษาผู้ใหญ่ในสถาบันอุดมศึกษา : วิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา ตามทัศนะของนิสิตภาคสมทบ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. หลักการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2524.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. "การสอนในระดับอุดมศึกษา," ใน สารานุกรมศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ฉบับที่ 5. 2529. หน้า 77-78. *x บทวิเคราะห์ (2529:79-83)*
- วิชากร, กรม. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับอนาคต ตามแนวหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533. 2533. หน้า 14.
- สังัด อุทยานันท์. การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ : วงเดือนการพิมพ์, 2526.
- สวนสุนันทา, วิทยาลัยครู. ความเป็นครู. ม.ป.ป. หน้า 7-8.
- สมบัติ แสงรุ่งเรือง. สู่การสอนทั่วไป. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, 2524.
- สมสุข ชีระพิจิตร. "องค์ประกอบที่มีผลต่อการสอนในระดับอุดมศึกษา," วิทยากร. 82(8) : 20 ; สิงหาคม 2527.
- สมศิริ แทนปิ่น. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนในคณะบริหารธุรกิจ ตามทัศนะของผู้บริหารฝ่ายวิชาการในสถานศึกษา กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 6-7. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2535. ถ่ายเอกสาร.

- สาธิต จ่าปาทอง. "การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา," วารสารอุดมศึกษาปริทัศน์. 3(4) ; กรกฎาคม-สิงหาคม 2531.
- _____. "บทบาทของครูกับการพัฒนาสังคม," วิทยาจารย์. 87(11) : 21-27 ; พฤศจิกายน 2529.
- สาโรช บัวศรี. มาตรฐานพื้นฐานบางประการสำหรับการสร้างครูที่ดี. โรงพิมพ์คุรุสภา, 2515.
- สิริพร ทิพย์คง. "ความเป็นครู," ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. 10(ฉบับรวมเล่ม) : 84-89 ; 2536.
- สุกัญญา สุวรรณาคินทร์. "บทบาทของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา," พัฒนาเทคนิคการศึกษา. 6(11) ; กรกฎาคม 2537.
- สุชา จันทน์เอม และสร้างค์ จันทน์เอม. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- สุพิน บุญช่วงศ์. หลักการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2530. 2532.
- โสภภาพรรณ ดันตชาคม และสมบัติ วัจนะสาริกกุล. ลักษณะนิสัยระดับอุดมศึกษาและแนวโน้ม. ม.ป.ท. 2523, อัดสำเนา.
- อมร ไกรดิษฐ์. ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริงและที่คาดหวังในทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในภาคใต้. ปรินท์งานพิมพ์ ศศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2535. ถ่ายเอกสาร.
- อนันต์ ศรีโสภาก. การวัดและการประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- อรุณ ปรีดีดิถก. "แนวทางการพัฒนาคุณภาพอาจารย์ในวิทยาลัยครู," เอกสารการสัมมนาอาจารย์ผู้สอนอุตสาหกรรมศิลป์ในวิทยาลัยครูทั่วประเทศไทย. วิทยาลัยครูพระนคร, 2523.
- อู่สุข ทำไร่. ศึกษาพฤติกรรมการสอนภาษาไทยของอาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. อัดสำเนา.
- อารมณ วุฒิพฤกษ์. ปัญหาและความต้องการประสบการณ์การเรียนการสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527. อัดสำเนา.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. "การวัดและการประเมินอาจารย์," การวัดและการประเมินการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการวิทยาศาสตร์อุตสาหกรรม, 2530.

- Armstrong, Harold R.E. "Performance Evaluation," The National Elementary Principle. 5(2) : 51-55 ; February, 1973.
- Best, John W. Research in Education. 3rd ed. Englewood Clifts, New Jersey : Prentice-Hall Inc., 1977.
- Cronbach, Lee Joseph. Essential of Psychological Testng. 3rd ed. New York : Harper and Row, 1971.
- Flanders. Ned. A. Analyzing Teaching Behavior. Massachusett : Addison-Wesley Publishing Company, 1970.
- Gage, N.L. The Scientific Basis of the Art of Teaching. New York : Teachers College Press, 1978.
- Greenwood, G.E. and others. "The student Evaluation of College Teacher Behavior," The Journal of Education Measurement. 2 : 141-143 ; Summer, 1974.
- Ioannis, Paraskeroponlos. "How Student Rate Their Teachers," The Journal of Educational Research. 62 : 25-29 ; September, 1968.
- Romine, Stephen. "Student and Faculty Perception of Effective University Climates," The Journal of Education Research, 68 : 138-143 ; December, 1974.
- Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design. New York : McGraw-Hill Book, 1971.

ภาคผนวก

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เรียน นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้วยดิฉัน นางนันทิษา ผิวงาม ตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 4 คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสกลนคร ปัจจุบันกำลังศึกษาต่อในระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คณะวิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ" ดิฉันจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านตอบแบบสอบถาม ซึ่งการตอบแบบสอบถามนี้จะไม่เกิดผลเสียหายต่อนักศึกษาผู้ตอบหรืออาจารย์ผู้สอนแต่ประการใด เพราะหลักฐานต่าง ๆ จะเก็บเป็นความลับและการเสนอผลการศึกษาจะกระทำในลักษณะเป็นส่วนร่วม ดังนั้นขอให้ท่านตอบแบบสอบถามตามที่นักศึกษาได้รับประสบการณ์ที่เป็นจริง และตามที่คาดหวังของนักศึกษาว่าอาจารย์ควรมีพฤติกรรมการสอนในระดับใดจึงจะทำให้การเรียนของนักศึกษาบังเกิดผลดี เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาต่อไป

ดิฉันขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งในการให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นางนันทิษา ผิวงาม)

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแบบสอบถาม

1. รศ.ดร.ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ สถาบันราชภัฏสกลนคร
2. ผศ.ดร.วิภาดา สุวรรณไตรย์
รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา สถาบันราชภัฏสกลนคร
3. ผศ.สุมาลี สมพงษ์
อาจารย์ประจำภาควิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร

แบบสอบถาม

ทัศนะของนักศึกษาที่มีผลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คณะวิทยาการจัดการ
ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ

คำชี้แจง

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดส่วนตัวของนักศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของ
อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ

ตอนที่ 1

รายละเอียดส่วนตัวของนักศึกษา

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

- | | | |
|-----------------|-----------------------|-----------------|
| 1. เพศ | <input type="radio"/> | ชาย |
| | <input type="radio"/> | หญิง |
| 2. ชั้นปี | <input type="radio"/> | ปี 3 |
| | <input type="radio"/> | ปี 4 |
| 3. สาขาวิชาเอก | <input type="radio"/> | บริหารธุรกิจ |
| | <input type="radio"/> | การจัดการทั่วไป |
| 4. สถาบันราชภัฏ | <input type="radio"/> | เลย |
| | <input type="radio"/> | อุดรธานี |
| | <input type="radio"/> | สกลนคร |
| | <input type="radio"/> | มหาสารคาม |

ตอนที่ 2

สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์
คณะวิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ

คำชี้แจง

แบบสอบถามต่อไปนี้ต้องการทราบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คณะวิทยาการจัดการ โดยมองภาพรวมของอาจารย์ทุกท่าน ความที่นักศึกษาได้รับประสบการณ์ที่เป็นจริงจากการสอน และตามความคาดหวังของนักศึกษาว่าอาจารย์ควรมีพฤติกรรมการสอนในระดับใด จึงจะทำให้การเรียนของนักศึกษาบังเกิดผลดี โดยทำเครื่องหมาย รอบตัวเลขที่เป็นระดับพฤติกรรมทั้งด้านที่เป็นจริงและด้านที่คาดหวัง กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อ คำตอบนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยทางการศึกษา ไม่มีผลต่อผลการเรียนของนักศึกษา

ระดับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์จำแนกเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับ 5	มากที่สุด	หมายถึง	ปฏิบัติเป็นประจำ
ระดับ 4	มาก	หมายถึง	ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ
ระดับ 3	ปานกลาง	หมายถึง	ปฏิบัติประมาณครึ่งหนึ่ง
ระดับ 2	น้อย	หมายถึง	ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
ระดับ 1	น้อยที่สุด	หมายถึง	ปฏิบัติน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

พฤติกรรมการสอน		ระดับพฤติกรรมการสอน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. สอนด้วยความตั้งใจ	เป็นจริง	5	<input checked="" type="radio"/> 4	3	2	1
	คาดหวัง	<input checked="" type="radio"/> 5	4	3	2	1

พฤติกรรมการสอน		ระดับพฤติกรรมการสอน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ด้านการเตรียมการสอน</u>						
1. ชี้แจงแผนการสอนให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
2. กำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาของรายวิชาที่สอนอย่างชัดเจน	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
3. แนะนำพร้อมทั้งเตรียมเอกสารและตำราที่ใช้ประกอบการเรียน	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
4. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์ในวิชาที่สอน	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
5. จัดห้องปฏิบัติการได้เหมาะสมกับการใช้งาน	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
6. เตรียมอุปกรณ์การสอนได้เหมาะสม	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
7. มีเอกสารประกอบการสอนอย่างเพียงพอ	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1

พหุกิจกรรมการสอน		ระดับพหุกิจกรรมการสอน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ด้านการดำเนินการสอน</u>						
8. เนื้อหาของบทเรียนเหมาะสมกับนักศึกษา	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
9. ใช้วิธีการนำเข้าสู่บทเรียนน่าสนใจ	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
10. ใช้วิธีสอนหลายแบบ เช่น การบรรยาย การอภิปราย	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
11. ใช้อุปกรณ์การสอนได้ดี	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
12. จัดให้มีการศึกษานอกสถานที่	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
13. จัดวิทยากรเหมาะสมกับเนื้อหา รายวิชา	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
14. นักศึกษามีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1

พฤติกรรมการสอน		ระดับพฤติกรรมการสอน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
15. กำหนดงานเหมาะสมกับความสามารถ ของนักศึกษา	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
16. ส่งเสริมนักศึกษาให้ทำงานร่วมกัน	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
17. เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นระหว่างการสอนได้	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
18. เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม นอกเวลาเรียนได้	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
19. สอนด้วยความตั้งใจ	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
20. สอนเนื้อหาวิชาครบถ้วนตามแผน การสอน	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
21. อธิบายปัญหาและยอมรับข้อโต้แย้ง ที่มีเหตุผล	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1

พฤติกรรมการสอน		ระดับพฤติกรรมการสอน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
22. สรุปเนื้อหาสาระสำคัญทุกครั้งที่ยก บทเรียน	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
23. ติดตามงานที่มอบให้นักศึกษาทำ อย่างสม่ำเสมอ	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
<u>ด้านการประเมินผลการเรียน</u>						
24. อธิบายเกณฑ์การประเมินผล ให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
25. มีการประเมินผลนักศึกษา ก่อนการเรียน	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
26. มีการทดสอบย่อยเพื่อประเมินผล การเรียน	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
27. ทบทวนเนื้อหาที่เรียนไปแล้วก่อน ที่จะให้เรียนเนื้อหาบทถัดไป	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
28. มีการซักถามนักศึกษาเพื่อวัดความ เข้าใจในเนื้อหาที่กำลังเรียน	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1

พฤติกรรมการสอน		ระดับพฤติกรรมการสอน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
29. ให้งานแบบฝึกหัดเพื่อวัดผลการเรียน	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
30. ตรวจสอบทุกชั้นที่มอบให้นักศึกษาทำ	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
31. ใช้วิธีการประเมินผลหลายแบบ	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
32. มีการประเมินผลอย่างยุติธรรม	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
33. แจ้งผลการเรียนให้นักศึกษาทราบ ภายหลังการสอบ	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
<u>ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน</u>						
34. เข้าร่วมกิจกรรมกับนักศึกษา อย่างเป็นกันเอง	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
35. มีวิธีพูดเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ ในการเรียน	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1

พฤติกรรมการสอน		ระดับพฤติกรรมการสอน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
37. ให้การอบรมและฝึกเตือนเกี่ยวกับ ความประพฤติของนักศึกษา	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
37. มีการแนะนำด้านการเรียนและ อาชีพแก่นักศึกษา	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
38. มีความเอื้ออาทรต่อนักศึกษา อย่างเป็นกันเอง	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
39. ใช้กิริยาและวาจาที่สุภาพขณะ ทำการสอน	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1
40. เข้าใจและเห็นใจเมื่อนักศึกษา ขอคำปรึกษา	เป็นจริง	5	4	3	2	1
	คาดหวัง	5	4	3	2	1

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางนันทิษา ผิวางาม
วัน เดือน ปีเกิด	15 พฤษภาคม 2507
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านพักอาจารย์สถาบันราชภัฏสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ภาควิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสกลนคร
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2528 ปวศ. การตลาด สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพิษณุโลกพระนคร พ.ศ. 2530 บธ.บ. (การตลาด) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล คณะบริหารธุรกิจ พ.ศ. 2540 กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร